

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/18-09/15

Urbroj: 65-18-02

Zagreb, 30. ožujka 2018.

Hr**NP*021-12/18-09/15*65-18-02**H8

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izveštaj o radu obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. za 2017. godinu*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 150. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima d.d. ("Narodne novine", broj 19/14). dostavio Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., aktom od 29. ožujka 2018. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

**Raiffeisen
MIROVINSKI FONDOVI**

HR**NP*021-12/18-09/15*325-18-01**11s

Zagreb, 29. ožujka 2018. godine
Poslovni broj: 2018-IP-142

Hrvatski sabor
Ured predsjednika Hrvatskog sabora
n/p Predsjednika Hrvatskog sabora gospodina Gordana Jandrokovića
Trg Svetog Marka 6
10 000 Zagreb

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	29-03-2018		
Klasifikacijska oznaka:	021-12/18-09/15	Org. jed.	65
Unakazbeni broj:	325-18-01	Pril.	2
		Vrij.	1

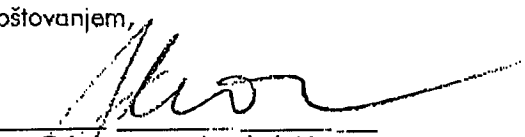
Predmet: Izveštaj o radu obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. za 2017. godinu, dostavlja se

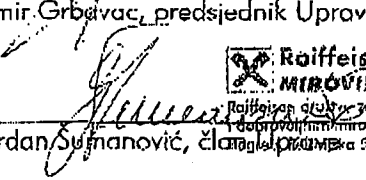
Poštovani gospodine Jandroković,

Sukladno članku 150. Zakon o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014 i 93/2005), Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. podnosi Hrvatskom saboru Izveštaj o radu obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. za 2017. godinu za:

1. Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije A,
2. Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije B,
3. Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije C.

S poštovanjem,

Damir Grbovac, predsjednik Uprave

Gordana Šumanović, članica Uprave

 Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Trg Svetog Marka 6, 10000 Zagreb

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. • HR - 10000 Zagreb, Patrinjska 59 • Tel: 01/6003-900 • Fax: 01/6003-925 • Trgovački sud u Zagrebu MBS 080406381 • OIB: 14148900600 • IBAN: HR5524840081100231365 ulazan kod Raiffeisenbank Austria d.d. • Temeljni kapital društva u iznosu od 143.445.300,00 kuna u cijelosti uplaćen, ukupan broj dionica 1.434.453, nominalni iznos dionice 100 kuna • Uprava: Damir Grbovac, predsjednik Uprave, Fve Horvat, članica Uprave, Gordana Šumanović, član Uprave • Nadzorni odbor: Anton Starčević, predsjednik

Sukladno članku 150. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014 i 93/2015; dalje u tekstu: Zakon), Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., Zagreb, Petrinjska 59, podnosi

**Izvještaj o radu obveznih mirovinskih
fondova kojima upravlja Raiffeisen društvo
za upravljanje obveznim i dobrovoljnim
mirovinskim fondovima d.d.
za 2017. godinu**

Ožujak 2018.

Sadržaj

1. UVOD	3
1.1 Okružje poslovanja mirovinskih fondova u 2017. godini	4
1.2 Upravljanje imovinom fondova	5
1.3 Upravljanje rizicima	5
1.4 Odnosi s članovima i način ostvarivanja prava članova Fondova	6
1.5 Naknade	7
2. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA A	8
2.1 Osnivanje i početak poslovanja	8
2.2 Profil rizičnosti	8
2.3 Članstvo	11
2.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini	11
2.5 Prinosi i zarade	13
3. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA B	13
3.1 Osnivanje i početak poslovanja	13
3.2 Profil rizičnosti	14
3.3 Članstvo	16
3.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini	17
3.5 Prinosi i zarade	18
4. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA C	19
4.1 Osnivanje i početak poslovanja	19
4.2 Profil rizičnosti	19
4.3 Članstvo	22
4.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini	22
4.5 Prinosi i zarade	23

1. UVOD

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (dalje u tekstu: Društvo) je registrirano kao dioničko društvo pri Trgovačkom sudu u Zagrebu 27. rujna 2001. godine. Sjedište Društva je u Zagrebu, Petrinjska 59. Društvo je u 100%-tnom vlasništvu Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb. Temeljni kapital Društva iznosi 143.445.300,00 kuna. Članovi Uprave Društva su sljedeći: Damir Grbavac – predsjednik Uprave, Eva Horvat – članica Uprave, Gordan Šumanović – član Uprave. Članovi Nadzornog odbora su sljedeći: Anton Starčević – predsjednik Nadzornog odbora, Zoran Vučičević – zamjenik predsjednika Nadzornog odbora, Dubravko Lukač – član Nadzornog odbora, Christa Geyer – članica Nadzornog odbora i Peter Žilinek – član Nadzornog odbora. U Društvu su na dan 31. prosinca 2017. godine zaposlene 44 osobe.

Rad Društva nadzire Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija).

Isključiva djelatnost Društva je upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima. Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo je upravljalo sljedećim obveznim mirovinskim fondovima (dalje u tekstu: Fondovi):

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C.

Također, na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo je upravljalo sljedećim dobrovoljnim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen dobrovoljni mirovinski fond,
- Raiffeisen zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Ericsson Nikola Tesla,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond NOVINAR,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Sindikata hrvatskih Željezničara – Raiffeisen, i
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond T-HT.

Depozitar Fondova je Addiko Bank d.d., Zagreb (dalje u tekstu: Depozitar).

Neovisni revizor za Društvo i Fondove je KPMG Croatia d.o.o. za reviziju.

1.1 Okružje poslovanja mirovinskih fondova u 2017. godini

Pozitivni trendovi u hrvatskom gospodarstvu nastavljeni su u 2017. godini unatoč krizi u Agrokoru. Prema preliminarnim podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) hrvatski bruto domaći proizvod (BDP) porastao je treću godinu zaredom i u 2017. godini ostvario realni rast od 2,8% na godišnjoj razini. Na rast BDP-a snažan utjecaj imali su osobna potrošnja i investicije, koji su u prošloj godini rasli po stopi od 3,2%, odnosno 3,4%, odražavajući porast raspoloživog dohotka nakon provedene porezne reforme i smanjenja nezaposlenosti, ali i izuzetno povoljna kretanja u turističkom sektoru. Na osnovi trenutno raspoloživih podataka Hrvatska je u prošloj godini zabilježila dvoznamenkaste stope rasta dolazaka turista (12,7% na oko 17,4 milijuna) i ostvarenih turističkih noćenja (10,6% na oko 86,2 milijuna), što je osim na potrošnju ostavilo pozitivan učinak i na ostale makroekonomske pokazatelje. Zahvaljujući turističkoj potrošnji za 2017. godinu očekuje se da Hrvatska ponovno ostvari višak na računu tekućih transakcija od oko 3,7% BDP-a.

Za razliku od pokazatelja turističkog sektora, industrijska proizvodnja u prošloj je godini usporila dinamiku rasta u odnosu na 2016. godinu i ostvarila rast od 1,9%. Rast obujma industrijske proizvodnje u prošloj godini podržao je snažniji obujam proizvodnje prerađivačke industrije (+2,4%), dok je negativan utjecaj imao pad proizvodnje u sektoru rudarstva i vađenja (-2,5%). Uz pad stope nezaposlenosti na 12,2% i nepovoljne demografske trendove, u nekim sektorima primjetan je nedostatak kvalificiranih djelatnika, što bi mogao postati ograničavajući čimbenik rasta nekih industrijskih sektora, ali i gospodarstva u cjelini u narednim godinama.

Zahvaljujući oporavku domaće i inozemne potražnje, ali i generalnom trendu nastavka pada ili zadržavanja niskih kamatnih stopa u vodećim svjetskim gospodarstvima, u 2017. godini došlo je do daljnje konsolidacije državnih financija. Osim očekivanog viška u proračunu opće države (prvog od stjecanja neovisnosti), očekuje se i pad javnog duga za 2,7 postotna boda na oko 80% BDP-a, dok bi inozemni dug trebao biti spušten na razinu od oko 82,5% BDP-a u odnosu na oko 89,8% BDP-a iz 2016. godine. Potvrda pozitivnih trendova u gospodarstvu svakako je povišenje kreditnog rejtinga od strane agencije Fitch na razinu BB+ uz stabilne izgled, što je prvo podizanje kreditnog rejtinga od prosinca 2004. godine.

Zbog krize Agrokora pozitivne makroekonomske vijesti nisu ostavile značajniji utjecaj na hrvatsko tržište kapitala. Na Zagrebačkoj burzi ostvareni promet dionicama zabilježio je porast od 37% na godišnjoj razini na 2,6 milijardi kuna, ali uz pad indeksa CROBEX za 7% i velikim cjenovnim gubicima dionica tvrtki iz koncerna Agrokora i nekih dionica iz sektora prehrane, građevine i kemijske industrije. U nedostatku inicijalnih javnih ponuda mirovinski fondovi su svoju aktivnost na domaćem tržištu kapitala u 2017. većinom sveli na sudjelovanje u dokapitalizacijama ili privatizacijama turističkih tvrtki i izdanjima novih dužničkih papira, ali i na aktivno sudjelovanje na skupštinama

dioničara društava u vlasništvu, nastojeći promicati najviše standarde korporativnog upravljanja i u konačnici zaštititi interese kako vlastitih članova tako i ostalih manjinskih dioničara.

Osim na domaće tržište kapitala, u 2017. godini mirovinski fondovi svoju su imovinu ulagali i na strana dionička tržišta koja su, pod utjecajem ubrzanja globalnog gospodarskog oporavka u okruženju niskih kamatnih stopa, nastavila višegodišnji uzlazni trend. U lokalnoj valuti prinosi europskih i američkih tržišta, kao tržišta na kojima je uložena većina imovine mirovinskih fondova, kretala su se od 9,2% za paneuropski burzovni indeks EURO STOXX 50 do 19,5% u slučaju američkog indeksa S&P 500.

1.2 Upravljanje imovinom fondova

Fondovima upravlja Društvo, u skladu sa zakonskim propisima i Statutima Fondova. Fondovi su, sukladno Zakonu, u vlasništvu svojih članova čija se pojedinačna vlasnička prava određuju razmjerno iznosu sredstava na njihovom osobnom računu. Imovina Fondova ne pripada Društvu niti je dio imovine Društva, njegove likvidacijske ili stečajne mase, niti može biti predmetom ovrhe radi namirenja tražbine prema Društvu. Imovina Fondova drži se i vodi odvojeno od imovine Društva. Društvo je odgovorno članovima Fondova za uredno i savjesno obavljanje poslova propisanih zakonskim propisima. Društvo odgovara za štetu počinjenu članovima Fondova u skladu s pravnim propisima. Društvo je dužno stjecati imovinu za Fondove isključivo u ime i za račun Fondova pohranjujući je kod depozitara, u skladu sa zakonskim propisima. Pri obavljanju poslova depozitara za više mirovinskih fondova, imovina, djelatnost i evidencije svakog mirovinskog fonda moraju biti potpuno odvojeni, kako međusobno, tako i od samog depozitara. Depozitar je odgovoran članovima Fondova te Društvu za gubitak imovine koji je prouzrokovao on ili treća osoba kojoj je delegirao pohranu financijskih instrumenata Fondova.

Društvo prilikom provedbe ulaganja Fondova poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fondova u odnosu na preuzeti rizik. Društvo primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fondova vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala.

1.3 Upravljanje rizicima

Društvo je uspostavilo sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima. Strategijom upravljanja rizicima definirana su temeljna načela kojima se Društvo rukovodi u upravljanju rizicima, osigurava razumijevanje procesa upravljanja rizicima, definira uloge i odgovornosti te postavlja smjernice za upravljanje rizicima.

Sustav upravljanja rizicima podrazumijeva identifikaciju, praćenje i izvještavanje o rizicima koji se javljaju u poslovanju Društva te praćenje efikasnosti postavljenih mjera za izbjegavanje, zaštitu ili transfer rizika, odnosno prihvaćanje od strane Društva. Društvo ne teži potpunoj eliminaciji rizika u poslovnim procesima nego adekvatnoj kontroli i praćenju svih vrsta rizika kojima je izloženo tj. uspostavljanju efikasnog sustava za upravljanje rizicima koji treba osigurati da Društvo i mirovinski fondovi kojima upravlja posluju u skladu sa pravnim propisima, poslovnom strategijom Društva i strategijom mirovinskih fondova uzimajući u obzir predodređenu toleranciju spram izloženosti pojedinim rizicima. Društvo je posebno dužno u svojem poslovanju djelovati u cilju zaštite članova mirovinskih fondova kojima upravlja.

1.4 Odnosi s članovima i način ostvarivanja prava članova Fondova

Društvo je odgovorno članovima mirovinskih fondova kojima upravlja za uredno i savjesno obavljanje poslova propisanih Zakonom i propisima donesenima na temelju Zakona. U odnosu prema članovima Društvo nastoji osigurati dostupnost svih relevantnih podataka i informacija. Ispunjavajući svoju zakonsku obvezu Društvo osigurava dostupnost tromjesečnih i revidiranih godišnjih izvještaja putem mrežne stranice, u svojim službenim prostorijama, na svim prijemnim mjestima Središnjeg registra osiguranika (dalje u tekstu: REGOS), a članovima se, na njihov zahtjev i besplatno, isti i dostavljaju. Društvo ima svoju mrežnu stranicu čija adresa je www.rm.f.hr i redovito ju ažurira i održava. Na mrežnoj stranici Društvo objavljuje sve vezano za poslovanje fondova i Društva, kako je propisano Zakonom, svaki pravni i poslovni događaj u vezi s Društvom, kada se radi o događajima koji bi mogli značajno utjecati na poslovanje Fondova, te podatke i informacije koji su važni za članove, tržište i javnost. Na zahtjev članova Fondova, Društvo dostavlja dodatne informacije o ograničenjima koja se primjenjuju na području upravljanja rizicima pojedinog Fonda, postupcima koji se koriste u tu svrhu, kao i o promjenama u rizičnosti i prinosima osnovnih vrsta financijskih instrumenata u koje je uložena imovina pojedinog Fonda. Štoviše, članove se redovito, putem pisanih izvješća, jedanput godišnje obavještava o vrijednosti imovine i uplatama na osobne račune u fondu, iako za to ne postoji zakonska obveza. Također, članu se omogućava uvid u stanje na osobnom računu i ostalim podacima na više načina (mrežna stranica, besplatni info telefon, izvještavanje putem elektroničke pošte ili SMS porukom). Izbor načina izvještavanja, promjenu osobnih podataka i ostale izmjene, te dobivanje svih informacija članu se omogućava pozivom u kontakt centar ili slanjem upita na službenu mail adresu Društva. Radi zaštite osobnih podataka, član se tom prilikom mora identificirati kako je propisano službenim Pravilnicima Društva. Prava članova Fondova i način njihovog ostvarivanja, poput uvjeta za prelazak iz mirovinskog fonda jedne kategorije u mirovinski fond druge kategorije te prelazak u mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, propisani su dokumentima obveznog mirovinskog fonda – Statutom i Informativnim prospektom.

Nadalje, Društvo je uspostavilo postupke koji osiguravaju da se pritužbe članova mirovinskih fondova kojima Društvo upravlja rješavaju na adekvatan način te da nema ograničenja za ostvarivanje prava članova. Informacije u vezi s postupkom rješavanja pritužbi člana kao i informacija da Društvo osigurava uvjete za izvansudsko mirno rješavanje sporova između Društva i članova putem Centra za mirenje pri Hrvatskoj gospodarskoj komori su dostupne članu na mrežnoj stranici Društva.

1.5 Naknade

Prema važećim zakonskim odredbama, naknade koje terete imovinu Fondova su sljedeće:

- Ulazna naknada, koju izračunava REGOS, u iznosu od 0,8% od ukupno prikupljenih doprinosa. Iznos svih doprinosa uplaćenih na određeni dan, umanjnih za ulaznu naknadu, uplaćuje se na račune fondova, dok se ulazna naknada priznaje kao prihod Društva.
- Naknada za upravljanje, koja je u 2017. godini iznosila je 0,39% godišnje od osnovice, dok je naknada za 2018. godinu snižena na 0,363% od osnovice, a koju čini ukupna imovina mirovinskog fonda umanjena za obveze s osnove ulaganja. Stopa naknade za upravljanje fondovima umanjivat će se, sukladno Zakonu, godišnje za 7% u odnosu na stopu iz prethodne godine dok ne dosegne 0,3%, što će se dogoditi 2021. godine.
- Naknada depozitaru, sukladno ugovoru s Depozitarom, u 2017. godini iznosila je 0,024% godišnje od osnovice, tj. od ukupne vrijednosti imovine Fondova umanjene za obveze s osnove ulaganja, dok je od početka veljače 2017. godine ista smanjena na 0,022% od osnovice.

Naknada za izlaz naplaćuje se članu fonda prilikom prijelaza iz jednog obveznog mirovinskog fonda u drugi, ali pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, a izračunava se na temelju ukupnog iznosa koji se nalazi na osobnom računu člana fonda, i to u iznosu od 0,8% u prvoj godini članstva, 0,4% u drugoj, 0,2% u trećoj, a u ostalim godinama se ne naplaćuje. Ovu naknadu također izračunava REGOS, a isplaćuje se mirovinskom društvu.

Ukupni trošak koji tereti članove Fondova iznosio je u 2017. godini u prosjeku 0,47% godišnje na ukupnu imovinu člana u Fondu, a dobiva se kao zbroj naknade za upravljanje, ulazne i izlazne naknade, naknade za Depozitara te transakcijskih troškova s osnove ulaganja Fondova, sveukupno u odnosu na prosječnu imovinu Fondova. U odnosu na prošlogodišnjih 0,51%, radi se o smanjenju za 7,8%.

2. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA A

2.1 Osnivanje i početak poslovanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A (dalje u tekstu: ROMF A) je osnovan 30. svibnja 2014. godine, a započeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

2.2 Profil rizičnosti

Investicijski cilj ROMF A fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova u svrhu povećanja vrijednosti imovine na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, a u skladu sa zakonskim propisima. ROMF A fond ima uravnoteženi profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u dioničko tržište.

Najvažnija zakonska ograničenja ulaganja obveznog mirovinskog fonda kategorije A su:

- minimalno 30% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, članica EU-a ili zemalja OECD-a,
- maksimalno 55% neto imovine fonda može se držati u dionicama izdavatelja iz Republike Hrvatske, članica EU-a ili zemalja OECD-a, uključujući i posrednu izloženost putem UCITS fondova i financijskih izvedenica,
- minimalno 40% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

U usporedbi s drugim kategorijama obveznih mirovinskih fondova, ROMF A fond ima najviše očekivane prinose na dulji rok i najveći stupanj rizičnosti te je predviđen za osiguranike mlađe dobi pred kojima je duži radni vijek prije mirovine.

Tablica 1. Struktura ulaganja ROMF A fonda prema vrstama instrumenata na dan 31.12.2017.

Vrsta imovine	Udio
Obveznice i obveznički fondovi	52,44%
Dionice i dionički fondovi	40,78%
Sredstva na računu, potraživanja i obveze	6,78%
Ukupno	100,00%

Tablica 2. Geografska struktura ulaganja ROMF A fonda na dan 31.12.2017.

Država	Udio
Hrvatska	75,67%
SAD	9,85%
Francuska	5,05%
Luksemburg	4,00%
Njemačka	3,09%
EMU	1,33%
Velika Britanija	0,66%
Kanada	0,34%
Ukupno	100,00%

Tablica 3. Struktura ulaganja prema gospodarskim sektorima ROMF A fonda na dan 31.12.2017.

Gospodarski sektor	Udio
Država	47,94%
Diverzificirano po sektorima	9,63%
Roba diskrecijske potrošnje	7,32%
Energija i komunalne usluge	7,25%
Roba široke potrošnje	5,74%
Informacijska tehnologija	5,20%
Industrija	4,97%
Telekomunikacije	3,75%
Osnovni materijali	1,07%
Financije	0,36%
Ostalo	6,78%
Ukupno	100,00%

Tablica 4. Struktura ulaganja ROMF A fonda prema valutama na dan 31.12.2017.

Valuta	Udio
HRK	66,19%
EUR	19,43%
USD	14,38%
Ukupno	100,00%

Tablica 5. Pokazatelji rizičnosti ROMF A fonda na dan 31.12.2017.

Tržišni rizik ROMF A fonda ¹	4,14%
SRRI pokazatelj stupnja rizika ²	3
Rizik ROMF A fonda u odnosu na MIREX A ³	0,97
Modificirana duracija ROMF A fonda	3,17

¹ Izračun temeljem tjednih prinosa u zadnje dvije godine, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem tjednih prinosa u zadnje dvije godine

Tržišni rizik fonda predstavlja ocjenu varijabilnosti kretanja obračunskih jedinica mirovinskog fonda izraženu na godišnjoj razini, a navedena brojka pokazuje koliko se odstupanje od prosječnog prinosa mirovinskog fonda može očekivati. SRRI pokazatelj stupnja rizika (eng. *Synthetic Risk and Reward Indicator*) kategorizira rizičnosti mirovinskog fonda na skali od 1 (najmanji rizik) do 7 (najveći rizik). Rizik ROMF A fonda u odnosu na MIREX A predstavlja ocjenu sistemskog rizika, tj. očekivanog rasta/pada prinosa ROMF A fonda u slučaju rasta/pada indeksa koji opisuje kretanje prosječnog obveznog mirovinskog fonda kategorije A. Modificirana duracija mirovinskog fonda predstavlja ocjenu rizika ulaganja u dužničke vrijednosne papire, tj. očekivane promjene vrijednosti mirovinskog fonda u slučaju promjene kamatnih stopa na tržištima kapitala.

Tablica 6. Profil rizičnosti ROMF A fonda

Vrsta rizika	Očekivani utjecaj*	Utjecaj na dan 31.12.2017.
Tržišni rizik	UMJEREN	NIZAK
Cjenovni rizik	UMJEREN	NIZAK
Kamatni rizik	POVEĆAN	UMJEREN
Tečajni rizik	UMJEREN	VRLO NIZAK
Kreditni rizik		
Dugoročni kreditni rizik izdavatelja	UMJEREN	NIZAK
Rizik suprotne ugovorne strane	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Koncentracijski rizik	VISOK	POVEĆAN
Rizik namire	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik likvidnosti		
Rizik likvidnosti imovine	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik novčanog tijeka	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK

* Društvo ocjenjuje rizik na osnovu sljedećih kategorija: vrlo nizak, nizak, umjeren, povećan, visok

S obzirom na najveću dopuštenu izloženost dioničkom tržištu za fondove kategorije A (najviše 55% imovine fonda), očekivani profil rizičnosti ROMF A fonda spram tržišnog rizika je umjeren. Na dan 31.12.2017. izmjereni utjecaj tržišnog rizika bio je nizak. Ostale vrste rizika imale su manji ili jednak utjecaj na dan 31.12.2017.

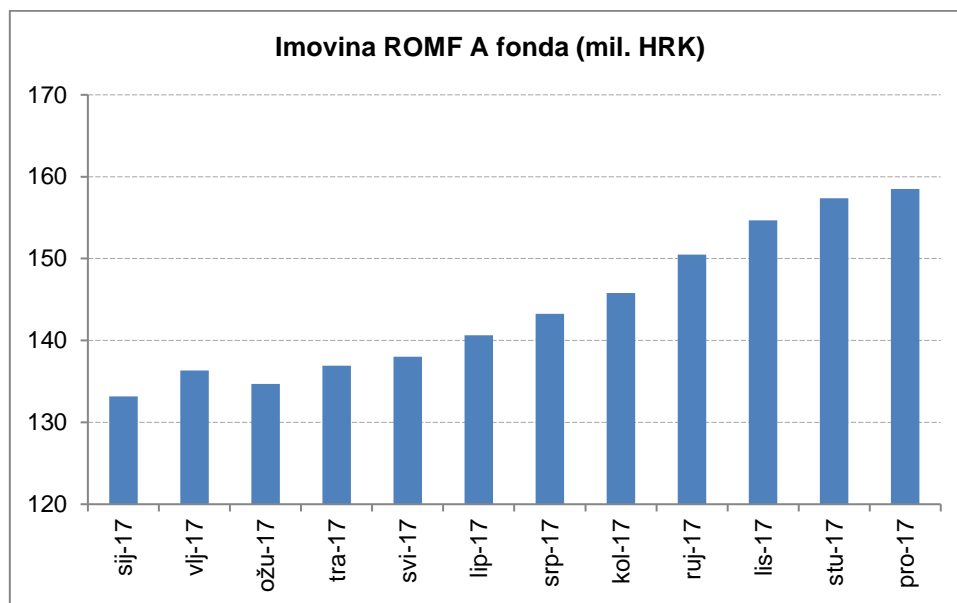
2.3 Članstvo

Član ROMF A fonda može biti svaki osiguranik kojemu je do dana ispunjenja starosnih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu (dalje u tekstu: Referentni dan) ostalo deset ili više godina. Član može prenijeti sredstva iz ROMF A fonda u obvezni mirovinski fond druge kategorije kojim upravlja Društvo ili u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, iste ili druge kategorije, u skladu sa Zakonom. Na dan kada član ROMF A fonda ispuni uvjet da do Referentnog dana ima manje od deset godina, REGOS će ga rasporediti u Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B. Krajem 2017. godine ROMF A fond imao je 1.582 člana (2016.: 1.432).

2.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini

Na dan 31.12.2017. godine neto imovina u ROMF A fondu iznosila je 158.501.467 kuna, što je 26,89% tržišnog udjela u obveznim mirovinskim fondovima kategorije A, tj. 0,17% od sveukupne imovine obveznih mirovinskih fondova u RH. Ukupne uplate u ROMF A fond s osnova uplata doprinosa i promjene članstva tijekom 2017. godine iznosile su 24.853.970 kuna. Ukupne isplate u 2017. godini iznosile su 6.140.740 kuna. Neto iznos uplata u ROMF A fond u 2017. godini iznosio je 18.713.230 kuna.

Graf 1. Prikaz kretanja imovine ROMF A fonda u 2017. godini

Tablica 7. 10 najvećih pojedinačnih pozicija ROMF A fonda na dan 31.12.2017.

Pozicija	Vrsta instrumenta	Izdavatelj ili kreditna institucija	Oznaka	Udio
RHMF-O-26CA	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO26CA5	13,76%
RHMF-O-257A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO257A4	11,92%
RHMF-O-247E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO247E7	6,26%
RHMF-O-227E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO227E9	5,34%
ADPL-R-A	dionica	AD Plastik d.d.	HRADPLRA0006	4,83%
RHMF-O-23BA	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO23BA4	3,86%
HT-R-A	dionica	Hrvatski Telekom d.d.	HRHT00RA0005	3,75%
PODR-R-A	dionica	Podravka d.d.	HRPODRRA0004	2,81%
ZGHO-O-237A	korporativna obveznica	Zagrebački holding d.o.o.	HRZGHOO237A3	2,40%
Lyxor CAC 40 (DR) UCITS ETF	dionički fond	Lyxor ETFs/France	FR0007052782	2,31%

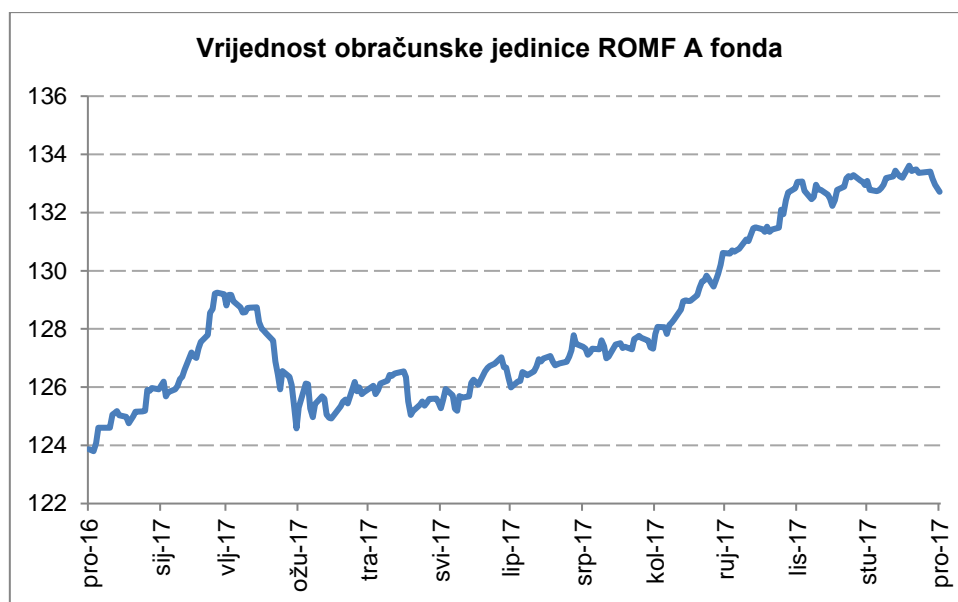
Najznačajnija ulaganja na kraju 2017. godine bila su domaće državne obveznice srednjih dospjeća, domaće dionice izdavatelja AD Plastik d.d., HT d.d. i Podravka d.d. te domaće korporativne obveznice izdavatelja Zagrebački holding d.o.o. U 2017. godini Društvo je, u ime i za račun ROMF A fonda, sudjelovalo u drugoj tranši izdanja obveznica izdavatelja Zagrebački holding d.o.o. te u dokapitalizaciji dioničkog društva Sunce Koncern d.d.

2.5 Prinosi i zarade

U 2017. godini nominalni prinos za ROMF A fond iznosio je 7,14%, a realno 5,87%, što je rezultiralo ukupnom godišnjom zaradom u iznosu od 9.883.373 kuna. U odnosu na prosječnu imovinu fonda ROMF A u tijeku godine, najveća zarada je ostvarena na ulaganjima u inozemne dionice i dioničke fondove te domaće obveznice.

Tijekom 2017. godine, na teret imovine ROMF A fonda, Društvu je isplaćeno 558.844 kuna po osnovi naknade za upravljanje, a Depozitaru 34.390 kuna po osnovi naknade za depozitara.

Graf 2. Kretanje obračunske jedinice ROMF A fonda u 2017. godini

Od početka rada fonda (21. kolovoza 2014. godine) do kraja 2017. godine prosječni nominalni prinos na godišnjoj razini za ROMF A fond iznosio je 8,78%, dok je realni prinos iznosio 8,65%.

3. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA B

3.1 Osnivanje i početak poslovanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B (dalje u tekstu: ROMF B) je osnovan 5. studenog 2001. godine, a započeo je s radom 30. travnja 2002. godine.

3.2 Profil rizičnosti

Investicijski cilj ROMF B fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova u svrhu povećanja vrijednosti imovine na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, a u skladu sa zakonskim propisima. ROMF B fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u dioničko tržište.

Najvažnija zakonska ograničenja ulaganja obveznog mirovinskog fonda kategorije B su:

- minimalno 50% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, članica EU-a ili zemalja OECD-a,
- maksimalno 35% neto imovine fonda može se držati u dionicama izdavatelja iz Republike Hrvatske, članica EU-a ili zemalja OECD-a, uključujući i posrednu izloženost putem UCITS fondova i financijskih izvedenica,
- minimalno 60% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

U usporedbi s drugim kategorijama obveznih fondova, ROMF B fond ima umjerene očekivane prinose na dulji rok i umjereni stupanj rizičnosti te je predviđen za osiguranike srednje starosne dobi.

Tablica 8. Struktura ulaganja ROMF B fonda prema vrstama instrumenata na dan 31.12.2017.

Vrsta imovine	Udio
Obveznice i obveznički fondovi	77,89%
Dionice i dionički fondovi	19,57%
Alternativni fondovi	0,16%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,00%
Sredstva na računu, potraživanja i obveze	2,39%
Ukupno	100,00%

Tablica 9. Geografska struktura ulaganja ROMF B fonda na dan 31.12.2017.

Država	Udio
Hrvatska	88,24%
Luksemburg	4,70%
SAD	3,35%
Francuska	2,00%
Njemačka	1,02%
Velika Britanija	0,34%
Kanada	0,19%
EMU	0,16%
Ostalo	0,00%
Ukupno	100,00%

Tablica 10. Struktura ulaganja ROMF B fonda prema gospodarskim sektorima na dan 31.12.2017.

Gospodarski sektor	Udio
Država	75,87%
Diverzificirano po sektorima	5,14%
Telekomunikacije	4,53%
Energija i komunalne usluge	3,60%
Informacijska tehnologija	2,75%
Ostalo	2,39%
Roba široke potrošnje	1,85%
Industrija	1,58%
Roba diskrecijske potrošnje	1,13%
Financije	0,63%
Osnovni materijali	0,54%
Ukupno	100,00%

Tablica 11. Struktura ulaganja ROMF B fonda prema valutama na dan 31.12.2017.

Valuta	Udio
HRK	48,14%
EUR	37,79%
USD	14,07%
Ukupno	100,00%

Tablica 12. Pokazatelji rizičnosti ROMF B fonda na dan 31.12.2017.

Tržišni rizik ROMF B fonda ¹	4,07%
SRRRI pokazatelj stupnja rizika ²	3
Rizik ROMF B fonda u odnosu na MIREX B ³	1,10
Modificirana duracija ROMF B fonda	3,95

¹ Izračun temeljem mjesečnih prinosa u zadnjih 5 godina, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem mjesečnih prinosa u zadnjih 5 godina

Značenje pojedinih pokazatelja objašnjeno je u dijelu izvješća o rizičnosti fonda kategorije A.

Tablica 13. Profil rizičnosti ROMF B fonda

Vrsta rizika	Očekivani utjecaj*	Utjecaj na dan 31.12.2017.
Tržišni rizik	UMJEREN	VRLO NIZAK
Cjenovni rizik	UMJEREN	NIZAK
Kamatni rizik	POVEĆAN	UMJEREN
Tečajni rizik	UMJEREN	NIZAK
Kreditni rizik		
Dugoročni kreditni rizik izdavatelja	POVEĆAN	UMJEREN
Rizik suprotne ugovorne strane	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Koncentracijski rizik	VISOK	VISOK
Rizik namire	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik likvidnosti		
Rizik likvidnosti imovine	UMJEREN	UMJEREN
Rizik novčanog tijeka	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK

* Društvo ocjenjuje rizik na osnovu sljedećih kategorija: vrlo nizak, nizak, umjeren, povećan, visok

S obzirom na najveću dopuštenu izloženost dioničkom tržištu za fondove kategorije B (najviše 35% imovine fonda), očekivani profil rizičnosti ROMF B fonda spram tržišnog rizika je umjeren. Na dan 31.12.2017. izmjereni utjecaj tržišnog rizika bio je vrlo nizak. Ostale vrste rizika imale su manji ili jednak utjecaj na dan 31.12.2017.

3.3 Članstvo

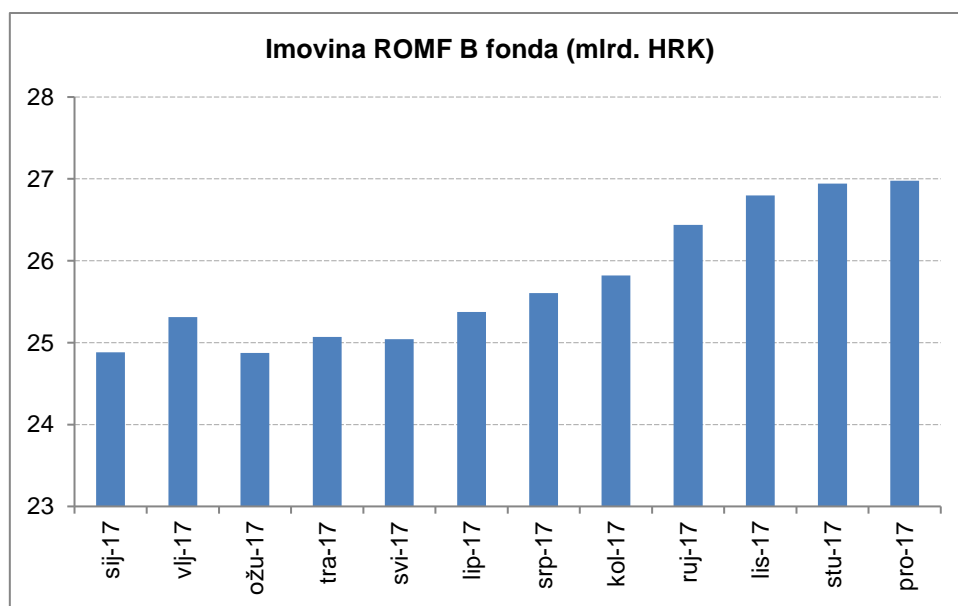
Član ROMF B fonda može biti svaki osiguranik kojemu je do Referentnog dana ostalo pet ili više godina. Član može prenijeti sredstva iz ROMF B fonda u obvezni mirovinski fond druge kategorije kojim upravlja Društvo ili u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, iste ili

druge kategorije, u skladu sa Zakonom. Na dan kada član ROMF B fonda ispuni uvjet da do Referentnog dana ima manje od pet godina, REGOS će ga rasporediti u Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije C. Krajem 2017. godine ROMF B fond imao je 545.264 članova (2016.: 532.614).

3.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini

Na dan 31.12.2017. godine neto imovina ROMF B fonda iznosila je 26.976.671.352 kune, što je 30,87% tržišnog udjela u obveznim mirovinskim fondovima kategorije B i 29,35% od sveukupne imovine obveznih mirovinskih fondova u RH. Ukupne uplate u ROMF B fond s osnova uplata doprinosa i promjene članstva tijekom 2017. godini iznosile su 1.650.266.346 kuna. Ukupne isplate u 2017. godini iznosile su 415.522.083 kuna. Neto iznos uplata u ROMF B fond u 2017. godini iznosi 1.234.744.263 kuna.

Graf 3. Kretanje imovine ROMF B fonda u 2017. godini

Tablica 14. 10 najvećih pojedinačnih pozicija ROMF B fonda na dan 31.12.2017.

Pozicija	Vrsta instrumenta	Izdavatelj ili kreditna institucija	Oznaka	Udio
RHMF-O-247E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO247E7	14,78%
RHMF-O-227E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO227E9	14,28%
RHMF-O-26CA	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO26CA5	11,10%
RHMF-O-257A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO257A4	7,67%
RHMF-O-203A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO203A8	6,40%
CROATIA 2024	državna obveznica	Republika Hrvatska	XS0997000251	5,86%
HT-R-A	dionica	Hrvatski Telekom d.d.	HRHT00RA0005	4,53%
RHMF-O-203E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO203E0	3,30%
RHMF-O-282A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO282A2	2,27%
CROATIA 2023	državna obveznica	Republika Hrvatska	XS0908769887	3,05%

Najznačajnija ulaganja na kraju 2017. godine bila su domaće državne obveznice srednjih dospijeca te dionice izdavatelja Hrvatski Telekom d.d. U 2017. godini Društvo je, u ime i za račun ROMF B fonda, sudjelovalo u drugoj tranši izdanja obveznica izdavatelja Zagrebački holding d.o.o. te u dokapitalizacija dioničkog društva Sunce Koncern d.d.

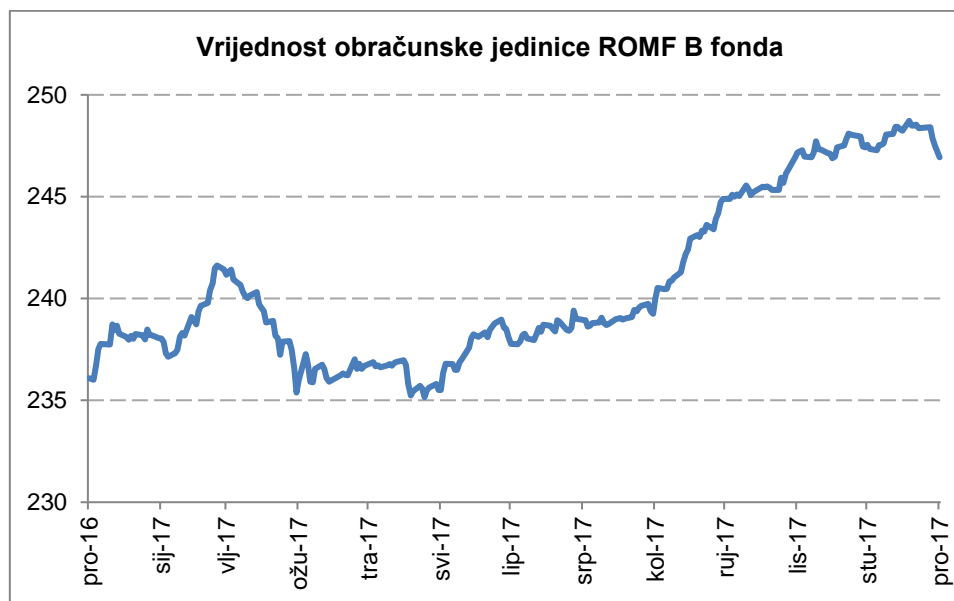
3.5 Prinosi i zarade

U 2017. godini nominalni prinos za ROMF B fond iznosio je 4,59%, a realno 3,35%, što je rezultiralo ukupnom godišnjom zaradom u iznosu od 1.161.319.833 kune. U odnosu na prosječnu imovinu fonda ROMF B u tijeku godine, najveća zarada je ostvarena na ulaganjima u inozemne dionice i dioničke fondove te domaće obveznice.

Tijekom 2017. godine na teret imovine ROMF B fonda Društvu je po osnovi naknada za upravljanje isplaćeno 100.247.870 kuna, a Depozitaru 6.169.099 kuna.

Graf 4. Kretanje obračunske jedinice ROMF B fonda u 2017. godini

Od početka rada ROMF B fonda (30. travnja 2002. godine) do kraja 2017. godine prosječni nominalni prinos na godišnjoj razini iznosio je 5,93%, dok je realni prinos iznosio 3,93%.

4. RAIFFEISEN OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA C

4.1 Osnivanje i početak poslovanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C (dalje u tekstu: ROMF C) je osnovan 30. svibnja 2014. godine, a započeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

4.2 Profil rizičnosti

Investicijski cilj ROMF C fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova u svrhu povećanja vrijednosti imovine na srednji rok na način da imovina fonda bude ročno usklađena s obvezama fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, a u skladu sa zakonskim odredbama. ROMF C fond ima konzervativni profil rizika koji proizlazi iz zakonski dozvoljenih oblika ulaganja s obzirom da nisu dozvoljena ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Najvažnija zakonska ograničenja ulaganja obveznog mirovinskog fonda kategorije C su:

- minimalno 70% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, članica EU-a ili zemalja OECD-a,

- ulaganje u vlasničke vrijednosne papire nije dozvoljeno,
- minimalno 90% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

U usporedbi s drugim kategorijama obveznih fondova, ROMF C fond ima najmanje očekivane prinose, ali i najmanji stupanj rizičnosti te je predviđen je za osiguranike starije dobi koji su pred mirovinom.

Tablica 15. Struktura ulaganja ROMF C fonda prema vrstama instrumenata na dan 31.12.2017.

Vrsta imovine	Udio
Obveznice i obveznički fondovi	95,21%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,00%
Novac, potraživanja i obveze	4,79%
Ukupno	100,00%

Tablica 16. Geografska struktura ulaganja ROMF C fonda na dan 31.12.2017.

Država	Udio
Hrvatska	99,16%
EMU	0,68%
SAD	0,16%
Ostalo	0,00%
Ukupno	100,00%

Tablica 17. Struktura ulaganja ROMF C fonda prema gospodarskim sektorima na dan 31.12.2017.

Gospodarski sektor	Udio
Država	89,10%
Energija i komunalne usluge	4,58%
Roba široke potrošnje	1,52%
Ostalo	4,79%
Ukupno	100,00%

Tablica 18. Struktura ulaganja ROMF C fonda prema valutama na dan 31.12.2017.

Valuta	Udio
HRK	80,06%
EUR	11,44%
USD	8,50%
Ukupno	100,00%

Tablica 19. Pokazatelji rizičnosti ROMF C fonda na dan 31.12.2017.

Tržišni rizik ROMF C fonda ¹	2,48%
SRRRI pokazatelj stupnja rizika ²	3
Rizik ROMF C fonda u odnosu na MIREX C ³	1,38
Modificirana duracija ROMF C fonda	5,56

¹ Izračun temeljem tjednih prinosa u zadnje dvije godine, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem tjednih prinosa u zadnje dvije godine

Značenje pojedinih pokazatelja objašnjeno je u dijelu izvješća o rizičnosti fonda kategorije A.

Tablica 20. Profil rizičnosti ROMF C fonda

Vrsta rizika	Očekivani utjecaj*	Utjecaj na dan 31.12.2017.
Tržišni rizik	UMJEREN	VRLO NIZAK
Kamatni rizik	POVEĆAN	POVEĆAN
Tečajni rizik	NIZAK	VRLO NIZAK
Kreditni rizik		
Dugoročni kreditni rizik izdavatelja	POVEĆAN	POVEĆAN
Rizik suprotne ugovorne strane	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik koncentracije	VISOK	VISOK
Koncentracijski rizik	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik likvidnosti		
Rizik likvidnosti imovine	VRLO NIZAK	VRLO NIZAK
Rizik novčanog tijeka	NIZAK	VRLO NIZAK

* Društvo ocjenjuje rizik na osnovu sljedećih kategorija: vrlo nizak, nizak, umjeren, povećan, visok

S obzirom na izloženost domaćem obvezničkom tržištu za fondove kategorije C, očekivani profil rizičnosti ROMF C fonda spram tržišnog rizika je umjeren. Na dan 31.12.2017. izmjereni utjecaj

tržišnog rizika bio je vrlo nizak. Ostale vrste rizika imale su manji ili jednak utjecaj na dan 31.12.2017.

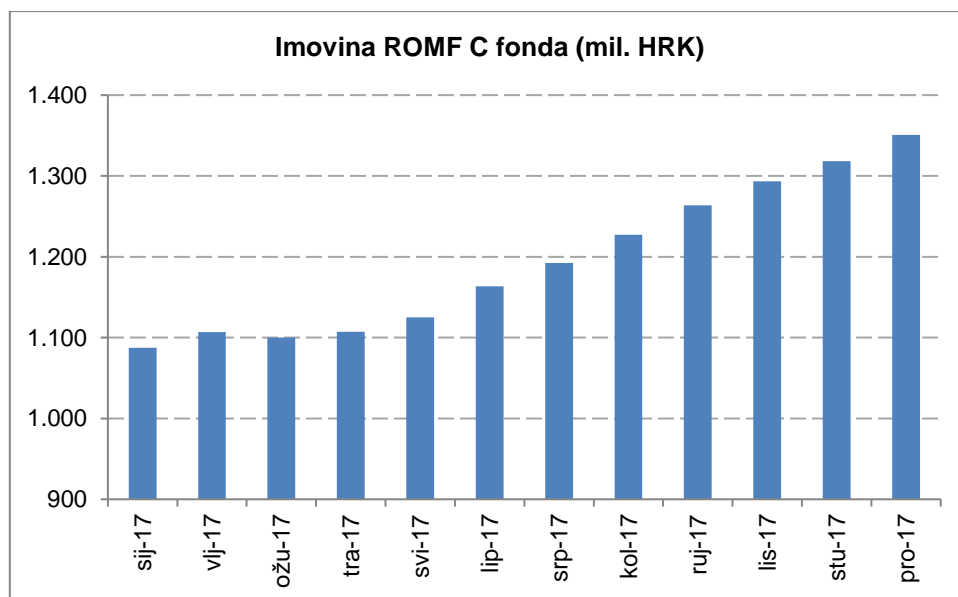
4.3 Članstvo

Član ROMF C fonda može biti svaki osiguranik. Na dan kada član ROMF B fonda ispuni uvjet da do Referentnog dana ima manje od pet godina, REGOS će ga rasporediti u ROMF C fond. Član može prenijeti sredstva iz ROMF C fonda u obvezni mirovinski fond druge kategorije kojim upravlja Društvo ili u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, iste ili druge kategorije, u skladu sa Zakonom. Krajem 2017. godine ROMF C fond imao je 8.102 članova (2015.: 6.730).

4.4 Pokazatelji poslovanja u 2017. godini

Na dan 31.12.2017. godine neto imovina u ROMF C fonda iznosila je 1.350.667.593 kune, što je 34,11% tržišnog udjela u obveznim mirovinskim fondovima kategorije C i 1,47% od sveukupne imovine obveznih mirovinskih fondova u RH. Ukupne uplate u ROMF C fond s osnova uplata doprinosa i promjene članstva tijekom 2017. godini iznosile su 369.809.289 kuna. Ukupne isplate u 2017. godini iznosile su 149.653.538 kuna. Neto iznos uplata u ROMF C fond u 2017. godini iznosi 220.155.751 kuna.

Graf 5. Kretanje imovine ROMF C fonda u 2017. godini

Tablica 21. 10 najvećih pojedinačnih pozicija ROMF C fonda na dan 31.12.2017.

Pozicija	Vrsta instrumenta	Izdavatelj ili kreditna institucija	Oznaka	Udio
RHMF-O-26CA	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO26CA5	18,83%
RHMF-O-257A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO257A4	17,51%
CROATIA 2024	državna obveznica	Republika Hrvatska	XS0997000251	12,60%
RHMF-O-227E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO227E9	9,73%
RHMF-O-247E	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO247E7	9,61%
RHMF-O-282A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO282A2	6,94%
RHMF-O-217A	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO217A8	4,13%
RHMF-O-23BA	državna obveznica	Republika Hrvatska	HRRHMFO23BA4	3,39%
ZGHO-O-237A	korporativna obveznica	Zagrebački holding d.o.o.	HRZGHOO237A3	2,41%
HEP 2022 USD	korporativna obveznica	HEP d.d.	XS1309493630	2,18%

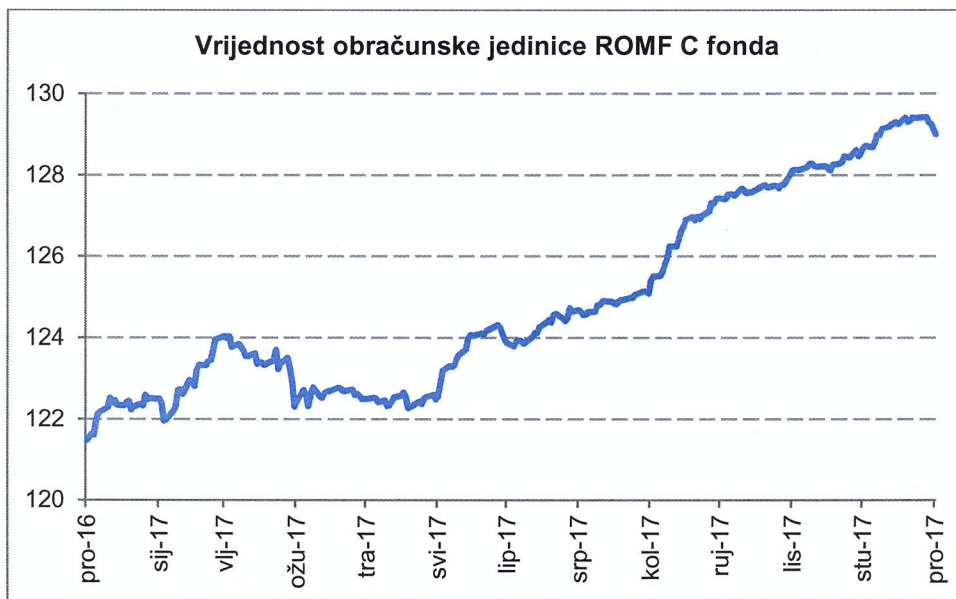
Najznačajnija ulaganja na kraju 2017. godine bila su domaće državne obveznice srednjih dospijeca te korporativne obveznice izdavatelja Zagrebački holding d.o.o. i HEP d.d. U 2017. godini Društvo je, u ime i za račun ROMF C fonda, sudjelovalo u drugoj tranši izdanja obveznica izdavatelja Zagrebački holding d.o.o.

4.5 Prinosi i zarade

U 2017. godini nominalni prinos za ROMF C fond iznosio je 6,19%, a realno 4,93%, što je rezultiralo ukupnom godišnjom zaradom u iznosu od 72.928.333 kune. Sukladno zakonskom okviru za ulaganja imovine fonda C, zarada je i u 2017. godini gotovo u cijelosti ostvarena na ulaganjima u domaće obveznice.

Tijekom 2017. godine, na teret imovine ROMF C fonda, Društvu je isplaćeno 4.678.003 kuna po osnovi naknade za upravljanje, a Depozitaru 287.877 kuna po osnovi naknade za depozitara.

Graf 6. Kretanje obračunske jedinice ROMF C fonda u 2017. godini

Od početka rada fonda (21. kolovoza 2014. godine) do kraja 2017. godine prosječni nominalni prinos na godišnjoj razini za ROMF C fond iznosio je 7,86%, dok je realni prinos iznosio 7,74%.

PRILOZI

Financijska izvješća obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. objavljena su na web stranicama Društva (www.rmfm.hr) u zakonski propisanom roku do 30. travnja tekuće godine za prethodnu.

Prilog ovog Izvješća čini i „Izvještaj o radu obveznih mirovinskih fondova za 2017. godinu“ kojeg su zajednički pripremila sva mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima u Republici Hrvatskoj.

Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.:

Damir Grbavac
predsjednik Uprave

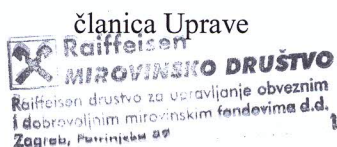

Eva Horvat

Gordan Šumanović

član Uprave

RAIFFEISEN
OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA A

Godišnje izvješće
za godinu zaključno s 31. prosincem 2017. godine

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства	1
Odgovornost Uprave Društva za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	5
Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	12
Izveštaj o financijskom položaju	13
Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda	14
Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)	15
Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda	16
Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda	17
Bilješke uz financijske izvještaje	18

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14).

Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B i
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C.

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) (u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. veljače 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Stupanjem na snagu Zakona dana 21. kolovoza 2014. godine Fond je započeo s radom.

Sukladno Zakonu, članovi mogu odabrati kategoriju obveznog mirovinskog fonda, a svi oni koji to ne učine automatski su raspoređeni u obvezni mirovinski fond kategorije B. U fondu kategorije A mogu biti članovi kojima je do starosne mirovine ostalo 10 ili više godina u skladu sa Zakonom, a nakon toga obvezno prelaze u fond kategorije B.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Raiffeisen obveznih mirovinskih fondova

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (mil. HRK)
ROMF A	1.582	158,50
ROMF B	545.264	26.976,67
ROMF C	9.595	1.350,67
Ukupno	556.441	28.485,84

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Statutom Fonda.

Izvešće posloводства

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

---

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Tablica: struktura ulaganja Fonda

Vrsta imovine	Udio
Dionice i dionički fondovi	40,78%
Obveznice i obveznički fondovi	52,44%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,00%
Novac, potraživanja i obveze	6,78%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 24,33%.

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. S obzirom na umjereni profil rizičnosti, očekivani prinos Fonda je veći od Raiffeisen obveznih mirovinskih fondova kategorija B i C.

U 2017. godini Fond je ostvario prinos od 7,14%. Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2017. godine iznosi 8,78% i izražen je na godišnjoj razini.

Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između vrijednosti obračunske jedinice na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine iznosila je 158,5 milijuna kuna, čime je zabilježen porast od 28,6 milijun kuna u odnosu na prethodnu godinu.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 51% sudjeluje financijska imovina raspoloživa za prodaju, a imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak sudjeluje sa 41%.

62% ukupnih obveza Fonda čine obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente.

U strukturi prihoda najveća stavka prihoda su prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta).

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Događaji nakon završetka poslovne godine

Nema značajnijih događaja nakon završetka poslovne godine.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2017. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja razvoja.

6. Podružnice Fonda

Fond nema podružnice.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja od 55% neto imovine Fonda u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u druge vrste imovine Fonda.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda.

Najznačajnije vrste financijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda bio je umjeren.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište te u udjele u investicijskim fondovima vezane uz dioničke indekse ili kada isti ulažu u vlasničke vrijednosnice. Na datum izvještavanja utjecaj cjenovnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente denominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja kune u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2017. godini Društvo za upravljanje je ugovaralo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Na datum izvještavanja utjecaj tečajnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijeca. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na datum izvještavanja kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Na datum izvještavanja utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima ili s osnove izlazaka članova iz Fonda. S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na izvještajni datum rizik likvidnosti bio je vrlo nizak.

Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

---

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (u nastavku „Fond“) fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, stanje u Fondu kao i njegove rezultate poslovanja i novčane tokove za 2017. godinu u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) (u nastavku „Zakon“) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16) (u nastavku „Pravilnik“).

Nakon provedbe odgovarajuće kontrole, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u financijskim izvještajima i
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Fond nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća poslovanja u skladu s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Izvješće poslovanja, prikazano na stranicama 1 do 4, odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu. Financijski izvještaji prikazani na stranama 9 do 55 odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 21. ožujka 2018., što je potvrđeno potpisom u nastavku.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A:

Predsjednik Uprave

Damir Orbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordán Šumanović

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d

Petrinjska 59

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

21. ožujka 2018. godine

 RAIFFEISEN
Dobrovoljni mirovinski Društvo
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i njegovog društva za upravljanje („Društvo za upravljanje“) u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (nastavak) Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2017. godine, ukupni portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i financijske imovine raspoložive za prodaju (RZP) iznosio je 147.760 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 129.787 tisuća kuna), uključujući 42.471 tisuća kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2016.: 0 tisuća kuna).

Vidi bilješku 2 za računovodstvene politike za financijske instrumente te bilješke 16 i 17.

Ključno revizijsko pitanje

Dio FVRDG i RZP portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne i korporativne obveznice te vlasničke vrijednosnice.

Dok se fer vrijednost FVRDG i RZP portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova), tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, cijenama izvedenim iz krivulja prinosa državnih obveznica, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.

Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtijeva značajan stupanj prosudbe od strane Uprave, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.

Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;
- procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te s trenutnom tržišnom praksom;
- uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika:
  - testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;
  - preispitivanje razumnosti ključnih pretpostavki primijenjenih u modelima vrednovanja poput onih vezanih uz diskontne stope i stope rasta te očekivane novčane tokove;
  - gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;
- procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje (dalje „Uprava“) odgovorna je za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Godišnje izvješće čiji je sastavni dio Izvešće posloводства, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vezano za Izvešće posloводства, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izvešće posloводства pripremljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi isključivo procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvešću posloводства za financijsku godinu za koji su pripremljeni financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu;

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva te okruženja u kojem ono posluje, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvešću posloводства. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola Društva za upravljanje.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva za upravljanje.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanje ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvješće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A (*nastavak*)

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor Fonda i Društva za upravljanje na 21. ožujka 2017. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 3 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2017. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Odboru za reviziju Društva za upravljanje na dan 16. ožujka 2018. godine;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih financijskih izvještaja nismo pružali nerevizijske usluge Društvu za upravljanje pa samim tim niti nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od Fonda i Društva za upravljanje tijekom provedbe revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju

Hrvatski ovlaštteni revizori

Eurotower

Ivana Lučića 2a

10000 Zagreb

Hrvatska

21. ožujka 2018.

Katarina Kecko

Direktor, Hrvatski ovlaštteni revizor

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2016.	2017.
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	3	807.823	4.056.984
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	-2.473.817	-346.583
	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	3	-1.665.994	3.710.401
72	Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	4a	33.471.762	56.211.046
71x	Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	5.812.805	8.301.749
62	Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	4a	-29.318.492	-53.837.219
60x	Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	-4.916.139	-10.188.595
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	4	5.049.936	486.981
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije / (diskonta)	5	3.161.218	3.077.268
71y	Ostale pozitivne tečajne razlike		444.203	517.076
74	Prihodi od dividendi		746.753	1.423.044
75	Ostali prihodi		2.715	296
	Ukupno ostali poslovni prihodi		4.354.889	5.017.684
67	Rashodi od kamata		-12.130	-6.159
60y	Ostale negativne tečajne razlike		-1.230.524	-1.323.575
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	6	-484.925	-558.844
65	Naknada depozitaru	7	-34.720	-34.390
66	Transakcijski troškovi		-38.039	-39.452
64	Umanjenje imovine		0	0
69	Ostali dozvoljeni troškovi mirovinskog fonda		0	0
	Ukupno ostali rashodi		-1.800.338	-1.962.420
	Dobit ili gubitak		5.938.493	7.252.646
	Nerealizirani dobiti/gubici financijske imovine raspoložive za prodaju		3.648.492	2.630.726
	Dobici/gubici od instrumenata zaštite novčanih tokova		0	0
	Ostala sveobuhvatna dobit		3.648.492	2.630.726
	Ukupna sveobuhvatna dobit		9.586.985	9.883.372
	Reklasifikacijske usklade		0	0

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju
 Na dan 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	31.12.2016.	31.12.2017.
10+18*	Novčana sredstva	8	156.722	10.749.890
83+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		0	0
	Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri:		125.171.772	128.248.628
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	9	125.171.772	128.248.628
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		125.171.772	128.248.628
	b) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+80+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	10	0	0
31+51+82	Instrumenti tržišta novca		0	0
33+42	Udjeli UCITS fondova	11	4.615.950	19.510.975
34+43	Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a		0	0
35	Izvedeni financijski instrumenti		0	0
85	Ostala financijska imovina		0	0
raz 1 (osim kt 10)	Ostala imovina	12	550.348	138.713
A	Ukupna imovina		130.494.792	158.648.206
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		21.292.172	11.287.500
20+21+28*	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	13	94.402	90.483
22+28*	Ostale financijske obveze	14	400.033	0
	Financijske obveze		494.435	90.483
23	Obveze prema mirovinskom društvu		45.573	52.527
24	Obveze prema depozitaru		3.263	3.232
25	Obveze s osnove dozvoljenih troškova mirovinskog fonda		0	497
26	Obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica		46.656	0
27+28*	Ostale obveze mirovinskog fonda		0	0
	Ostale obveze		95.492	56.256
B	Ukupno obveze mirovinskog fonda		589.927	146.739
C	Neto imovina mirovinskog fonda		129.904.865	158.501.467
D	Broj obračunskih jedinica		1.048.755	1.194.339
E	Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda		123,8658	132,7106
90	Novčani primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		113.290.073	138.144.043
93	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-6.078.416	-12.219.156
94	Dobit/gubitak tekuće poslovne godine		5.938.493	7.252.646
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		9.829.061	15.767.554
96	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju		6.925.654	9.556.380
97	Revalorizacijske rezerve instrumenata zaštite		0	0
F	Ukupno obveze prema izvorima imovine		129.904.865	158.501.467
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		21.292.172	11.287.500

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Dobit ili gubitak	5.938.493	7.252.646
Ostala sveobuhvatna dobit	3.648.492	2.630.726
Povećanje/(smanjenje) neto imovine od poslovanja mirovinskog fonda (sveobuhvatna dobit)	9.586.985	9.883.372
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	13.838.547	24.853.970
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-3.323.713	-6.140.740
Ukupno povećanje/(smanjenje) od transakcija s obračunskim jedinicama mirovinskog fonda	10.514.834	18.713.230
Ukupno povećanje/(smanjenje) neto imovine mirovinskog fonda	20.101.819	28.596.602

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	12.585.669	28.681.774
Izdaci za kupnju prenosivih vrijednosnih papira	-34.019.353	-27.350.745
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	0	0
Izdaci za kupnju instrumenata tržišta novca	0	0
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	19.793.733	7.286.611
Izdaci za kupnju udjela investicijskih fondova	-7.906.303	-21.118.508
Primici od ulaganja u izvedenice	347.562	498.713
Izdaci za ulaganje u izvedenice	0	0
Primici od dividendi	750.271	1.414.742
Primici od kamata	3.382.765	3.179.354
Izdaci za kamate	-16.950	-6.191
Primici po depozitima i sličnim instrumentima	0	0
Izdaci po depozitima i sličnim instrumentima	0	0
Izdaci od naknada za upravljanje	-481.003	-551.891
Izdaci za naknade depozitaru	-34.234	-34.421
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove mirovinskog fonda	-8.012	-14.988
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	66.870.215	49.981.864
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	-71.670.959	-50.353.450
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	-10.406.599	-8.387.136
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	13.289.882	25.272.945
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-3.277.057	-6.187.396
Ostali primici iz financijskih aktivnosti	0	0
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti	0	0
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	10.012.825	19.085.549
Efekti promjene tečaja stranih valuta	-24.059	-107.186
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	-417.833	10.591.227
Novac na početku razdoblja	574.334	156.501
Novac na kraju razdoblja	156.501	10.747.728

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2016. (n)	31.12.2015. (n-1)	31.12.2014. (n-2)	31.12.2013. (n-3)
Neto imovina mirovinskog fonda	158.501.467	129.904.865	109.803.045	93.790.574	0
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda	1.194.339	1.048.755	959.066	898.594	0
Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	132,7106	123,8658	114,4896	104,3748	0,0000
	Tekuće razdoblje	31.12.2016.	31.12.2015.	31.12.2014.	31.12.2013.
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda na početku razdoblja	1.048.754,6330	959.065,5774	898.593,8761	0,00	0,0000
Izdane obračunske jedinice s osnova doprinosa i promjene članstva (ulaz)	194.120,6183	118.321,4214	82.995,9532	900.667,1109	0,0000
Povučene obračunske jedinice temeljem isplata mirovina i promjene članstva (izlaz) te zbog smrti člana	-48.536,258	-28.632,3657	-22.524,2519	-2.073,2348	0,0000
Broj obračunskih jedinica na kraju razdoblja	1.194.338,9934	1.048.754,633	959.065,5774	898.593,8761	0,0000
Prinos mirovinskog fonda	7,1406%	8,1896%	9,6908%	4,3748%	0,0000
Najniža vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	123,7996	110,0794	104,3588	0,00	0,0000
Najviša vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	133,6109	124,2524	115,1665	104,3748	0,0000
Najviša vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	159.283.579,6106	130.144.643,5727	110.314.488,3998	93.790.573,9672	0,0000
Najniža vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	129.913.056,6773	106.808.309,113	93.729.138,8251	87.154.603,29	0,0000
Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je mirovinski fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja					
Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju		Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe		
ERSTE&STEIERMARKISCHE BANK DD	13,87%		0,00%		
MERRILL LYNCH	10,36%		0,05%		
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	14,03%		0,07%		
FLOW TRADERS	20,57%		0,00%		

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Metoda vredno- vanja	Pravilnik o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog fonda		Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV	
Fer vrijednost	Financijska imovina						
	1. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 4. i 5., članak 12. stavak 1.	članak 11. stavak 1. točka a)	35.492.056	27,32	41.878.611	26,42
			članak 11. stavak 1. točka b)				
		članak 10. stavak 1., 2. i 7.		94.295.666	72,59	63.410.040	40,01
	2. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 3. i 6.					
		članak 12. stavak 2., 3. i 5.					
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)			41.092.227	25,93
	3. razina (MSFI 13)	članak 12. stavak 5.					
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)			1.378.725	0,87
	Financijske obveze						
1. razina	članak 10. i članak 12.						
2. razina	članak 12.		94.402	0,07	90.483	0,06	
3. razina	članak 14. i članak 12.						
Amortizirani trošak	Imovina	članak 15. i članak 17.		707.070	0,54	10.888.603	6,87
	Obveze	članak 15. i članak 17.		400.033	0,31		
Trošak nabave	Imovina	-					
		-					
	Obveze	-					

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15) (u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Fond je osnovan 30. svibnja 2014. godine, a započeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku „Agencija“).

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Statutom Fonda te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine od Agencije. Društvo za upravljanje je u 100%-tnom vlasništvu Raiffesbank Austria d.d. Zagreb.

20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabrati depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Addiko Bank d.d., Zagreb (u nastavku "Depozitar").

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava skrbničku naknadu.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Središnji registar osiguranika

Središnji registar osiguranika (u nastavku "REGOS") je ustanova osnovana uredbom Vlade Republike Hrvatske sa zadaćom prikupljanja i nadzora uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje i vođenja evidencije o pojedinačnim računima članova obveznih mirovinskih fondova, kao i radi prijenosa doprinosa, računa i sredstava u ime članova.

Ulaganja

Sredstva Fonda mogu se ulagati u skladu sa statutom Fonda.

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok u odnosu na preuzeti rizik ulaganjem imovine Fonda u hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica.

U skladu sa statutom Fonda, imovina Fonda može se sastojati isključivo od:

1. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica Europske unije odnosno država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru (u nastavku „država članica“) ili država članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u nastavku „država članica OECD-a“), te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a,
2. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca za koje jamči Republika Hrvatska, druga država članica, država članica OECD-a, Hrvatska narodna banka, ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a ili je izdavatelj javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više država članica OECD-a,
3. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
4. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji izdavatelj ima sjedište u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
5. prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
6. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom,

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

7. udjela ili dionica u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionica ili poslovnih udjela u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje alternativnim investicijskim fondovima,
8. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dopijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija,
9. izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala ili izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) pod sljedećim uvjetima:
  - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od financijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. do 5. članka 125. stavka 1. Zakona, financijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona,
  - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru te pripadaju kategorijama koje može dodatno propisati Agencija i
  - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i povjerljivom vrednovanju te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebojnom transakcijom po njihovoj fer vrijednosti na zahtjev Fonda,
10. novca na transakcijskom računu za poslovne namjene Fonda otvorenog kod depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja,
11. drugih vrsta imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 10. čl. 125. st. 1. Zakona,
12. prenosivih dužničkih ili prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira iz točaka 4. i 5. čl. 125. st. 1. Zakona, pod sljedećim uvjetima:
  - a) ti vrijednosni papiri služe za financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske,
  - b) ti vrijednosni papiri imaju dugoročne, stabilne i predvidljive novčane tokove, kako bi odgovarali ročnosti obveza Fonda uz uvažavanje načela sigurnosti, razboritosti i opreza,
  - c) Vlada Republike Hrvatske je na temelju prijedloga koji joj je prethodno uputilo Društvo za upravljanje u ime Fonda klasificirala izdavatelja tih vrijednosnih papira kao namjenskog izdavatelja u financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Fond može pozajmiti novčana sredstva od trećih osoba u ukupnom iznosu do 5% neto vrijednosti imovine Fonda, ali samo putem repo poslova i transakcija prodaje i ponovne kupnje, i to ne na rok duži od tri mjeseca.

Najviše 5% neto vrijednosti imovine Fonda, a najviše do 50% svakog pojedinog ulaganja dozvoljeno je pozajmiti trećim osobama. Imovina Fonda može se pozajmljivati isključivo temeljem pisanog ugovora ili u sklopu organiziranih sustava za pozajmljivanje vrijednosnih papira koji djeluju u sklopu sustava za prijeboj i namiru. Pozajmljivanje je dozvoljeno samo na isključivu korist Fonda radi povećanja prinosa Fonda, bez neprimjerenog povećanja rizika. U tom smislu, pozajmljeni vrijednosni papiri moraju biti primjerenom osigurani kolateralom. Ugovori o zajmu moraju sadržavati odredbu kojom se omogućava povlačenje pozajmljenih vrijednosnih papira na poziv u roku od 15 radnih dana.

Financijske izvedenice Društvo za upravljanje može koristiti u svoje ime i za račun Fonda jedino u svrhu:

1. zaštite imovine Fonda,
2. efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda.

Prilikom ugovaranja financijskih izvedenica moraju se uvažavati sljedeća ograničenja:

1. ukupna izloženost prema temeljnoj imovini koja je stvorena kroz financijske izvedenice ne smije biti veća od 30% neto vrijednosti imovine Fonda,
2. izloženost prema jednoj osobi na temelju izvedenih financijskih instrumenta ugovorenih s tom osobom ne smije prelaziti 3% neto vrijednosti imovine Fonda,
3. ulaganjem u izvedenice ili druge instrumente iz članka 125. stavka 1. koji u sebi imaju ugrađenu izvedenicu, nije dozvoljeno stvoriti izloženost prema temeljnoj imovini kojom se prekoračuju ograničenja ulaganja propisana Zakonom ili pravilnicima donesenim temeljem Zakona te se ne smije stvoriti izloženost prema imovini iz članka 134. Zakona.

Agencija Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16, NN 39/17) (u nastavku „Pravilnik“) propisuje dodatna ograničenja za ulaganja, postupanja s imovinom mirovinskih fondova te izračun izloženosti iz članka 126. Zakona.

Imovina Fonda ne može biti uložena u:

1. imovinu koja je po zakonu neotuđiva ili koja je opterećena, odnosno založena ili fiducijarno prenesena radi osiguranja kakve tražbine i
2. vrijednosne papire izdane od depozitara Fonda, bilo kojeg dioničara, odnosno vlasnika udjela Društva za upravljanje, ili bilo koje osobe koja je povezana osoba s prethodno navedenim osobama. Navedeno ograničenje se ne primjenjuje na vrijednosne papire iz članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona.

Imovina Fonda investirana je u dužničke i vlasničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi se maksimizirao očekivani prihod te minimizirao očekivani rizik.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava i nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Nadzorni odbor

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član
Christa Geyer	Član
Peter Žilinek	Član

Uprava

Damir Grbavac	Predsjednik
Eva Horvat	Član
Gordan Šumanović	Član

Odbor za reviziju

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnova za pripremu - Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br.40/16) izdanom od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije ("MSFI usvojeni od strane EU"). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, te se u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2017. godine.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 21. ožujka 2018. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz dobiti ili gubitak i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povijesnom trošku.

Izveštajna valuta

Financijski izvještaji Fonda iskazani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca 2017. i 31. prosinca 2016. godine, službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
1 EUR	7,557787	7,513648
1 USD	7,168536	6,269733
1 CHF	7,035735	6,431816
1 GBP	8,815802	8,467991

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje, koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima. Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *Bilješci 2A: Računovodstvene procjene i politike*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2017. godine bio je 7,513648 kuna za 1 euro (2016.: 7,557787 kuna) i 6,269733 kuna za 1 američki dolar (2016.: 7,168536 kuna)

Promjene u prezentiranju ili klasifikaciji stavki unutar financijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihodi od ulaganja

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, zajmova i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospelosti te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije i ukoliko je primjenjivo transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospelosti, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi, te je prikazan u stavci 5 u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoložive za prodaju, kao što su dobiti realizirani kod prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoloživih za prodaju, uključujući derivativne instrumente, prihode od kamata, pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Mirovinski fond primjenjuje FIFO metodu („First-In-First-Out“) za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka kod prestanka priznavanja.

Prihodi od dividendi

Dividende na vlasničke vrijednosnice i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o financijskom položaju u okviru "ostale imovine", odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada, koju izračunava REGOS u iznosu od 0,8% (2016.: 0,8%) od ukupno prikupljenih doprinosa. Iznos svih doprinosa uplaćenih na određeni dan, umanjениh za ulaznu naknadu, polaže se na račun Fonda, dok se ulazna naknada priznaje kao prihod Društva za upravljanje;
- Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda na osnovi vrijednosti ukupne imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec;
- Naknada za izlaz iz Fonda naplaćuje se prilikom prijelaza iz jednog (bivšeg) fonda u drugi (novi) fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, a izračunava se na temelju ukupnog iznosa koji se nalazi na osobnom računu člana fonda, i to u iznosu od 0,8% u prvoj godini članstva, 0,4% u drugoj, 0,2% u trećoj, a u ostalim godinama se ne naplaćuje izlazna naknada. Ovu naknadu također izračunava i REGOS, odnosno fond prima ukupne dnevne doprinose prikupljene taj dan, umanjene za izlaznu naknadu, plaćenu Društvu za upravljanje i
- Naknada depozitaru obračunava se sukladno ugovoru, u iznosu 0,024% godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Fond dnevno obračunava naknadu, a isplaćuje depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Nerealizirani dobici i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobici umanjениh za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenta po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijske imovine koja je raspoloživa za prodaju prikazani su u poziciji Pozitivne odnosno Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti. Sve ostale tečajne razlike (realizirane i nerealizirane) proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, ulaganja u imovinu koja se drži do dospeljeća, zajmove i potraživanja te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti

Klasifikacija

Fond klasificira svoju financijsku imovinu i financijske obveze u sljedeće kategorije: po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, raspoložive za prodaju, koje se drže do dospijea, zajmove i potraživanja i ostale financijske obveze. Uprava odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Kategorija financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ima dvije podkategorije: financijski instrumenti namijenjeni trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Fond određuje financijsku imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobiti ili gubitak uključuju vlasničke i dužničke vrijednosne papire i ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti u kroz dobit i gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjeno trgovanju.

Reklasifikacija

Fond je tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica klasificiranih kao ulaganja raspoloživa za prodaju, u vrijednosnice klasificirane kao ulaganja koja se drže do dospijea. Prilikom reklasifikacije financijske imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea, fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju na dan reklasifikacije postaje novi amortizirani trošak. Nakon reklasifikacije financijske imovine s fiksnim dospijecom, svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat kao dio ostale sveobuhvatne dobiti, te razlika između novonastalog troška i iznosa po dospijecu, amortizira se tijekom preostalog trajanja financijske imovine primjenom metode efektivne kamatne stope. Za financijsku imovinu bez utvrđenog dospijea svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificira iz ostale sveobuhvatne dobiti u dobit ili gubitak u trenutku prodaje financijske imovine ili prilikom umanjenja njene vrijednosti. Utjecaj ove reklasifikacije je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

Fond je također tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica koje je klasificirao kao ulaganja koja se drže do dospijea u vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju. Imovina reklasificirana kao imovina raspoloživa za prodaju i prevrednovana je po fer vrijednosti, nakon čega se nerealizirana dobit ili gubitak priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Sukladno MRS-u 39 "Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje", Fond nije u mogućnosti klasificirati bilo koju financijsku imovinu kao imovinu koja se drži do dospijea u naredne dvije financijske godine. Utjecaj reklasifikacija je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Oni uključuju plasmane kod banaka i ostala potraživanja.

Financijska ulaganja koja se drže do dospijea

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja kotira na burzi, ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijee, za koju Fond ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijea. Financijska ulaganja koja se drže do dospijea uključuju dužničke vrijednosnice.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja je početno određena kao raspoloživa za prodaju ili financijsku imovinu koja nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju se namjerava držati neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću, promjenu u kamatnim stopama, promjenu u tečajevima ili cijenama. Financijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje dužničke vrijednosnice.

Ostale financijske obveze

Financijske obveze koje se ne vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, obveze s osnove repo ugovora i financijske obveze proizašle iz imovine članova Fonda te ostale obveze.

Priznavanje

Fond početno priznaje zajmove i potraživanja, te financijska ulaganja koja se drže do dospijea na dan njihovog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja i prijenosa sredstava iz Fonda. Ostalu financijsku imovinu i financijske obveze (uključujući imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i imovinu raspoloživu za prodaju) kod redovnih kupnji i prodaja Fond početno priznaje na datum trgovanja na koji postaje jedna od ugovornih strana instrumenta. Od tog se datuma priznaju svi dobiti i gubici proizašli iz promjena fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze.

Početno i naknadno mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja financijska imovina raspoloživa za prodaju mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak. Financijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja te financijska ulaganja koja se drže do dospjeća mjere se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjere se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj prosječnoj kotiranoj tržišnoj cijeni na dan izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja ili u njihovom nedostatku, cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta uzima se u obzir i volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana. Međutim, postojanje kotirane cijene ne smatra se automatski odgovarajućom mjerom fer vrijednosti. Dodatno se prati razdoblje od zadnjeg dana transakcije, volumen transakcija kao i velike oscilacije u kotiranim cijenama.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja.

Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u *Bilješci 17: Fer vrijednost*.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti financijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima.

Kod prestanka priznavanja Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za financijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao raspoloživa za prodaju i do dospjeća koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu, samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno.

Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjenje vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente raspoložive za prodaju. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjenja vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina raspoloživa za prodaju individualno se procjenjuje na umanjenje vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

Derivativni instrumenti i zaštita od rizika

U okviru svog redovnog poslovanja, Fond koristi derivativne financijske instrumente, kako bi umanjio rizike vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Derivativni financijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi.

Svi se derivativni instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o financijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije Ostale pozitivne tečajne razlike i Ostale negativne tečajne razlike.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Repo ugovori

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u izvještaju o financijskom položaju.

Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu. Obveze su iskazane po njihovoj nominalnoj vrijednosti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici od članova Fonda

Novčani primici od članova Fonda obuhvaćaju uplate doprinosa po zakonom utvrđenoj stopi te uplate osoba koje su promijenile članstvo u prethodno odabranom mirovinskom fondu. U trenutku promjene obveznog mirovinskog fonda sredstva člana se prebacuju s osobnog računa člana u bivšem obveznom mirovinskom fondu na osobni račun člana u novo odabranom fondu. Svi novčani primici od članova Fonda vrše se preko REGOS-a.

Novčani izdaci

Izdaci s osnove promjene članstva

Sukladno Zakonu, član Fonda može prijeći u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo ukoliko je od prethodne promjene obveznog mirovinskog fonda prošlo više od 14 dana, bez obzira je li prethodna promjena posljedica promjene obveznog mirovinskog fonda s obzirom na kategoriju, a kojim upravlja isto mirovinsko društvo ili promjene obveznog mirovinskog fonda kojim upravlja drugo mirovinsko društvo. U tom slučaju, REGOS proslijeđuje sredstva osiguranika umanjena za naknadu za izlaz na njegov osobni račun u novo odabranom fondu.

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Ostvarivanjem prava na mirovinu, ušteđena sredstva se s osobnog računa člana Fonda prebacuju u mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru člana koje će članu doživotno isplaćivati mirovinu. Povlačenjem sredstva sa osobnog računa, članu prestaje članstvo u Fondu.

Neto imovina Fonda i vrijednost obračunske jedinice

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Vrijednost obračunske jedinice predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja obračunskih jedinica Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Mirovinskog fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda regulirana je Zakonom. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standard koji još nisu važeći

Određeni broj novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja izdan je od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ali još nisu stupili na snagu za računovodstveno razdoblje koje završava 31. prosinca 2017. godine i/ili nisu usvojeni od strane Europske unije te kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Jedan novi standard koji je potencijalno relevantan za Društvo je MSFI 9 – *Financijski instrumenti* čiji je kratki pregled dan u nastavku.

MSFI 9 zamjenjuje postojeće smjernice MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje. MSFI 9 uključuje izmjene smjernica o klasifikaciji i naknadnom mjerenju financijskih instrumenata, definira novi model očekivanog kreditnog gubitka za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti financijske imovine te donosi nove zahtjeve vođenja računovodstva zaštite. Smjernice priznavanja i prestanka priznavanja financijskih instrumenata prenesene su iz MRS-39.

Standardi klasifikacije financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije klasifikacije financijske imovine: mjerena po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) i fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG). Klasifikacija se općenito temelji na poslovnom modelu po kojem se vodi financijska imovina te njegovim ugovorenim novčanim tokovima. Novi standard eliminira postojeće kategorije instrumenata definirane putem MRS 39; ulaganja koja se drže do dospijeća, zajmovi i potraživanja te ulaganja raspoloživa za prodaju.

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 za klasifikaciju financijskih obveza. Međutim, iako se prema MRS 39 sve promjene fer vrijednosti obveza koje se drže po fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka, u skladu s MSFI 9 promjene fer vrijednosti obično se prikazuju kako slijedi:

- iznos promjene fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze prikazuje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti; i
- preostali iznos promjene fer vrijednosti iskazuje se u računu dobiti i gubitka.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje model „nastalog gubitka“ iz MRS 39 s modelom „očekivanog kreditnog gubitka“. Novi model umanjenja vrijednosti odnosi se i na određene kreditne obveze te ugovore o financijskim jamstvima, ali ne i na ulaganja u vlasničke udjele. Prema MSFI 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego prema MRS 39.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći (nastavak)

Uz MSFI 9 – *Financijski instrumenti* („MSFI 9“) kao odgovor na prvu primjenu MSFI 9 izdan je izmijenjeni Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17) („Pravilnik“) te su oba na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Izmijenjeni Pravilnik uvodi mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo na financijsku imovinu za koju postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti.

U suštini, navedeno znači kako bi, ukoliko se primijeni spomenuto izuzeće, suprotno od MSFI 9 koji posebno propisuje računovodstvo i izračun očekivanih kreditnih gubitaka, mirovinski fondovi nastavili priznavati umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. odlučilo je primijeniti ovo izuzeće za sve fondove kojim upravlja.

U skladu s navedenim ne očekuju se značajni učinci na financijske izvještaje Fonda za narednu godinu, koji proizlaze iz primjene izmijenjenog Pravilnika i izuzeća koje se odnosi na navedeno odstupanje od MSFI 9 koje primjenjuje Fond.

2A. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *Bilješku 16: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *Bilješku 17: Fer vrijednost*.

Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena.

Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *Bilješki 2: Financijski instrumenti*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima, te se stoga ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *Bilješki 17: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima.

Klasifikacija financijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije financijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovanju kako je navedeno u *Bilješki 2: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak*. U raspoređivanju financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *Bilješki 2*.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA

	2016.	2017.
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	529.141	3.321.280
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	255.319	735.704
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata koji se drže do dospjeća	23.363	0
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	807.823	4.056.984
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	-2.423.683	-346.583
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	-50.134	0
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-2.473.817	-346.583
Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	-1.665.994	3.710.401

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobiti (gubici) 2017.	Neto realizirani dobiti (gubici) 2016.
Redovne dionice	7.234.491	9.458.164	2.223.673	-989.057
Povlaštene dionice	0	0	0	49.895
Državne obveznice	18.125.415	18.861.118	735.703	278.683
Korporativne obveznice	0	0	0	-50.133
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	7.201.448	7.359.360	157.912	-1.302.944
Izvedenice	40.710.711	41.303.824	593.113	347.562
Ukupno	73.272.065	76.982.466	3.710.401	-1.665.994

Realizirani efekti za imovinu raspoloživu za prodaju priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti kumulativno prenose u račun dobiti ili gubitka uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

4. NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I POZITIVNE (NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI

a) Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata

	2016.	2017.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	33.471.762	56.211.046
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-29.318.492	-53.837.219
Neto nerealizirani dobiti (gubici)	4.153.270	2.373.827

b) Pozitivne (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti

	2016.	2017.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	5.812.805	8.301.749
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	-4.916.139	-10.188.595
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	896.666	-1.886.846
Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	5.049.936	486.981

Slijedi detaljan pregled neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2017.	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2016.
<i>Imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>					
Redovne dionice	43.363.937	43.843.325	-931.634	1.411.022	3.663.894
Povlaštene dionice	2.401.058	2.229.590	0	-171.468	481.848
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	18.248.401	19.510.976	37.819	1.224.756	101.930
Izvedenice	0	-90.483	0	-90.483	-94.402
Ukupno	64.013.396	65.493.408	-893.815	2.373.827	4.153.270

Uz neto tečajne razlike na ulaganja u imovinu koja je klasificirana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, u dobiti i gubitku za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. je priznat gubitak od 993.031 kuna tečajnih razlika od imovine raspoložive za prodaju (31. prosinca 2016: 525.684 kuna).

4. NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

Nerealizirani dobiti i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke, uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na realizirane i nerealizirane tečajne razlike od financijskih instrumenata po amortiziranom trošku uključujući zajmove i potraživanja te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE/(DISKONTA)

	2016.	2017.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama raspoloživim za prodaju	1.682.901	3.278.165
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama koje se drže do dospjeća	1.766.069	0
Prihodi od kamata po depozitima	0	0
Prihodi od kamata po novčanim računima	2.533	6.829
Amortizacija premije/(diskonta) vrijednosnica raspoloživih za prodaju	170.565	-207.726
Amortizacija premije/(diskonta) vrijednosnica koje se drže do dospjeća	-460.850	0
Ukupno	3.161.218	3.077.268

6. RASHODI S OSNOVA ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnova odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno Zakonu. Naknada za upravljanje Fondom u 2017. godini obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

7. NAKNADA DEPOZITARU

Addiko Bank d.d. je Depozitar imovine Mirovinskog fonda. Naknada Depozitaru obračunava se na vrijednost ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja.

Naknada Depozitaru u 2017. godini iznosila je 0,024% (2016: 0,03%). Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

8. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Novac na računu u kunama	95.858	6.182.982
Novac na računu u stranim valutama	60.864	4.566.908
Ukupno novčana sredstva	156.722	10.749.890

9. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak – portfelj za trgovanje</i>		
Dionice domaćih dioničkih društava	27.854.623	31.262.057
Dionice inozemnih dioničkih društava	13.280.052	14.810.859
Ukupno	41.134.675	46.072.916
<i>Financijski instrumenti raspoloživa za prodaju</i>		
Državne obveznice	76.728.820	75.037.170
Obveznice gospodarskih subjekata	7.308.277	0
Korporativne obveznice	0	7.138.542
Ukupno	84.037.097	82.175.712
Ukupno prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	125.171.772	128.248.628

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina koja se drži do dospijeca</i>		
Državne obveznice	0	0
Ukupno	0	0

Odlukom Uprave Društva za upravljanje, a na temelju paragrafa 54 Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*, Fond je 23. lipnja 2016. godine reklasificirao jednu obveznicu iz portfelja imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijeca. Fond je 20. listopada 2016. godine reklasificirao ulaganja koja se drže do dospijeca u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, obzirom da je Društvo za upravljanje promijenilo namjeru valjanu za ta ulaganja i odlučilo prodati određene obveznice iz tog portfelja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

U 2017. godini ne postoje više financijski instrumenti koji se drže do dospjeća te Fond nije imao reklasifikacija portfelja.

Datum reklasifikacije / Izdavatelj	Knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije HRK	Efektivna kamatna stopa na dan reklasifikacije %	Ostala sveobuhvatna dobit do dana reklasifikacije HRK
<i>Reklasifikacija imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospjeća</i>			
23. lipnja 2016. /			
Republika Hrvatska	14.010.300	3,84	678.340
Ukupno	14.010.300		678.340

Reklasifikacija ulaganja koja se drže do dospjeća u imovinu raspoloživu za prodaju
 20. listopada 2016. /

Republika Hrvatska	13.997.226	3,84	
Republika Hrvatska	18.572.293	3,70	
Republika Hrvatska	11.010.867	3,19	
Republika Hrvatska	11.044.702	3,11	
Ukupno	54.625.088		

Neto knjigovodstvena vrijednost reklasificirane imovine i njezina fer vrijednost na dan reklasifikacije te na 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2017. je bila sljedeća:

Izdavatelj	Na dan reklasifikacije	31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.		
	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju reklasificirana u ulaganja koja se drže do dospjeća</i>						
Republika Hrvatska	14.010.300	14.010.300	15.120.000	15.120.000		
Ukupno	14.010.300	14.010.300	15.120.000	15.120.000		
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća reklasificirana u imovinu raspoloživu za prodaju</i>						
Republika Hrvatska	13.997.226	14.964.750	15.120.000	15.120.000	15.687.945	15.687.945
Republika Hrvatska	18.572.293	19.415.025	19.565.000	19.565.000	20.449.800	20.449.800
Republika Hrvatska	11.010.867	11.262.425	11.301.433	11.301.433	11.564.162	11.564.162
Republika Hrvatska	11.044.702	11.517.075	11.457.605	11.457.605	11.496.821	11.496.821
Ukupno	54.625.088	57.159.275	57.444.038	57.444.038	59.198.727	59.198.727

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

Sljedeća tablica prikazuje iznose priznate u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2017.:

	31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit
Prihod od kamata	672.816	0	2.536.002	0
Amortizacija premije	-124.762	0	-582.597	0
Amortizacija rezerve fer vrijednosti u dobit ili gubitak	0	21.098	0	0
Promjena rezerve fer vrijednosti	0	2.734.951	0	2.365.347
Ukupno	548.054	2.756.049	1.953.405	2.365.347

Efekte koji bi bili priznati u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2017. da nije bilo reklasifikacije, nije bilo praktično prikazivati.

11. UDJELI UCITS FONDOVA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak – portfelj za trgovanje</i>		
Udjeli UCITS fondova		
Udjeli UCITS fondova - HRK	201.271	338.595
Udjeli UCITS fondova - FX	4.414.679	19.172.380
Ukupno	4.615.950	19.510.975

12. OSTALA IMOVINA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Ostala potraživanja	550.348	138.713
Ukupno	550.348	138.713

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

---

13. OBVEZE S OSNOVE ULAGANJA U FINACIJSKE INSTRUMENTE

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	94.402	90.483
Ukupno	94.402	90.483

14. OSTALE FINACIJSKE OBVEZE

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Obveze s osnove repo poslova	400.033	0
Ukupno	400.033	0

Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope. Fond pritom nastavlja priznavati vrijednosnice u punom iznosu u izvještaju o financijskom položaju zato što zadržava sve rizike i povrate od vlasništva nad tim vrijednosnicama.

Tablica ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine prenesene ugovorima o prodaji i ponovnoj kupnji. Navedeni iznosi su uključeni u stavku Prenosivi dužnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku i prenosivi dužnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju.

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Knjigovodstvena vrijednost imovine	444.223	0
Knjigovodstvena vrijednost obveze	-400.033	0
Ukupno	44.190	0

15. DERIVATIVNI FINANCIJSKI INSTRUMENTI I TRGOVANJE STRANIM VALUTAMA

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14 i 67/15), obveznim mirovinskim fondovima dozvoljeno je ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Fonda. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne terminske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje eure s dospijecom do godinu dana. Na dan 31. prosinca 2017. godine Fond ima otvoren jedan forward ugovor ugovorne vrijednosti 11.287.500 kuna kojima neto vrijednost obveze iznosi 90.483 kune (31. prosinca 2016.: 94.402 kuna). Na navedene terminske ugovore Fond nije primijenio računovodstvo zaštite.

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa zakonskim odredbama. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu. Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala.

Odjel analiza financijskih tržišta zadužen je za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Direkcija upravljanja rizicima i Direkcija upravljanja imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Direkcije upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klasa imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju. O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave kao i najiskusniji predstavnici iz Direkcije upravljanja imovinom, Direkcije upravljanja rizicima i Odjela analiza financijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Odjela pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva.

Djelatnici Direkcije upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Direkcija upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici direkcije upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od 30% neto imovine Fonda. Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u financijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Direkcija upravljanja rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika koji se zasniva na više glavnih faktora rizika prema kojima se rizici drugih vrijednosnih papira projiciraju.

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Mirovinski fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa.

Na datum izvještavanja 31. prosinca 2017. ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom u ukupnoj vrijednosti od 81.158.805 kuna (31. prosinca 2016.: 82.723.305 kuna). Kamatnom riziku izložena je imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri u iznosu od 81.158.805 kuna (31. prosinca 2016.: 82.723.305 kuna). Na datum izvještavanja modificirana duracija obvezničkog dijela portfelja Fonda iznosila je 6,11 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospjeća, očekuje se smanjenje vrijednosti obvezničkog portfelja za 6,11%. Prema vrijednosti obvezničkog portfelja na datum izvještavanja u iznosu od 81.158.805 kuna, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja iznosilo bi 4.961.879 kuna (31. prosinca 2016.: 5.370.813 kuna). Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospjeću, ovisno što je ranije.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

31. prosinca 2017.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	10.749.890	10.749.890
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	65.583.891	65.583.891
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	14.194.826	66.963.978	1.016.908	82.175.712
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	138.713	138.713
Ukupna imovina (1)	0	0	0	14.194.826	66.963.978	77.489.402	158.648.206
Obveze							
Financijske i ostale obveze	0	0	90.483	0	0	56.256	146.739
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	0	0
Ukupne obveze (2)	0	0	90.483	0	0	56.256	146.739
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	0	0	-90.483	14.194.826	66.963.978	77.433.146	158.501.467

31. prosinca 2016.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	156.722	156.722
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	45.750.625	45.750.625
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	0	82.723.306	1.313.791	84.037.097
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	550.348	550.348
Ukupna imovina (1)	0	0	0	0	82.723.306	47.771.486	130.494.792
Obveze							
Financijske i ostale obveze	400.033	0	94.402	0	0	48.836	543.271
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	46.656	46.656
Ukupne obveze (2)	400.033	0	94.402	0	0	95.492	589.927
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	-400.033	0	-94.402	0	82.723.306	47.675.994	129.904.865

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz promjena cijena trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, ukoliko zadovoljava zakonske uvjete i uvjete koje je propisala Agencija. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima vezanih uz indekse kada ovi fondovi ulažu u vlasničke vrijednosnice i iz ulaganja u otvorene investicijske fondove čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima. Izloženost cjenovnom riziku Društvo za upravljanje umanjuje strukturiranjem diverzificiranog portfelja instrumenata na različitim tržištima.

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost domaćeg dioničkog portfelja iznosila je 31.600.652 kuna (31. prosinca 2016.: 27.854.623 kuna). Sistematski rizik domaćeg dioničkog portfelja iznosio je 0,76 što znači da ukoliko bi došlo do pada domaćeg dioničkog tržišta za 1 postotni bod, tada bi se vrijednost domaćeg dioničkog portfelja smanjila za 0,76%. Prema vrijednosti imovine domaćeg dioničkog portfelja na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti iznosilo bi 240.165 kuna (31. prosinca 2016.: 228.408 kuna).

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost inozemnih dionica i udjela u fondovima iznosila je 33.040.087 kuna (31. prosinca 2016.: 17.694.731 kune). Sistematski rizik inozemnog dioničkog portfelja iznosio je 1,15 što znači da ukoliko bi došlo do pada inozemnog dioničkog tržišta za 1 postotni bod, tada bi se vrijednost inozemnog dioničkog portfelja smanjila za 1,15%. Prema vrijednosti imovine inozemnog dioničkog portfelja na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti iznosilo bi 379.961 kune (31. prosinca 2016.: 194.642 kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Mirovinski fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku. Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje derivativa u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

U 2017. godini Društvo za upravljanje je sklapalo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika.

Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

31. prosinca 2017.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	6.182.982	2.114.335	2.452.573	0	10.749.890
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	31.600.652	20.292.454	13.690.785	0	65.583.891
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	55.880.744	19.660.387	6.634.581	0	82.175.712
Zajmovi i potraživanja		0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0
Ostala imovina	129.690	0	9.023	0	138.713
Ukupna imovina (1)	93.794.068	42.067.176	22.786.962	0	158.648.206
Obveze					
Financijske i ostale obveze	146.739	0	0	0	146.739
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0
Ukupne obveze (2)	146.739	0	0	0	146.739
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	93.647.329	42.067.176	22.786.962	0	158.501.467

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

31. prosinca 2016.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	95.859	12.629	46.448	1.786	156.722
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	28.055.894	8.435.636	8.872.302	386.793	45.750.625
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	44.802.887	32.008.237	7.225.973	0	84.037.097
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospelosti	0	0	0	0	0
Ostala imovina	548.665	0	1.683	0	550.348
Ukupna imovina (1)	73.503.305	40.456.502	16.146.406	388.579	130.494.792
Obveze					
Financijske i ostale obveze	543.271	0	0	0	543.271
Obveze za prijenos udjela	46.656	0	0	0	46.656
Ukupne obveze (2)	589.927	0	0	0	589.927
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	72.881.117	40.456.502	16.178.667	388.579	129.904.865

Na datum izvještavanja 26,54% (31. prosinca 2016.: 31,14%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u eurima, dok je istovremeno 7,11% neto imovine Fonda bilo zaštićeno od tečajnog rizika na euro valutu putem forward ugovora tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na euro za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,19% (31. prosinca 2016.: 0,15%), odnosno 307.967 kuna (31. prosinca 2016.: 196.717 kuna).

Na datum izvještavanja 14,38% (31. prosinca 2016.: 12,43%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,14% (31. prosinca 2016.: 0,12%), odnosno 227.870 kuna (31. prosinca 2016.: 161.464 kuna).

Izloženost imovine Fonda prema euru zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
	Nominalna vrijednost (EUR)	Nominalna vrijednost (EUR)
Euro	2.750.000	1.500.000

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u terminske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja i raspoloživih za prodaju odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na datum izvještavanja, kako je prikazano u izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje s financijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2017. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane domaćih korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

		31.12.2016.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2017.
	Rejting	kn	%	kn	%
Novčana sredstva	Bez rejtinga	156.722	0,12%	10.749.889	6,78%
Dužnički vrijednosni papiri	BB	80.366.828	61,59%	78.375.599	49,40%
	BB-	3.670.269	2,81%	3.800.113	2,39%
	B	0	0,00%	0	0,00%
Ostala potraživanja	Bez rejtinga	550.348	0,42%	138.713	0,09%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		84.744.167	64,94%	93.064.315	58,66%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		45.750.625	35,06%	65.583.891	41,34%
Ukupno imovina		130.494.792	100,00%	158.648.206	100,00%

Financijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na izvještajni datum da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

	31.12.2016.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2017.
	kn	%	kn	%
Domaći državni rizik				
- Republika Hrvatska	76.728.820	58,80%	75.037.171	47,30%
Domaći korporativni rizik prema industriji				
- Prehrambena industrija	0	0,00%	0	0,00%
- Električna energija	3.638.008	2,79%	3.338.429	2,10%
- Komunalne usluge	3.670.269	2,81%	3.800.113	2,39%
Novčana sredstva	156.722	0,12%	10.749.889	6,78%
Ostala potraživanja	550.348	0,42%	138.713	0,09%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	84.744.167	64,94%	93.064.315	58,66%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku	45.750.625	35,06%	65.583.891	41,34%
Ukupna imovina	130.494.792	100,00%	158.648.206	100,00%

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2017. od ukupne izloženosti imovine Fonda 47,30% (31. prosinca 2016.: 58,80%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj. Ukupna fer vrijednost danih kolaterala po repo ugovorima na dan 31. prosinca 2017. 0 kuna (31. prosinca 2016.: 436.020 kuna).

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da je ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom.

Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu financijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je procijenjen kao nizak.

Financijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda. Sve financijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonosne pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora. Na dan 31. prosinca 2017. godine ukupne obveze iznosile su 146.739 kuna (31. prosinca 2016.: 589.927 kuna) te se moraju podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
do 1 mjeseca	495.525	56.256
od 1 do 3 mjeseca	0	0
od 3 do 12 mjeseci	94.402	90.483
Ukupno	589.927	146.739

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospjeću za zajmove i potraživanja, financijsku imovinu raspoloživu za prodaju i financijska ulaganja koja se drže do dospjeća te novčana sredstva i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Do 1 mjeseca	47.404.303	77.292.648
Od 1 do 3 mjeseca	91.625	50.832
Od 3 do 12 mjeseci	275.559	142.745
Preko godine dana	82.723.305	81.161.981
Ukupno	130.494.792	158.648.206

16. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Otkupive obračunske jedinice

Sve otkupive obračunske jedinice Fonda u potpunosti su plaćene. U neto imovinu Fonda spadaju navedene otkupive obračunske jedinice bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni zakonski uvjeti, svaka obračunska jedinica može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni obračunske jedinice Fonda na datum otkupa, a u rokovima određenim zakonskim propisima. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Društvo nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup obračunskih jedinica. Ako je potrebno, Društvo može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Vrijednost obračunske jedinice iznosi 132,7106 kuna (2016.: 123,8658 kuna) na dan izvještavanja.

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektne štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu s pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave, interne revizije, Direkcije upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje i revizora Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

17. FER VRIJEDNOST

Većina financijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospjeća ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata su opisane u Bilješki 2.: Pregled temeljnih računovodstvenih politika.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2017.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak				
Vlasnički vrijednosni papiri	44.694.191	0	1.378.725	46.072.916
Ulaganja u investicijske fondove	19.510.975	0	0	19.510.975
Imovina raspoloživa za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	41.083.485	41.092.227	0	82.175.712
Ukupno imovina	105.288.651	41.092.227	1.378.725	147.759.603
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	90.483	0	90.483
Ukupno obveze	0	90.483	0	90.483

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

17. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

2016.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak				
Vlasnički vrijednosni papiri	41.134.675	0	0	41.134.675
Ulaganja u investicijske fondove	4.615.950	0	0	4.615.950
Imovina raspoloživa za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	84.037.097	0	0	84.037.097
Ukupna imovina	129.787.722	0	0	129.787.722
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	94.402	0	94.402
Ukupno obveze	0	94.402	0	94.402

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na datum izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i vlasničkih instrumenata koji su klasificirani kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili vrijednosnice raspoložive za prodaju.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i terminska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospijea same korporativne obveznice i prinosa do dospijea referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

17. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

	Fer vrijednost	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti
SUNCE KONCERN D.D. - SUKC-R-A	1.378.725	Nabavna cijena, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na nabavnu cijenu	155 kn	+/- 10 p.b.	-137.873 / +137.873

Sljedeća tablica prikazuje uskladbu između početnih i završnih stanja za mjerenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno
Stanje na 31. prosinca 2016.	0
Neto dobiti priznati u dobiti i gubitku	0
Kupnje/ Prodaje	1.378.725
Prijenos u/iz razine 3	0
Stanje na 31. prosinca 2017.	1.378.725

Financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti

Financijski instrumenti koji se mjere po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2017. godine uključuju kratkoročnu financijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

18. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane stranke Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar.

2017.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	10.749.889	3.232	0	49.949
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	90.483	0	13.607
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	52.527	0	558.844
Ukupno	10.749.889	146.241	0	622.400

2016.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	156.722	3.263	2.533	40.475
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	494.435	0	12.023
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	45.573	0	484.925
Ukupno	156.722	543.271	2.533	537.423

19. ODOBRENJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji su potpisani i njihovo izdavanje odobreno je 21. ožujka 2018. godine.

Financijske izvještaje odobrila je Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 21. ožujka 2018. godine:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59

RAIFFEISEN
OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA B

Godišnje izvješće
za godinu zaključno s 31. prosincem 2017. godine

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства	1
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	5
Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	12
Izveštaj o financijskom položaju	13
Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda	14
Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)	15
Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda	16
Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda	17
Bilješke uz financijske izvještaje	18

Izvješće posloводства

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

---

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14).

Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B i
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C.

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) (u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Stupanjem na snagu Zakona, Raiffeisen obvezni mirovinski fond započinje poslovanje kao Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B 21. kolovoza 2014. godine.

Sukladno Zakonu, članovi mogu odabrati kategoriju obveznog mirovinskog fonda, a svi oni koji to ne učine automatski su raspoređeni u obvezni mirovinski fond kategorije B. Stoga je Fond najbrojniji obvezni mirovinski fond pod upravljanjem Društva za upravljanje te s daleko najvećom imovinom pod upravljanjem.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Raiffeisen obveznih mirovinskih fondova

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (u mil. kuna)
ROMF A	1.582	158,50
ROMF B	545.264	26.976,67
ROMF C	9.595	1.350,67
Ukupno	556.441	28.485,84

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Statutom Fonda.

Izješće posloводства (nastavak) Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

---

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Tablica: struktura ulaganja Fonda

Vrsta imovine	Udio
Dionice i dionički fondovi	19,57%
Obveznice i obveznički fondovi	77,89%
Alternativni fondovi	0,16%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,00%
Novčana sredstva, potraživanja i obveze	2,39%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine iznosio je 11,76%.

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. S obzirom na umjereno konzervativni profil rizičnosti, očekivani prinos Fonda je veći od Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorije C i manji od očekivanog prinosa Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorije A.

U 2017. godini Fond je ostvario prinos od 4,59%. Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2017. godine iznosi 5,93% i izražen je na godišnjoj razini.

Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između vrijednosti obračunske jedinice na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine iznosila je 27 milijardi kuna, čime je zabilježen porast od 2,4 milijardi kuna u odnosu na prethodnu godinu.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 75% sudjeluje financijska imovina raspoloživa za prodaju, a imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak sudjeluje s 22%.

Obveze Fonda sastoje se najvećim dijelom, 24%, od obveza s osnove ulaganja u financijske instrumente.

U strukturi prihoda najveća stavka prihoda su prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) imovine s fiksnim dospijecom.

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenosti ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Događaji nakon završetka poslovne godine

Nema značajnijih događaja nakon završetka poslovne godine.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2017. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

6. Podružnice Fonda

Fond nema podružnice.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja od 35% neto imovine Fonda u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u druge vrste imovine Fonda.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda.

Najznačajnije vrste financijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda bio je umjeren.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište te u udjele u investicijskim fondovima vezane uz dioničke indekse ili kada isti ulažu u vlasničke vrijednosnice. Na datum izvještavanja utjecaj cjenovnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente denominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja kune u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2017. godini Društvo za upravljanje je ugovaralo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Na datum izvještavanja utjecaj tečajnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijeca. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na datum izvještavanja kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Na datum izvještavanja utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je umjeren. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima ili s osnove izlazaka članova iz Fonda. S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na datum izvještavanja rizik likvidnosti bio je nizak.

Odgovornost Uprave društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

---

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (u nastavku „Fond“) fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, stanje u Fondu kao i njegove rezultate poslovanja i novčane tokove za 2017. godinu u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) (u nastavku „Zakon“) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16) (u nastavku „Pravilnik“).

Nakon provedbe odgovarajuće kontrole, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće;

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u financijskim izvještajima i;
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Fond nastaviti poslovanje, nije primjerena.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća poslovanja u skladu s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Izvješće poslovanja, prikazano na stranicama 1 do 4, odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu. Financijski izvještaji prikazani na stranicama 12 do 56 odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 21. ožujka 2018., što je potvrđeno potpisom u nastavku.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.

Petrinjska 59

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

21. ožujka 2018. godine

Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59

1

Izvješće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i njegovog društva za upravljanje („Društvo za upravljanje“) u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (nastavak) Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2017. godine, ukupni portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i financijske imovine raspoložive za prodaju (RZP) iznosio je 26.332.995 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 24.483.242 tisuće kuna), uključujući 12.752.371 tisuća kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2016.: 1.809.584 tisuća kuna).

Vidi bilješku 2 za računovodstvene politike za financijske instrumente te bilješke 15 i 16.

Ključno revizijsko pitanje

Dio FVRDG i RZP portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne i korporativne obveznice te vlasničke vrijednosnice.

Dok se fer vrijednost FVRDG i RZP portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova), tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, cijenama izvedenim iz krivulja prinosa državnih obveznica, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.

Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtijeva značajan stupanj prosudbe od strane Uprave, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.

Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;
- procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te s trenutnom tržišnom praksom;
- uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika:
  - testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;
  - preispitivanje razumnosti ključnih pretpostavki primijenjenih u modelima vrednovanja poput onih vezanih uz diskontne stope i stope rasta te očekivane novčane tokove;
  - gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;
- procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje (dalje „Uprava“) odgovorna je za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Godišnje izvješće čiji je sastavni dio Izvešće posloводства, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vezano za Izvešće posloводства, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izvešće posloводства pripremljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi isključivo procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvešću posloводства za financijsku godinu za koji su pripremljeni financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu;

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva te okruženja u kojem ono posluje, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvešću posloводства. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijave ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijave ili pogreške te izdati izvešće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijave ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijave ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijave, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevarena može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola Društva za upravljanje.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva za upravljanje.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanje ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor Fonda i Društva za upravljanje na 21. ožujka 2017. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 3 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2017. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Odboru za reviziju Društva za upravljanje na dan 16. ožujka 2018. godine;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih financijskih izvještaja nismo pružali nerevizijske usluge Društvu za upravljanje pa samim tim niti nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od Fonda i Društva za upravljanje tijekom provedbe revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju
Hrvatski ovlaštteni revizori
Eurotower
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

21. ožujka 2018.

Katarina Kecko
Direktor, Hrvatski ovlaštteni revizor

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2016.	2017.
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	3	113.220.549	291.618.386
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	-198.602.902	-44.094.198
	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	3	-85.382.353	247.524.188
72	Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	4a	3.556.686.737	4.575.483.380
71x	Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	1.369.298.990	2.181.043.834
62	Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	4a	-3.103.624.799	-4.487.957.547
60x	Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	-1.215.531.305	-2.673.074.172
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	4	606.829.623	-404.504.505
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije / (diskonta)	5	833.123.331	739.264.646
71y	Ostale pozitivne tečajne razlike		78.583.242	83.344.465
74	Prihodi od dividendi		95.485.488	111.985.257
75	Ostali prihodi		459.149	509.070
	Ukupno ostali poslovni prihodi		1.007.651.210	935.103.438
67	Rashodi od kamata		-2.483.456	-1.229.087
60y	Ostale negativne tečajne razlike		-223.784.940	-147.824.441
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	6	-95.294.288	-100.247.870
65	Naknada depozitaru	7	-6.822.980	-6.169.099
66	Transakcijski troškovi		-1.377.761	-1.165.916
64	Umanjenje imovine		-8.181.094	-2.022.396
69	Ostali dozvoljeni troškovi mirovinskog fonda		0	0
	Ukupno ostali rashodi		-337.944.519	-258.658.810
	Dobit ili gubitak		1.191.153.961	519.464.311
	Nerealizirani dobiti/gubici financijske imovine raspoložive za prodaju		467.170.636	641.855.522
	Dobici/gubici od instrumenata zaštite novčanih tokova		0	0
	Ostala sveobuhvatna dobit		467.170.636	641.855.522
	Ukupna sveobuhvatna dobit		1.658.324.597	1.161.319.833
	Reklasifikacijske usklade		0	0

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju
Na dan 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	31.12.2016.	31.12.2017.
10+18*	Novčana sredstva	8	367.208.665	641.126.362
83+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		0	0
	Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri:		23.288.616.829	24.229.780.807
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	9	23.288.616.829	24.229.780.807
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		23.288.616.829	24.229.780.807
	b) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+80+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	10	0	0
31+51+82	Instrumenti tržišta novca		0	0
33+42	Udjeli UCITS fondova	11	1.154.462.603	2.059.118.795
34+43	Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	11	40.163.039	44.021.643
35	Izvedeni financijski instrumenti		0	73.380
85	Ostala financijska imovina		0	0
raz 1 (osim kt 10)	Ostala imovina	12	18.219.254	16.519.595
A	Ukupna imovina		24.868.670.390	26.990.640.582
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		363.487.228	1.421.155.867
20+21+28*	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	13	274.851.137	3.357.380
22+28*	Ostale financijske obveze		0	0
	Financijske obveze		274.851.137	3.357.380
23	Obveze prema mirovinskom društvu		8.687.394	8.961.967
24	Obveze prema depozitaru		622.009	551.506
25	Obveze s osnove dozvoljenih troškova mirovinskog fonda		0	1.717
26	Obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica		3.902.594	1.096.660
27+28*	Ostale obveze mirovinskog fonda		0	0
	Ostale obveze		13.211.997	10.611.850
B	Ukupno obveze mirovinskog fonda		288.063.134	13.969.230
C	Neto imovina mirovinskog fonda		24.580.607.256	26.976.671.352
D	Broj obračunskih jedinica		104.118.433	109.249.261
E	Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda		236,0831	246,9277
90	Novčani primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		19.017.775.995	20.668.042.341
93	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-3.411.845.684	-3.827.367.767
94	Dobit/(gubitak) tekuće poslovne godine		1.191.153.961	519.464.311
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		5.676.722.124	6.867.876.085
96	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju		2.106.800.860	2.748.656.382
97	Revalorizacijske rezerve instrumenata zaštite		0	0
F	Ukupno obveze prema izvorima imovine		24.580.607.256	26.976.671.352
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		363.487.228	1.421.155.867

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Dobit ili gubitak	1.191.153.961	519.464.311
Ostala sveobuhvatna dobit	467.170.636	641.855.522
Povećanje/(smanjenje) neto imovine od poslovanja mirovinskog fonda (sveobuhvatna dobit)	1.658.324.597	1.161.319.833
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	1.566.946.379	1.650.266.346
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-376.482.624	-415.522.083
Ukupno povećanje/(smanjenje) od transakcija s obračunskim jedinicama mirovinskog fonda	1.190.463.755	1.234.744.263
Ukupno povećanje/(smanjenje) neto imovine mirovinskog fonda	2.848.788.352	2.396.064.096

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	1.867.850.538	1.959.417.688
Izdaci za kupnju prenosivih vrijednosnih papira	-3.577.492.911	-3.159.049.463
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	0	0
Izdaci za kupnju instrumenata tržišta novca	0	0
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	1.931.207.990	811.450.521
Izdaci za kupnju udjela investicijskih fondova	-1.375.225.255	-1.592.910.793
Primici od ulaganja u izvedenice	2.965.000	30.834.560
Izdaci za ulaganje u izvedenice	0	0
Primici od dividendi	95.668.205	111.223.612
Primici od kamata	898.689.002	995.383.320
Izdaci za kamate	-3.166.094	-1.200.544
Primici po depozitima i sličnim instrumentima	418.194.510	0
Izdaci po depozitima i sličnim instrumentima	-280.500.000	0
Izdaci od naknada za upravljanje	-94.874.941	-99.973.297
Izdaci za naknade depozitaru	-6.752.174	-6.239.603
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove mirovinskog fonda	-235.435	-69.319
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	4.978.223.263	7.168.294.944
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	-5.725.296.262	-7.168.480.131
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	-870.744.564	-951.318.505
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	1.566.303.829	1.650.626.652
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-373.276.048	-418.328.016
Ostali primici iz financijskih aktivnosti	0	0
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti	0	0
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	1.193.027.781	1.232.298.636
Efekti promjene tečaja stranih valuta	186.975	-7.294.166
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	322.470.192	273.685.965
Novac na početku razdoblja	44.710.938	367.181.130
Novac na kraju razdoblja	367.181.130	640.867.095

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2016. (n)	31.12.2015. (n-1)	31.12.2014. (n-2)	31.12.2013. (n-3)
Neto imovina mirovinskog fonda	26.976.671.352	24.580.607.256	21.731.818.904	19.587.418.745	17.483.144.285
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda	109.249.261	104.118.433	98.781.195	94.738.272	95.012.764
Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	246,9277	236,0831	219,9996	206,753	184,0084
	Tekuće razdoblje	31.12.2016.	31.12.2015.	31.12.2014.	31.12.2013.
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda na početku razdoblja	104.118.433,4150	98.781.195,0299	94.738.271,9929	95.012.763,5104	87.128.233,4393
Izdane obračunske jedinice s osnova doprinosa i promjene članstva (ulaz)	6.859.934,4287	7.016.443,1005	7.037.781,8489	7.499.055,6927	8.394.330,8363
Povučene obračunske jedinice temeljem isplata mirovina i promjene članstva (izlaz) te zbog smrti člana	-1.729.107,2051	-1.679.204,7153	-2.994.858,812	-7.773.547,2102	-509.800,7651
Broj obračunskih jedinica na kraju razdoblja	109.249.260,6386	104.118.433,415	98.781.195,0299	94.738.271,9929	95.012.763,5104
Prinos mirovinskog fonda	4,5935%	7,3107%	6,4070%	12,3606%	4,1833%
Najniža vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	235,1586	216,4125	206,63	183,8094	174,5604
Najviša vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	248,7226	237,0956	221,0348	207,2661	184,1698
Najviša vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	27.151.870.387,2796	24.682.074.236,4133	21.761.805.525,7765	19.587.418.744,6174	17.483.144.285,1083
Najniža vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	24.576.452.868,1320	21.509.368.850,1322	19.561.714.353,5177	17.467.495.084,7185	15.390.905.204,7192

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je mirovinski fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju	Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe
MERRILL LYNCH	11,37%	0,00%
FLOW TRADERS	18,15%	0,00%
ZAGREBAČKA BANKA D.D.	24,48%	0,00%

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Metoda vrednovanja	Pravilnik o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog fonda		Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV	
Fer vrijednost	Financijska imovina						
	1. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 4. i 5., članak 12. stavak 1.	članak 11. stavak 1. točka a)	5.059.055.632	20,58	6.404.717.321	23,74
			članak 11. stavak 1. točka b)				
		članak 10. stavak 1., 2. i 7.		17.614.602.775	71,66	7.172.521.969	26,59
	2. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 3. i 6.					
		članak 12. stavak 2., 3. i 5.				73.380	0,00
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)	1.806.983.342	7,35	12.726.080.311	47,17
	3. razina (MSFI 13)	članak 12. stavak 5.					
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)	2.600.722	0,01	29.601.644	0,01
	Financijske obveze						
	1. razina	članak 10. i članak 12.					
2. razina	članak 12.		1.042.560	0,00	3.357.380	0,00	
3. razina	članak 14. i članak 12.						
Amortizirani trošak	Imovina	članak 15. i članak 17.		384.785.368	1,57	657.363.713	2,44
	Obveze	članak 15. i članak 17.		273.808.557	1,11		
Trošak nabave	Imovina	-					
		-					
	Obveze	-					

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B (u nastavku „Fond“) osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15, u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Fond je osnovan 5. studenog 2001. godine, a započeo je s radom 30. travnja 2002. godine.

Stupanjem na snagu Zakona, Raiffeisen obvezni mirovinski fond započinje poslovanje kao Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije B 21. kolovoza 2014. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska Agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku „Agencija“).

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Statutom Fonda, te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine od Agencije. Društvo za upravljanje je u 100%-tnom vlasništvu Raiffesenbank Austria d.d. Zagreb.

20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabrati depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Addiko Bank d.d., Zagreb (u nastavku "Depozitar").

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava skrbničku naknadu.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Središnji registar osiguranika

Središnji registar osiguranika (u nastavku "REGOS") je ustanova osnovana uredbom Vlade Republike Hrvatske sa zadaćom prikupljanja i nadzora uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje i vođenja evidencije o pojedinačnim računima članova obveznih mirovinskih fondova, kao i radi prijenosa doprinosa, računa i sredstava u ime članova.

Ulaganja

Sredstva Fonda mogu se ulagati u skladu sa statutom Fonda.

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok u odnosu na preuzeti rizik ulaganjem imovine Fonda na hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica.

U skladu sa statutom Fonda, imovina Fonda može se sastojati isključivo od:

1. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica Europske unije odnosno država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru (u nastavku: država članica) ili država članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u nastavku: država članica OECD-a) te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a,
2. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca za koje jamči Republika Hrvatska, druga država članica, država članica OECD-a, Hrvatska narodna banka, ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a ili je izdavatelj javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više država članica OECD-a,
3. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
4. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji izdavatelj ima sjedište u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
5. prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
6. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom,

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

7. udjela ili dionica u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionica ili poslovnih udjela u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje alternativnim investicijskim fondovima,
8. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dospijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija,
9. izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala ili izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) pod sljedećim uvjetima:
  - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od financijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. do 5. članka 125. stavka 1. Zakona, financijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa Zakonom i propisima donesenih na temelju Zakona,
  - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru, te pripadaju kategorijama koje može dodatno propisati Agencija i
  - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i povjerljivom vrednovanju, te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebojnom transakcijom po njihovoj fer vrijednosti na zahtjev Fonda,
10. novca na transakcijskom računu za poslovne namjene Fonda otvorenog kod depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja,
11. drugih vrsta imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 10. čl. 125. st. 1. Zakona,
12. prenosivih dužničkih ili prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira iz točaka 4. i 5. čl. 125. st. 1. Zakona, pod sljedećim uvjetima:
  - a) ti vrijednosni papiri služe za financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske,
  - b) ti vrijednosni papiri imaju dugoročne, stabilne i predvidljive novčane tokove, kako bi odgovarali ročnosti obveza Fonda uz uvažavanje načela sigurnosti, razboritosti i opreza,
  - c) Vlada Republike Hrvatske je na temelju prijedloga koji joj je prethodno uputilo Društvo za upravljanje u ime Fonda klasificirala izdavatelja tih vrijednosnih papira kao namjenskog izdavatelja u financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Fond može pozajmiti novčana sredstva od trećih osoba u ukupnom iznosu do 5% neto vrijednosti imovine Fonda, ali samo putem repo poslova i transakcija prodaje i ponovne kupnje, i to ne na rok duži od tri mjeseca.

Najviše 5% neto vrijednosti imovine Fonda, a najviše do 50% svakog pojedinog ulaganja dozvoljeno je pozajmiti trećim osobama. Imovina Fonda može se pozajmljivati isključivo temeljem pisanog ugovora ili u sklopu organiziranih sustava za pozajmljivanje vrijednosnih papira koji djeluju u sklopu sustava za prijeboj i namiru. Pozajmljivanje je dozvoljeno samo na isključivu korist Fonda radi povećanja prinosa Fonda, bez neprimjerenog povećanja rizika. U tom smislu, pozajmljeni vrijednosni papiri moraju biti primjerenom osigurani kolateralom. Ugovori o zajmu moraju sadržavati odredbu kojom se omogućava povlačenje pozajmljenih vrijednosnih papira na poziv u roku od 15 radnih dana.

Financijske izvedenice Društvo za upravljanje može koristiti u svoje ime i za račun Fonda jedino u svrhu:

1. zaštite imovine Fonda,
2. efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda.

Prilikom ugovaranja financijskih izvedenica moraju se uvažavati sljedeća ograničenja:

1. ukupna izloženost prema temeljnoj imovini koja je stvorena kroz financijske izvedenice ne smije biti veća od 30% neto vrijednosti imovine Fonda,
2. izloženost prema jednoj osobi na temelju izvedenih financijskih instrumenta ugovorenih s tom osobom ne smije prelaziti 3% neto vrijednosti imovine Fonda,
3. ulaganjem u izvedenice ili druge instrumente iz članka 125. stavka 1. koji u sebi imaju ugrađenu izvedenicu, nije dozvoljeno stvoriti izloženost prema temeljnoj imovini kojom se prekoračuju ograničenja ulaganja propisana Zakonom ili pravilnicima donesenim temeljem Zakona te se ne smije stvoriti izloženost prema imovini iz članka 134. Zakona.

Agencija Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16, NN 39/17, u nastavku „Pravilnik“) propisuje dodatna ograničenja za ulaganja, postupanja s imovinom mirovinskih fondova te izračun izloženosti iz članka 126. Zakona.

Imovina Fonda ne može biti uložena u:

1. imovinu koja je po zakonu neotuđiva ili koja je opterećena, odnosno založena ili fiducijarno prenesena radi osiguranja kakve tražbine i
2. vrijednosne papire izdane od depozitara Fonda, bilo kojeg dioničara, odnosno vlasnika udjela Društva za upravljanje, ili bilo koje osobe koja je povezana osoba s prethodno navedenim osobama. Navedeno ograničenje se ne primjenjuje na vrijednosne papire iz članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona.

Imovina Fonda investirana je u dužničke i vlasničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi se maksimizirao očekivani prihod te minimizirao očekivani rizik.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava i nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Nadzorni odbor

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član
Christa Maria Geyer	Član
Petar Žilinek	Član

Uprava

Damir Grbavac	Predsjednik
Eva Horvat	Član
Gordan Šumanović	Član

Odbor za reviziju

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnova za pripremu - Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16) izdanom od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije ("MSFI usvojeni od strane EU"). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, te se u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2017. godine.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 21. ožujka 2018. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povijesnom trošku.

Izveštajna valuta

Financijski izvještaji Fonda iskazani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine, službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
1 EUR	7,557787	7,513648
1 USD	7,168536	6,269733
1 CHF	7,035735	6,431816
1 GBP	8,815802	8,467991

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima. Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *Bilješci 2A: Računovodstvene procjene i prosudbe*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2017. godine bio je 7,513648 kuna za 1 euro (2016.: 7,557787 kuna) i 6,269733 kuna za 1 američki dolar (2016.: 7,168536 kuna).

Promjene u prezentiranju ili klasifikaciji stavki unutar financijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihod od ulaganja

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, zajmova i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospelosti te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospelosti, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi te je prikazan u stavci 5 u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoložive za prodaju, kao što su dobiti realizirani kod prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoloživih za prodaju, uključujući derivativne instrumente, prihode od kamata, pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Mirovinski fond primjenjuje FIFO metodu („First-In-First-Out“) za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka kod prestanka priznavanja.

Prihodi od dividendi

Dividende na vlasničke vrijednosnice i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o financijskom položaju u okviru "ostale imovine", odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada, koju izračunava REGOS u iznosu od 0,8% (2016.: 0,8%) od ukupno prikupljenih doprinosa. Iznos svih doprinosa uplaćenih na određeni dan, umanjениh za ulaznu naknadu, polaže se na račun Fonda, dok se ulazna naknada priznaje kao prihod Društva za upravljanje;
- Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda na osnovi vrijednosti ukupne imovine Fonda. Isplaćuje se društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec;
- Naknada za izlaz iz Fonda naplaćuje se prilikom prijelaza iz jednog (bivšeg) fonda u drugi (novi) fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, a izračunava se na temelju ukupnog iznosa koji se nalazi na osobnom računu člana fonda, i to u iznosu od 0,8% u prvoj godini članstva, 0,4% u drugoj, 0,2% u trećoj, a u ostalim godinama se ne naplaćuje izlazna naknada. Ovu naknadu također izračunava i REGOS, odnosno Fond prima ukupne dnevne doprinose prikupljene taj dan, umanjene za izlaznu naknadu, plaćenu Društvu za upravljanje i
- Naknada depozitaru obračunava se sukladno ugovoru, u iznosu 0,024% godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire Fond dnevno obračunava naknadu, a isplaćuje depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Nerealizirani dobiti i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobiti umanjениh za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenta po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijske imovine koja je raspoloživa za prodaju prikazani su u poziciji pozitivne odnosno negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti. Sve ostale tečajne razlike (realizirane i nerealizirane) proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, ulaganja u imovinu koja se drži do dospelja, zajmove i potraživanja te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti

Klasifikacija

Fond klasificira svoju financijsku imovinu i financijske obveze u sljedeće kategorije: po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, raspoložive za prodaju, koje se drže do dospijea, zajmove i potraživanja i ostale financijske obveze. Uprava Društva za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Kategorija financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ima dvije podkategorije: financijski instrumenti namijenjeni trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Fond određuje financijsku imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju vlasničke i dužničke vrijednosne papire i ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti u kategoriji kroz dobit ili gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjeno trgovanju.

Reklasifikacija

Fond je tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica klasificiranih kao ulaganja raspoloživa za prodaju, u vrijednosnice klasificirane kao ulaganja koja se drže do dospijea. Prilikom reklasifikacije financijske imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea, fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju na dan reklasifikacije postaje novi amortizirani trošak. Nakon reklasifikacije financijske imovine s fiksnim dospijecom, svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat kao dio ostale sveobuhvatne dobiti, te razlika između novonastalog troška i iznosa po dospijecu, amortizira se tijekom preostalog trajanja financijske imovine primjenom metode efektivne kamatne stope. Za financijsku imovinu bez utvrđenog dospijea svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificira iz ostale sveobuhvatne dobiti u dobit ili gubitak u trenutku prodaje financijske imovine ili prilikom umanjenja njene vrijednosti. Utjecaj ove reklasifikacije je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

Fond je također tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica koje je klasificirao kao ulaganja koja se drže do dospijea u vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju. Imovina reklasificirana kao imovina raspoloživa za prodaju i prevrednovana je po fer vrijednosti, nakon čega se nerealizirana dobit ili gubitak priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Sukladno MRS-u 39 "Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje", Fond nije u mogućnosti klasificirati bilo koju financijsku imovinu kao imovinu koja se drži do dospijea u naredne dvije financijske godine. Utjecaj reklasifikacija je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Oni uključuju plasmane kod banaka i ostala potraživanja.

Financijska ulaganja koja se drže do dospjeća

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja kotira na burzi, ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospjeće, za koju Fond ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospjeća. Financijska ulaganja koja se drže do dospjeća uključuju dužničke vrijednosnice.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja je početno određena kao raspoloživa za prodaju ili financijsku imovinu koja nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju se namjerava držati neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću, promjenu u kamatnim stopama, promjenu u tečajevima ili cijenama. Financijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje dužničke vrijednosnice.

Ostale financijske obveze

Financijske obveze koje se ne vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, obveze s osnove repo ugovora i financijske obveze proizašle iz imovine članova Fonda te ostale obveze.

Priznavanje

Fond početno priznaje zajmove i potraživanja, te financijska ulaganja koja se drže do dospjeća na dan njihovog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja i prijenosa sredstava iz Fonda. Ostalu financijsku imovinu i financijske obveze (uključujući imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i imovinu raspoloživu za prodaju) kod redovnih kupnji i prodaja Fond početno priznaje na datum trgovanja na koji postaje jedna od ugovornih strana instrumenta. Od tog se datuma priznaju svi dobici i gubici proizašli iz promjena fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze.

Početno i naknadno mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja financijska imovina raspoloživa za prodaju mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak.

Financijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja te financijska ulaganja koja se drže do dospelosti mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj prosječnoj kotiranoj tržišnoj cijeni na dan izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja ili u njihovom nedostatku cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta uzima se u obzir i, volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana. Međutim, postojanje kotirane cijene ne smatra se automatski odgovarajućom mjerom fer vrijednosti. Dodatno se prati razdoblje od zadnjeg dana transakcije, volumen transakcija kao i velike oscilacije u kotiranim cijenama.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama. Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja. Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u *Bilješci 16: Fer vrijednost*.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti financijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima. Kod prestanka priznavanja Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za financijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao raspoloživa za prodaju i do dospijeca koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno. Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima, ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjeње vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente raspoložive za prodaju. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjeња vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina raspoloživa za prodaju individualno se procjenjuje na umanjeње vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjeња vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

Derivativni instrumenti i zaštita od rizika

U okviru svog redovnog poslovanja, Fond koristi derivativne financijske instrumente, kako bi umanjio rizike vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Derivativni financijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi.

Svi se derivativni instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o financijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije „Ostale pozitivne tečajne razlike“ i „Ostale negativne tečajne razlike“.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Repo ugovori

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u izvještaju o financijskom položaju. Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u imovinu Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu. Obveze su iskazane po njihovoj nominalnoj vrijednosti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici od članova Fonda

Novčani primici od članova Fonda obuhvaćaju uplate doprinosa po zakonom utvrđenoj stopi te uplate osoba koje su promijenile članstvo u prethodno odabranom mirovinskom fondu. U trenutku promjene obveznog mirovinskog fonda sredstva člana se prebacuju s osobnog računa člana u bivšem obveznom mirovinskom fondu na osobni račun člana u novo odabranom fondu. Svi novčani primici od članova Fonda vrše se preko REGOS-a.

Novčani izdaci

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Ostvarivanjem prava na mirovinu, uštedena sredstva se s osobnog računa člana Fonda prebacuju u mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru člana koje će članu doživotno isplaćivati mirovinu. Povlačenjem sredstva sa osobnog računa, članu prestaje članstvo u Fondu.

Izdaci s osnove promjene članstva

Sukladno Zakonu, član Fonda može prijeći u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo ukoliko je od prethodne promjene obveznog mirovinskog fonda prošlo više od 14 dana, bez obzira je li prethodna promjena posljedica promjene obveznog mirovinskog fonda s obzirom na kategoriju, a kojim upravlja isto mirovinsko društvo ili promjene obveznog mirovinskog fonda kojim upravlja drugo mirovinsko društvo. U tom slučaju, REGOS prosljeđuje sredstva osiguranika umanjena za naknadu za izlaz na njegov osobni račun u novo odabranom fondu.

Neto imovina Fonda i vrijednost obračunske jedinice

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Vrijednost obračunske jedinice predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja obračunskih jedinica Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Mirovinskog fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda regulirana je Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći

Određeni broj novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja izdan je od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ali još nisu stupili na snagu za računovodstveno razdoblje koje završava 31. prosinca 2017. godine i/ili nisu usvojeni od strane Europske unije te kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Jedan novi standard koji je potencijalno relevantan za Društvo je MSFI 9 – *Financijski instrumenti* čiji je kratki pregled dan u nastavku.

MSFI 9 zamjenjuje postojeće smjernice MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje. MSFI 9 uključuje izmjene smjernica o klasifikaciji i naknadnom mjerenju financijskih instrumenata, definira novi model očekivanog kreditnog gubitka za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti financijske imovine te donosi nove zahtjeve vođenja računovodstva zaštite. Smjernice priznavanja i prestanka priznavanja financijskih instrumenata prenesene su iz MRS-39.

Standardi klasifikacije financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije klasifikacije financijske imovine: mjerena po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) i po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG). Klasifikacija se općenito temelji na poslovnom modelu po kojem se vodi financijska imovina te njegovim ugovorenim novčanim tokovima. Novi standard eliminira postojeće kategorije instrumenata definirane putem MRS 39: ulaganja koja se drže do dospelja, zajmovi i potraživanja te ulaganja raspoloživa za prodaju.

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 za klasifikaciju financijskih obveza. Međutim, iako se prema MRS 39 sve promjene fer vrijednosti obveza koje se drže po fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka, u skladu s MSFI 9 promjene fer vrijednosti obično se prikazuju kako slijedi:

- iznos promjene fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze prikazuje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti; i
- preostali iznos promjene fer vrijednosti iskazuje se u računu dobiti i gubitka.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje model „nastalog gubitka“ iz MRS 39 s modelom „očekivanog kreditnog gubitka“. Novi model umanjenja vrijednosti odnosi se i na određene kreditne obveze te ugovore o financijskim jamstvima, ali ne i na ulaganja u vlasničke udjele. Prema MSFI 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego prema MRS 39.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći (nastavak)

Uz MSFI 9 – *Financijski instrumenti* („MSFI 9“) kao odgovor na prvu primjenu MSFI 9 izdan je izmijenjeni Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17, „Pravilnik“) te su oba na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Izmijenjeni Pravilnik uvodi mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo na financijsku imovinu za koju postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti.

U suštini, navedeno znači kako bi, ukoliko se primijeni spomenuto izuzeće, suprotno od MSFI 9 koji posebno propisuje računovodstvo i izračun očekivanih kreditnih gubitaka, mirovinski fondovi nastavili priznavati umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. odlučilo je primijeniti ovo izuzeće za sve fondove kojim upravlja.

U skladu s navedenim ne očekuju se značajni učinci na financijske izvještaje Fonda za narednu godinu, koji proizlaze iz primjene izmijenjenog Pravilnika i izuzeća koje se odnosi na navedeno odstupanje od MSFI 9 koje primjenjuje Fond.

2A. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *Bilješku 15: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *Bilješku 16: Fer vrijednost*.

Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena. Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *Bilješci 2: Financijski instrumenti*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima te se stoga ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *Bilješci 16: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima.

Klasifikacija financijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije financijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovanju kako je navedeno u *Bilješci 2: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak*. U raspoređivanju financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *Bilješci 2*.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

	2016.	2017.
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	16.953.691	223.310.673
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	96.220.132	68.307.713
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata koji se drže do dospjeća	46.726	0
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	113.220.549	291.618.386
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	-197.882.738	-20.583.433
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	-720.164	-23.510.765
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-198.602.902	-44.094.198
Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	-85.382.353	247.524.188

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobici (gubici) 2017.	Neto realizirani dobici (gubici) 2016.
Redovne dionice	431.657.746	588.936.926	157.279.180	-65.786.479
Državne obveznice	1.203.323.658	1.270.988.541	67.664.883	90.483.317
Obveznice gospodarskih subjekata	100.577.259	77.709.325	-22.867.934	5.063.377
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	801.409.138	814.980.077	13.570.939	-118.100.864
Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	0	0	0	-6.704
Izvedenice	3.407.744.400	3.439.621.520	31.877.120	2.965.000
Ukupno	5.944.712.201	6.192.236.389	247.524.188	-85.382.353

Realizirani efekti za imovinu raspoloživu za prodaju priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti kumulativno prenose kroz dobit ili gubitak uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

4. NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE (NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI

a) Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata

	2016.	2017.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	3.556.686.737	4.575.483.380
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-3.103.624.799	-4.487.957.547
Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	453.061.938	87.525.833

b) Pozitivne (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti

	2016.	2017.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	1.369.298.990	2.181.043.834
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	-1.215.531.305	-2.673.074.172
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	153.767.685	-492.030.338
Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	606.829.623	-404.504.505

Slijedi detaljan pregled neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka od instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2017.	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2016.
<i>Financijski instrumenti klasificirani po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>					
Redovne dionice	3.643.381.353	3.547.250.216	-68.019.137	-28.112.000	416.457.382
Povlaštene dionice	228.770.383	211.154.756	0	-17.615.627	24.613.433
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	1.928.724.736	2.059.118.796	-2.957.846	133.351.906	16.301.523
Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	40.836.089	44.021.643	0	3.185.554	-3.267.840
Izvedenice	0	-3.284.000	0	-3.284.000	-1.042.560
Ukupno	5.841.712.561	5.858.261.411	-70.976.983	87.525.833	453.061.938

Uz neto tečajne razlike na ulaganja u imovinu koja je klasificirana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, u dobiti i gubitku za godinu je priznat gubitak od 421.053.355 kuna tečajnih razlika od imovine raspoložive za prodaju.

4. NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

Nerealizirani dobiti i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na realizirane i nerealizirane tečajne razlike od financijskih instrumenata po amortiziranom trošku uključujući zajmove i potraživanja, te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE/(DISKONTA)

	2016.	2017.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama raspoloživim za prodaju	568.908.796	941.986.103
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama koje se drže do dospjeća	323.934.310	0
Prihodi od kamata po depozitima	33.252	0
Prihodi od kamata po novčanim računima	351.037	630.931
Amortizacija diskonta/premije vrijednosnica raspoloživih za prodaju	48.496.134	-203.352.388
Amortizacija diskonta/premije vrijednosnica koje se drže do dospjeća	-108.600.198	0
Ukupno	833.123.331	739.264.646

6. RASHODI S OSNOVE ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnove odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno Zakonu. Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

7. NAKNADA DEPOZITARU

Addiko Bank d.d. je Depozitar ("Depozitar") imovine Mirovinskog fonda. Naknada Depozitaru obračunava se na vrijednost ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja.

Naknada Depozitaru u 2017. godini iznosila je 0,024% (2016.: 0,03%). Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

---

8. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Novac na računu u kunama	281.823.638	597.128.897
Novac na računu u stranim valutama	85.385.027	43.997.465
Ukupno novčana sredstva	367.208.665	641.126.362

**9. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER
VRIJEDNOSTI**

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak – portfelj za trgovanje</i>		
Dionice domaćih dioničkih društava	2.880.474.907	2.667.218.191
Dionice inozemnih dioničkih društava	935.465.129	1.091.186.781
Ukupno	3.815.940.036	3.758.404.972
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>		
Državne obveznice	18.881.089.698	20.015.022.616
Obveznice gospodarskih subjekata	591.587.095	456.353.219
Ukupno	19.472.676.793	20.471.375.835
Ukupno prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	23.288.616.829	24.229.780.807

Sukladno uvjetima iz prijedloga predstečajne nagodbe izdavatelja Nexe Grupa d.d., Društvo za upravljanje je dana 8. travnja 2016. izvršilo procjenu vrijednosti potraživanja za dug na osnovu obveznice NEXE-O-13CA u iznosu od 17.442.020 kn te 8. rujna 2017. procjenu vrijednosti potraživanja u iznosu od 15.419.624 kn. Predstečajna nagodba nad trgovačkim društvom Nexe grupa d.d. postala je pravomoćna 21. srpnja 2016. godine.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina koja se drži do dospijea</i>		
Državne obveznice	0	0
Ukupno	0	0

Odlukom Uprave Društva za upravljanje, a na temelju paragrafa 54 Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*, Fond je 23. lipnja 2016. godine reklasificirao jednu obveznicu iz portfelja imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea. Fond je 20. listopada 2016. godine reklasificirao ulaganja koja se drže do dospijea u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, obzirom da je Društvo za upravljanje promijenilo namjeru valjanu za ta ulaganja i odlučilo prodati određene obveznice iz tog portfelja.

U 2017. godini ne postoje više financijski instrumenti koji se drže do dospijea te Fond nije imao reklasifikacija portfelja.

Datum reklasifikacije / Izdavatelj	Knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije <i>kuna</i>	Efektivna kamatna stopa na dan reklasifikacije <i>%</i>	Ostala sveobuhvatna dobit do dana reklasifikacije <i>kuna</i>
<i>Reklasifikacija imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea</i>			
<i>23. lipnja 2016.</i>			
<i>Republika Hrvatska</i>	1.556.700.000	3,84	75.371.100
Ukupno	1.556.700.000		75.371.100

Reklasifikacija ulaganja koje se drži do dospijea u imovinu raspoloživu za prodaju

20. listopada 2016.

<i>Republika Hrvatska</i>	1.555.247.325	3,84
<i>Republika Hrvatska</i>	1.272.467.406	3,70
<i>Republika Hrvatska</i>	3.092.516.592	3,20
<i>Republika Hrvatska</i>	3.083.042.741	3,11
Ukupno	9.003.274.064	

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

Neto knjigovodstvena vrijednost reklasificirane imovine i njezina fer vrijednost na dan reklasifikacije te na dane 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2017. je bila sljedeća:

Izdavatelj	Na dan reklasifikacije		31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju reklasificirana u ulaganja koja se drže do dospelosti</i>						
Republika Hrvatska	1.556.700.000	1.556.700.000	1.680.000.000	1.680.000.000		
Ukupno	1.556.700.000	1.556.700.000	1.680.000.000	1.680.000.000		
<i>Ulaganja koja se drže do dospelosti reklasificirana u imovinu raspoloživu za prodaju</i>						
Republika Hrvatska	1.555.247.325	1.662.750.000	1.680.000.000	1.680.000.000	1.743.105.000	1.743.105.000
Republika Hrvatska	1.272.467.406	1.330.206.570	1.340.482.000	1.340.482.000	1.401.103.440	1.401.103.440
Republika Hrvatska	3.092.516.592	3.127.916.725	3.164.401.204	3.164.401.204	3.237.965.281	3.237.965.281
Republika Hrvatska	3.083.042.741	3.198.640.797	3.208.129.426	3.208.129.426	3.219.109.781	3.219.109.781
Ukupno	9.003.274.064	9.319.514.092	9.393.012.630	9.393.012.630	9.601.283.502	9.601.283.502

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

Sljedeća tablica prikazuje iznose priznate u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2016. te 31. prosinca 2017.:

	31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit
Prihod od kamata	106.925.003	0	437.599.726	0
Amortizacija premije	-25.162.971	0	-141.253.975	0
Amortizacija rezerve fer vrijednosti u dobit ili gubitak	0	2.344.266	0	0
Promjena rezerve fer vrijednosti	0	366.008.104	0	386.658.973
Ukupno	81.762.032	368.352.370	296.345.751	386.658.973

Efekte koji bi bili priznati u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2017. da nije bilo reklasifikacije, nije bilo praktično prikazivati.

11. UDJELI UCITS FONDOVA I OTVORENIH AIF-A I POSLOVNI UDJELI ZATVORENIH AIF-A

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak – portfelj za trgovanje</i>		
Udjeli UCITS fondova		
Udjeli UCITS fondova - HRK	267.306.751	22.889.593
Udjeli UCITS fondova - FX	887.155.852	2.036.229.202
	1.154.462.603	2.059.118.795
Udjeli u AIF fondovima		
Udjeli u AIF fondovima - HRK	40.163.039	44.021.643
	40.163.039	44.021.643
Ukupno	1.194.625.642	2.103.140.438

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

---

12. OSTALA IMOVINA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Potraživanja s osnove prodaje vrijednosnih papira	0	0
Ostala potraživanja	18.219.254	16.519.595
UKUPNO	18.219.254	16.519.595

Ostala potraživanja uključuju potraživanje po dospjeloj obveznici izdavatelja Nexe grupa d.d. u iznosu od 15.419.624 kuna.

13. OBVEZE S OSNOVE ULAGANJA U FINACIJSKE INSTRUMENTE

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Obveze s osnove kupnje vrijednosnih papira	273.808.577	0
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	1.042.560	3.357.380
UKUPNO	274.851.137	3.357.380

14. DERIVATIVNI FINACIJSKI INSTRUMENTI I TRGOVANJE STRANIM VALUTAMA

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14 i 67/15), obveznim mirovinskim fondovima dozvoljeno je ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Fonda. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne terminske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje eure, s dospijećem do godinu dana. Na dan 31. prosinca 2017. godine Fond ima otvoreno sedamnaest forward ugovora ukupne ugovorne vrijednosti kuna kojima neto vrijednost potraživanja iznosi 73.380 kuna (2016.: nula kuna) dok neto vrijednost obveze iznosi 3.357.380 kuna (2016.: 1.042.560 kuna). Na navedene terminske ugovore Fond nije primijenio računovodstvo zaštite.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa zakonskim odredbama. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu. Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala.

Odjel analiza financijskih tržišta zadužen je za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Direkcija upravljanja rizicima i Direkcija upravljanja imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Direkcije upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klasa imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju. O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave kao i najiskusniji predstavnici iz Direkcije upravljanja imovinom, Direkcije upravljanja rizicima i Odjela analiza financijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Odjela pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva.

Djelatnici Direkcije upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

Direkcija upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici direkcije upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od 30% neto imovine Fonda. Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u financijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Direkcija upravljanja rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika koji se zasniva na više glavnih faktora rizika prema kojima se rizici drugih vrijednosnih papira projiciraju.

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa.

Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom u ukupnoj vrijednosti od 20.132.137.176 kuna (2016: 19.126.413.242 kuna). Kamatnom riziku izložena je imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri u iznosu od 20.132.137.176 kuna (2016.: 19.126.413.242 kuna). Na datum izvještavanja modificirana duracija obvezničkog dijela portfelja Fonda iznosila je 5,20 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospijeća, očekuje se smanjenje vrijednosti obvezničkog portfelja za 5,20%. Prema vrijednosti obvezničkog portfelja na datum izvještavanja u iznosu od 20.132.137.176 kuna, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja iznosilo bi 1.047.709.647 kuna (2016: 1.037.449.664 kuna). Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospijeću, ovisno što je ranije.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

31. prosinca 2017.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	641.126.362	641.126.362
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	73.380	0	0	5.861.545.410	5.861.618.790
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	6.990.274.792	13.141.862.384	339.238.659	20.471.375.835
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	16.519.595	16.519.595
Ukupna imovina (1)	0	0	73.380	6.990.274.792	13.141.862.384	6.858.430.026	26.990.640.582
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	3.357.380	0	0	9.515.190	12.872.570
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	1.096.660	1.096.660
Ukupne obveze (2)	0	0	3.357.380	0	0	10.611.850	13.969.230
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	0	0	-3.284.000	6.990.274.792	13.141.862.384	6.847.818.176	26.976.671.352

31. prosinca 2016.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	367.208.665	367.208.665
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	5.010.565.678	5.010.565.678
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	69.989.512	3.776.789.704	15.279.634.026	346.263.551	19.472.676.793
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	18.219.254	18.219.254
Ukupna imovina (1)	0	0	69.989.512	3.776.789.704	15.279.634.026	5.742.257.148	24.868.670.390
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	1.042.560	0	0	283.117.980	284.160.540
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	3.902.594	3.902.594
Ukupne obveze (2)	0	0	1.042.560	0	0	287.020.574	288.063.134
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	0	0	68.946.952	3.776.789.704	15.279.634.026	5.455.236.574	24.580.607.256

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz promjena cijena trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, ukoliko zadovoljava zakonske uvjete i uvjete koje je propisala Agencija. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima vezanih uz indekse kada ovi fondovi ulažu u vlasničke vrijednosnice i iz ulaganja u otvorene investicijske fondove čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima. Izloženost cjenovnom riziku Društvo za upravljanje umanjuje strukturiranjem diverzificiranog portfelja instrumenata na različitim tržištima.

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost domaćeg dioničkog portfelja iznosila je 2.734.129.427 kuna (2016.: 2.945.138.944 kuna). Sistematski rizik domaćeg dioničkog portfelja iznosio je 0,67 što znači da ukoliko bi došlo do pada domaćeg dioničkog tržišta za 1 postotni bod, tada bi se vrijednost domaćeg dioničkog portfelja smanjila za 0,67%. Prema vrijednosti imovine domaćeg dioničkog portfelja na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti iznosilo bi 18.277.893 kuna (2016.: 23.561.112 kuna).

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost inozemnog dioničkog portfelja iznosila je 2.587.993.792 kuna (2016.: 1.822.620.982 kuna). Sistematski rizik inozemnog dioničkog portfelja iznosio je 1,15 što znači da ukoliko bi došlo do pada inozemnog dioničkog tržišta za 1 postotni bod, tada bi se vrijednost inozemnog dioničkog portfelja smanjila za 1,15%. Prema vrijednosti imovine inozemnog dioničkog portfelja na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti iznosilo bi 29.667.041 kuna (2016.: 19.684.307 kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje financijskih izvedenica u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. U 2017. godini Društvo za upravljanje je sklapalo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika.

Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

31. prosinca 2017.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	597.128.897	42.808.664	1.163.459	25.342	641.126.362
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.734.202.807	2.175.760.500	951.655.483	0	5.861.618.790
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	8.376.703.400	9.253.059.277	2.841.613.158	0	20.471.375.835
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0
Ostala imovina	15.701.868	0	817.727	0	16.519.595
Ukupna imovina (1)	11.723.736.972	11.471.628.441	3.795.249.827	25.342	26.990.640.582
Obveze					
Financijske i ostale obveze	12.872.570	0	0	0	12.872.570
Obveze za prijenos udjela	1.096.660	0	0	0	1.096.660
Ukupne obveze (2)	13.969.230	0	0	0	13.969.230
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	11.709.767.742	11.471.628.441	3.795.249.827	25.342	26.976.671.352

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

31. prosinca 2016.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	281.823.638	76.203.522	9.142.740	38.765	367.208.665
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	3.187.944.696	1.104.677.989	689.242.929	28.700.064	5.010.565.678
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	7.440.706.130	9.316.402.589	2.715.568.074	0	19.472.676.793
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0
Ostala imovina	18.084.571	0	134.683	0	18.219.254
Ukupna imovina (1)	10.928.559.035	10.497.284.100	3.414.088.426	28.738.829	24.868.670.390
Obveze					
Financijske i ostale obveze	284.160.540	0	0	0	284.160.540
Obveze za prijenos udjela	3.902.594	0	0	0	3.902.594
Ukupne obveze (2)	288.063.134	0	0	0	288.063.134
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	10.640.495.901	10.497.284.100	3.414.088.426	28.738.829	24.580.607.256

Na datum izvještavanja, 42,52% (2016.: 42,71%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u eurima, dok je istovremeno 4,73% neto imovine Fonda bilo zaštićeno od tečajnog rizika na euro valutu putem forward ugovora, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na euro za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,38% (2016.: 0,42%), odnosno 101.943.083 kuna (2016.: 102.705.505 kuna).

Na datum izvještavanja, 14,07% (2016.: 13,89%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,14% (2016.: 0,14%), odnosno 37.952.498 kuna (2016.: 34.140.884 kuna).

Izloženost imovine Fonda prema euru zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
	Nominalna vrijednost (EUR)	Nominalna vrijednost (EUR)
Euro	30.000.000	170.000.000

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u termenske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijanja. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja i raspoloživih za prodaju odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na datum izvještavanja, kako je prikazano u izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje financijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2017. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske i Hrvatske banke za obnovu i razvitak te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane domaćih korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

		31.12.2016.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2017.
	Rejting	kn	%	kn	%
Novčana sredstva	Bez rejtinga	367.208.665	1,48%	641.126.362	2,38%
Depoziti kod kreditnih institucija	Bez rejtinga	0	0,00%	0	0,00%
Dužnički vrijednosni papiri	BB	19.266.864.839	77,47%	20.360.827.583	75,44%
	BB-	69.565.572	0,28%	96.518.603	0,36%
	B	95.745.434	0,39%	0	0,00%
	Bez rejtinga	40.500.948	0,16%	14.029.649	0,05%
Ostala potraživanja	Bez rejtinga	18.219.254	0,07%	16.592.975	0,06%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		19.585.104.712	79,85%	21.129.095.172	78,28%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		5.010.565.678	20,15%	5.861.545.410	21,72%
Ukupno imovina		24.868.670.390	100,00%	26.990.640.582	100,00%

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Financijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještavanja da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

	31.12.2016.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2017.
	kn	%	kn	%
Domaći državni rizik				
- Republika Hrvatska	18.881.089.698	75,92%	20.015.022.616	74,16%
Domaći korporativni rizik prema industriji				
- Prehrambena industrija	95.745.434	0,39%	0	0,00%
- Bankarstvo	20.805.143	0,08%	0	0,00%
- Građevinarstvo	17.442.021	0,07%	15.419.624	0,06%
- Električna energija	385.775.139	1,55%	345.804.968	1,28%
- Distribucija	13.961.241	0,06%	14.029.648	0,05%
- Telekomunikacije	5.734.566	0,02%	0	0,00%
- Komunalne usluge	69.565.572	0,28%	96.518.603	0,36%
Novčana sredstva	367.208.665	1,48%	641.126.362	2,38%
Ostala potraživanja	777.233	0,00%	1.173.351	0,00%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	19.858.104.712	79,85%	21.129.095.172	78,28%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku	5.010.565.678	20,15%	5.861.545.410	21,72%
Ukupna imovina	24.868.670.390	100,00%	26.990.640.582	100,00%

Na dan 31. prosinca 2017. od ukupne izloženosti imovine Fonda 74,16% (2016.: 75,92%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj. Ukupna fer vrijednost danih kolaterala po repo ugovorima na dan 31. prosinca 2017. iznosi nula kuna (31. prosinca 2016.: 0 kuna).

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom. Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu financijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je procijenjen kao nizak.

Financijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Sve financijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonosne pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora. Na dan 31. prosinca 2017. financijske obveze iznosile su 13.969.230 kuna (2016.: 288.063.134 kuna) te se moraju podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
do 1 mjeseca	287.020.574	10.611.850
od 1 do 3 mjeseca	0	0
od 3 do 12 mjeseci	1.042.560	3.357.380
Ukupno	288.063.134	13.969.230

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospijeću za zajmove i potraživanja, financijsku imovinu raspoloživu za prodaju i financijska ulaganja koja se drže do dospijeća te za novčana sredstva i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Do 1 mjeseca	5.657.633.293	6.750.403.085
Od 1 do 3 mjeseca	56.739.276	68.474.090
Od 3 do 12 mjeseci	97.874.091	24.126.827
Preko godine dana	19.056.423.730	20.147.636.580
Ukupno	24.868.670.390	26.990.640.582

Otkupive obračunske jedinice

Sve otkupive obračunske jedinice Fonda u potpunosti su plaćene. U neto imovinu Fonda spadaju navedene otkupive obračunske jedinice bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni zakonski uvjeti, svaka obračunska jedinica može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni obračunske jedinice Fonda na datum otkupa, a u rokovima određenim zakonskim propisima. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Društvo nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup obračunskih jedinica. Ako je potrebno, Društvo može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Vrijednost obračunske jedinice iznosi 246,9277 kuna (2016.: 236,0831 kuna) na dan izvještavanja.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektno štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu sa pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave, interne revizije, Direkcije upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje i revizora Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

16. FER VRIJEDNOST

Većina financijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospjeća ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata su opisane u Bilješci 2: *Principi mjerenja fer vrijednosti*.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2017.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak				
Vlasnički i dužnički vrijednosni papiri	3.732.187.349	0	26.217.623	3.758.404.972
Ulaganja u investicijske fondove	2.103.140.438	0	0	2.103.140.438
Izvedeni financijski instrumenti	0	73.380	0	73.380
Imovina raspoloživa za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	7.745.295.524	12.726.080.311	0	20.471.375.835
Ukupno imovina	13.580.623.311	12.726.153.691	26.217.623	26.332.994.625
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	3.357.380	0	3.357.380
Ukupno obveze	0	3.357.380	0	3.357.380

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

2016.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak				
Vlasnički i dužnički vrijednosni papiri	3.813.339.314	0	2.600.722	3.815.940.036
Ulaganja u investicijske fondove	1.194.625.642	0	0	1.194.625.642
Imovina raspoloživa za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	17.665.693.451	1.806.983.342	0	19.472.676.793
Ukupno imovina	22.673.658.407	1.806.983.342	2.600.722	24.483.242.471
<hr/>				
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	1.042.560	0	1.042.560
Ukupno obveze	0	1.042.560	0	1.042.560

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i vlasničkih instrumenata koji su klasificirani kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili vrijednosnice raspoložive za prodaju.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i termimska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospijeca same korporativne obveznice i prinosa do dospijeca referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

	Fer vrijednost	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti
ULJANIK D.D. - ULJN-R-A	416.663	Tržišni pristup, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na tržišnu cijenu	12,50 kn	+/- 10 p.b.	-41.666 / +41.666
SUNCE KONCERN D.D. - SUKC-R-A	24.200.770	Nabavna cijena, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na nabavnu cijenu	155 kn	+/- 10 p.b.	-2.420.077 / +2.420.077
QUAESTUS NEKRETNINE D.D. " U LIKVIDACIJI" - QUNE-R-A	1.600.191	Tržišni pristup	Diskont u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost	51,82%	+/- 10 p.b.	-332.107 / +332.107

Sljedeća tablica prikazuje uskladbu između početnih i završnih stanja za mjerenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno
Stanje na 31. prosinca 2016.	2.600.722
Neto dobiti priznati u dobiti i gubitku	-583.869
Kupnje/ Prodaje	24.200.770
Prijenos u/iz razine 3	0
Stanje na 31. prosinca 2017.	26.217.623

Financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti

Na dan 31. prosinca 2017. godine, ne postoje ulaganja u financijske instrumente koja se vrednuju po amortiziranom trošku (31. prosinca 2016:0 kuna). Ostali financijski instrumenti koji se mjere po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2017. godine uključuju kratkoročnu financijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

17. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane stranke Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar.

2017.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	8.961.967	0	100.247.870
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	1.836.730	0	435.974
ADDIKO BANK D.D.	641.126.362	551.506	0	6.240.136
Ukupno	641.126.362	11.350.203	0	106.923.980

2016.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	367.208.665	622.009	384.290	6.883.586
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	272.395.265	0	1.014.837
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	8.687.394	0	95.294.288
Ukupno	367.208.665	281.704.668	384.290	103.192.711

18. ODOBRENJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji su potpisani i njihovo izdavanje odobreno je 21. ožujka 2018. godine.

Financijske izvještaje odobrila je Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 21. ožujka 2018. godine:

Predsjednik Uprave

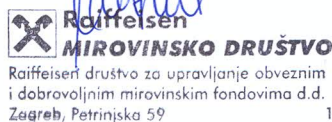
Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

RAIFFEISEN
OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA C

Godišnje izvješće
za godinu zaključno s 31. prosincem 2017. godine

	Stranica
Izvešće posloводства	1
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	5
Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	12
Izveštaj o financijskom položaju	13
Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda	14
Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)	15
Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda	16
Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda	17
Bilješke uz financijske izvještaje	18

Izvješće posloводства

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

---

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14).

Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B i
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C.

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15, u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. veljače 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Stupanjem na snagu Zakona, dana 21. kolovoza 2014. godine Fond je započeo s radom.

Sukladno Zakonu, članovi mogu odabrati kategoriju obveznog mirovinskog fonda, a svi oni koji to ne učine automatski su raspoređeni u obvezni mirovinski fond kategorije B. U fondu kategorije B mogu biti članovi kojima je do starosne mirovine ostalo 5 ili više godina u skladu sa Zakonom, a nakon toga obvezno prelaze u fond kategorije C.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Raiffeisen obveznih mirovinskih fondova

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (u mil. HRK)
ROMF A	1.582	158,50
ROMF B	545.264	26.976,67
ROMF C	9.595	1.350,67
Ukupno	556.441	28.485,84

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na srednji rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima konzervativni profil rizika koji proizlazi iz činjenice da ulaganja mogu biti samo u prenosive dužničke vrijednosne papire, depozite i investicijske fondove koji ulažu samo u prethodno navedene klase imovine.

Izvešće posloводства

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

---

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Tablica: struktura ulaganja Fonda

Vrsta imovine	Udio
Obveznice	95,21%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,00%
Novčana sredstva, potraživanja i obveze	4,79%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 0,84%.

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. S obzirom na konzervativni profil rizičnosti, očekivani prinos Fonda je manji od Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija A i B.

U 2017. godini Fond je ostvario prinos od 6,19%. Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2017. godine iznosi 7,86% i izražen je na godišnjoj razini.

Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između vrijednosti obračunske jedinice na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine iznosila je 1,35 milijardi kuna, čime je zabilježen porast od 293 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 94% sudjeluje financijska imovina raspoloživa za prodaju, a imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak sudjeluje s 1%.

Obveze Fonda sastoje se najvećim dijelom, 48%, od obveza s osnove ulaganja u financijske instrumente.

U strukturi prihoda najveća stavka prihoda su prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) imovine s fiksnim dospijećem.

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Događaji nakon završetka poslovne godine

Nema značajnijih događaja nakon završetka poslovne godine.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2017. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

6. Podružnice Fonda

Fond nema podružnice.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima konzervativni profil rizika koji proizlazi iz činjenice da ulaganja mogu biti samo u prenosive dužničke vrijednosne papire, depozite i investicijske fondove koji ulažu samo u prethodno navedene klase imovine.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju postizanja valutne usklađenosti.

Najznačajnije vrste financijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda bio je povećan.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u udjele u investicijskim fondovima kada isti ulažu u instrumente novčanog tržišta ili dužničke vrijednosnice. Na datum izvještavanja nije bilo utjecaja cjenovnog rizika na imovinu Fonda.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente nominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja kune u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2017. godini Društvo za upravljanje je ugovaralo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Na datum izvještavanja utjecaj tečajnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na datum izvještavanja kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novac i novčani ekvivalenti, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Na izvještajni datum utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je povećan. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima ili s osnove izlazaka članova iz Fonda. S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na izvještajni datum rizik likvidnosti bio je vrlo nizak.

Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

---

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C (u nastavku „Fond“) fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, stanje u Fondu kao i njegove rezultate poslovanja i novčane tokove za 2017. godinu u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i 93/15) (u nastavku „Zakon“) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16) (u nastavku „Pravilnik“).

Nakon provedbe odgovarajuće kontrole, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće;

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u financijskim izvještajima i
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Fond nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća posloводства u skladu s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Izvješće posloводства, prikazano na stranicama 1 do 4, odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu. Financijski izvještaji prikazani na stranama 9 do 54 odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 21. ožujka 2018., što je potvrđeno potpisom u nastavku.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

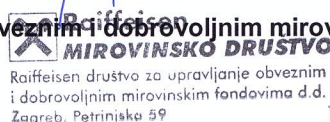
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d

Petrinjska 59

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

21. ožujka 2018. godine

Izvješće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i njegovog društva za upravljanje („Društvo za upravljanje“) u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2017. godine, ukupni portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i financijske imovine raspoložive za prodaju (RZP) iznosio je 1.289.160 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 1.066.541 tisuća kuna), uključujući 566.182 tisuća kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2016.: 32.780 tisuća kuna).

Vidi bilješku 2 za računovodstvene politike za financijske instrumente te bilješke 14 i 15.

Ključno revizijsko pitanje

Dio FVRDG i RZP portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne i korporativne obveznice.

Dok se fer vrijednost FVRDG i RZP portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova), tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, cijenama izvedenim iz krivulja prinosa državnih obveznica, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.

Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtijeva značajan stupanj prosudbe od strane Uprave, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.

Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;
- procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te s trenutnom tržišnom praksom;
- uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika:
  - testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond koji se temelji na krivulji prinosa državnih obveznica, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;
  - gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;
- procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje (dalje „Uprava“) odgovorna je za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Godišnje izvješće čiji je sastavni dio Izvešće posloводства, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vezano za Izvešće posloводства, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izvešće posloводства pripremljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi isključivo procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvešću posloводства za financijsku godinu za koji su pripremljeni financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu;

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva te okruženja u kojem ono posluje, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvešću posloводства. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijave ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijave ili pogreške te izdati izvešće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijave ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijave ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijave, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevaramo može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola Društva za upravljanje.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva za upravljanje.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanje ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor Fonda i Društva za upravljanje na 21. ožujka 2017. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija C za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 3 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2017. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Odboru za reviziju Društva za upravljanje na dan 16. ožujka 2018. godine;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih financijskih izvještaja nismo pružali nerevizijske usluge Društvu za upravljanje pa samim tim niti nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od Fonda i Društva za upravljanje tijekom provedbe revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju

Hrvatski ovlaštteni revizori
Eurotower
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

21. ožujka 2018.

Katarina Kecko
Direktor, Hrvatski ovlaštteni revizor

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2016.	2017.
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	3	7.836.131	26.850.756
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	-819.434	-292.550
	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	3	7.016.697	26.558.206
72	Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	4a	962	3.228.571
71x	Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	64.751.382	112.770.881
62	Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	4a	-10.515.703	-2.883.301
60x	Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	4b	-52.102.687	-144.427.066
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	4	2.133.954	-31.310.915
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije / (diskonta)	5	34.485.601	38.487.214
71y	Ostale pozitivne tečajne razlike		3.383.808	3.328.620
74	Prihodi od dividendi		0	0
75	Ostali prihodi		51.410	9.128
	Ukupno ostali poslovni prihodi		37.920.819	41.824.962
67	Rashodi od kamata		-100.758	-56.592
60y	Ostale negativne tečajne razlike		-7.718.793	-5.098.966
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	6	-3.781.010	-4.678.003
65	Naknada depozitaru	7	-270.717	-287.877
66	Transakcijski troškovi		-10.696	-14.753
64	Umanjenje imovine		0	0
69	Ostali dozvoljeni troškovi mirovinskog fonda		0	0
	Ukupno ostali rashodi		-11.881.974	-10.136.191
	Dobit ili gubitak		35.189.496	26.936.062
	Nerealizirani dobiti / (gubici) financijske imovine raspoložive za prodaju		29.527.882	45.992.271
	Dobiti/gubici od instrumenata zaštite novčanih tokova		0	0
	Ostala sveobuhvatna dobit		29.527.882	45.992.271
	Ukupna sveobuhvatna dobit		64.717.378	72.928.333
	Reklasifikacijske usklade		0	0

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju
 Na dan 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	31.12.2016.	31.12.2017.
10+18*	Novčana sredstva	8	3.026.204	67.490.749
83+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		0	0
	Prenosivi dužnički vrijednosni papiri:		1.056.539.674	1.285.932.139
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	9	1.056.539.674	1.285.932.139
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		1.056.539.674	1.285.932.139
	b) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+80+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	10	0	0
31+51+82	Instrumenti tržišta novca		0	0
33+42	Udjeli UCITS fondova	11	10.000.963	0
34+43	Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a		0	0
35	Izvedeni financijski instrumenti		0	3.228.570
85	Ostala financijska imovina		0	0
raz 1 (osim kt 10)	Ostala imovina		0	0
A	Ukupna imovina		1.069.566.841	1.356.651.458
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		237.989.800	512.075.700
20+21+28*	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	12	10.515.703	2.883.301
22+28*	Ostale financijske obveze		0	0
	Financijske obveze		10.515.703	2.883.301
23	Obveze prema mirovinskom društvu		375.552	449.871
24	Obveze prema depozitaru		26.889	27.684
25	Obveze s osnove dozvoljenih troškova mirovinskog fonda		0	0
26	Obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica		1.065.188	2.623.009
27+28*	Ostale obveze mirovinskog fonda		0	0
	Ostale obveze		1.467.629	3.100.564
B	Ukupno obveze mirovinskog fonda		11.983.332	5.983.865
C	Neto imovina mirovinskog fonda		1.057.583.509	1.350.667.593
D	Broj obračunskih jedinica		8.705.398	10.470.241
E	Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda		121,4859	129,0006
90	Novčani primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		1.105.655.195	1.475.464.484
93	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-186.886.742	-336.540.280
94	Dobit/(gubitak) tekuće poslovne godine		35.189.496	26.936.062
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		41.205.556	76.395.052
96	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju		62.420.004	108.412.275
97	Revalorizacijske rezerve instrumenata zaštite		0	0
F	Ukupno obveze prema izvorima imovine		1.057.583.509	1.350.667.593
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		237.989.800	512.075.700

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Dobit ili gubitak	35.189.496	26.936.062
Ostala sveobuhvatna dobit	29.527.882	45.992.271
Povećanje/(smanjenje) neto imovine od poslovanja mirovinskog fonda (sveobuhvatna dobit)	64.717.378	72.928.333
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	303.065.519	369.809.289
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-97.358.666	-149.653.538
Ukupno povećanje/(smanjenje) od transakcija s obračunskim jedinicama mirovinskog fonda	205.706.853	220.155.751
Ukupno povećanje/(smanjenje) neto imovine mirovinskog fonda	270.424.231	293.084.084

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2016.	2017.
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	145.058.075	170.505.562
Izdaci za kupnju prenosivih vrijednosnih papira	-341.395.997	-386.580.762
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	0	0
Izdaci za kupnju instrumenata tržišta novca	0	0
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	123.147.327	30.004.386
Izdaci za kupnju udjela investicijskih fondova	-130.100.000	-20.000.000
Primici od ulaganja u izvedenice	2.640.185	8.861.000
Izdaci za ulaganje u izvedenice	0	-1.034.000
Primici od dividendi	0	0
Primici od kamata	39.077.528	45.900.341
Izdaci za kamate	-136.226	-56.592
Primici po depozitima i sličnim instrumentima	10.000.000	51.000.000
Izdaci po depozitima i sličnim instrumentima	-10.000.000	-51.000.000
Izdaci od naknada za upravljanje	-3.707.300	-4.603.684
Izdaci za naknade depozitaru	-263.950	-287.082
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove mirovinskog fonda	-10.696	-14.481
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	647.721.571	339.000.422
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	-685.860.525	-339.044.848
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	-203.830.008	-157.349.738
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	303.065.518	369.809.289
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-97.137.725	-148.095.719
Ostali primici iz financijskih aktivnosti	0	0
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti	0	0
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	205.927.793	221.713.570
Efekti promjene tečaja stranih valuta	-20.939	80.673
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	2.076.846	64.444.505
Novac na početku razdoblja	946.435	3.023.281
Novac na kraju razdoblja	3.023.281	67.467.786

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2016. (n)	31.12.2015. (n-1)	31.12.2014. (n-2)	31.12.2013. (n-3)
Neto imovina mirovinskog fonda	1.350.667.593	1.057.583.509	787.159.277	539.207.333	0,00
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda	10.470.241	8.705.398	6.948.950	5.174.851	0,00
Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	129,0006	121,4859	113,2774	104,1976	0,00
	Tekuće razdoblje	31.12.2016.	31.12.2015.	31.12.2014.	31.12.2013.
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda na početku razdoblja	8.705.397,9360	6.948.949,6969	5.174.851,3728	0,00	0,00
Izdane obračunske jedinice s osnova doprinosa i promjene članstva (ulaz)	2.962.361,6110	2.592.202,8802	2.452.653,8394	5.328.733,5286	0,00
Povučene obračunske jedinice temeljem isplata mirovina i promjene članstva (izlaz) te zbog smrti člana	-1.197.518,8051	-835.754,6411	-678.555,5154	-153.882,1557	0,00
Broj obračunskih jedinica na kraju razdoblja	10.470.240,7419	8.705.397,936	6.948.949,6969	5.174.851,3728	0,00
Prinos mirovinskog fonda	6,1856%	7,2464%	8,7140%	4,1976%	0,00
Najniža vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	121,4993	113,2883	104,2337	0,00	0,00
Najviša vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	129,4979	121,7978	113,3468	104,2053	0,00
Najviša vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	1.358.583.652,7634	1.060.263.216,4042	794.559.162,2879	541.495.818,2874	0,00
Najniža vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	1.057.700.129,8039	787.343.344,4334	539.394.076,899	471.589.415,48	0,00

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je mirovinski fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju	Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe
ERSTE & STEIERMARKISCHE BANK D.D.	17,88%	0,00%
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	18,89%	0,00%
PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D.	10,27%	0,00%
ZAGREBAČKA BANKA D.D.	26,35%	0,00%

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Metoda vrednovanja	Pravilnik o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog fonda		Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV	
Fer vrijednost	Financijska imovina						
	1. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 4. i 5., članak 12. stavak 1.	članak 11. stavak 1. točka a)	261.382.963	24,72	268.039.256	19,84
			članak 11. stavak 1. točka b)				
		članak 10. stavak 1., 2. i 7.		772.377.619	73,03	454.939.118	33,68
	2. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 3. i 6.					
		članak 12. stavak 2., 3. i 5.				3.228.570	0,24
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)	32.780.055	3,10	562.953.765	41,68
	3. razina (MSFI 13)	članak 12. stavak 5.					
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)				
	Financijske obveze						
1. razina	članak 10. i članak 12.						
2. razina	članak 12.		10.515.703	0,99	2.883.301	0,21	
3. razina	članak 14. i članak 12.						
Amortizirani trošak	Imovina	članak 15. i članak 17.		3.026.204	0,29	67.490.749	5,00
	Obveze	članak 15. i članak 17.					
Trošak nabave	Imovina	-					
		-					
	Obveze	-					

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15, u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Fond je osnovan 30. svibnja 2014. godine, a započeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku „Agencija“).

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Statutom Fonda, te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“), sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine od Agencije. Društvo za upravljanje je u 100%-tnom vlasništvu društva Raiffesbank Austria d.d., Zagreb.

20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabrati depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Addiko Bank d.d., Zagreb (u nastavku „Depozitar“).

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava skrbničku naknadu.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Središnji registar osiguranika

Središnji registar osiguranika (u nastavku "REGOS") je ustanova osnovana uredbom Vlade Republike Hrvatske sa zadaćom prikupljanja i nadzora uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje i vođenja evidencije o pojedinačnim računima članova obveznih mirovinskih fondova, kao i radi prijenosa doprinosa, računa i sredstava u ime članova.

Ulaganja

Sredstva Fonda mogu se ulagati u skladu sa statutom Fonda.

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok u odnosu na preuzeti rizik ulaganjem imovine Fonda na hrvatska i inozemna tržišta dužničkih vrijednosnica.

U skladu sa statutom Fonda, imovina Fonda može se sastojati isključivo od:

1. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica Europske unije odnosno država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru (u nastavku „država članica“) ili država članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u nastavku „država članica OECD-a“), te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a,
2. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca za koje jamči Republika Hrvatska, druga država članica, država članica OECD-a, Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a ili je izdavatelj javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više država članica OECD-a,
3. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
4. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji izdavatelj ima sjedište u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
5. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom,
6. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dospijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija,

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

7. izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala ili izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) pod sljedećim uvjetima:
  - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od financijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. do 5. članka 125. stavka 1. Zakona, financijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona,
  - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru, te pripadaju kategorijama koje može dodatno propisati Agencija i,
  - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i povjerljivom vrednovanju, te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebnom transakcijom po njihovoj fer vrijednosti na zahtjev Fonda,
8. novca na transakcijskom računu za poslovne namjene Fonda otvorenog kod depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja,
9. drugih vrsta imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 10. članka 125. stavka 1. Zakona.

Fond može pozajmiti novčana sredstva od trećih osoba u ukupnom iznosu do 5% neto vrijednosti imovine Fonda, ali samo putem repo poslova i transakcija prodaje i ponovne kupnje, i to ne na rok duži od tri mjeseca.

Najviše 5% neto vrijednosti imovine Fonda, a najviše do 50% svakog pojedinog ulaganja dozvoljeno je pozajmiti trećim osobama. Imovina Fonda može se pozajmljivati isključivo temeljem pisanog ugovora ili u sklopu organiziranih sustava za pozajmljivanje vrijednosnih papira koji djeluju u sklopu sustava za prijeboj i namiru. Pozajmljivanje je dozvoljeno samo na isključivu korist Fonda radi povećanja prinosa Fonda, bez neprimjerenog povećanja rizika. U tom smislu, pozajmljeni vrijednosni papiri moraju biti primjerenom osigurani kolateralom. Ugovori o zajmu moraju sadržavati odredbu kojom se omogućava povlačenje pozajmljenih vrijednosnih papira na poziv u roku od 15 radnih dana.

Društvo za upravljanje može koristiti financijske izvedenice u svoje ime i za račun Fonda isključivo radi postizanja valutne usklađenosti.

Prilikom ugovaranja financijskih izvedenica moraju se uvažavati sljedeća ograničenja:

1. ukupna izloženost prema temeljnoj imovini koja je stvorena kroz financijske izvedenice ne smije biti veća od 30% neto vrijednosti imovine Fonda,
2. izloženost prema jednoj osobi na temelju izvedenih financijskih instrumenata ugovorenih s tom osobom ne smije prelaziti 3% neto vrijednosti imovine Fonda,
3. ulaganjem u izvedenice ili druge instrumente iz članka 125. stavka 1. Zakona koji u sebi imaju ugrađenu izvedenicu, nije dozvoljeno stvoriti izloženost prema temeljnoj imovini kojom se prekoračuju ograničenja ulaganja propisana Zakonom ili pravilnicima donesenim temeljem Zakona te se ne smije stvoriti izloženost prema imovini iz članka 134. Zakona.

Agencija Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16, NN 39/17, u nastavku „Pravilnik“) propisuje dodatna ograničenja za ulaganja, postupanja s imovinom mirovinskih fondova te izračun izloženosti članka 126. Zakona.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Imovina Fonda ne može biti uložena u:

1. imovinu koja je po zakonu neotuđiva ili koja je opterećena, odnosno založena ili fiducijarno prenesena radi osiguranja kakve tražbine i
2. vrijednosne papire izdane od depozitara Fonda, bilo kojeg dioničara, odnosno vlasnika udjela Društva za upravljanje, ili bilo koje osobe koja je povezana osoba s prethodno navedenim osobama. Navedeno ograničenje se ne primjenjuje na vrijednosne papire iz članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona.

Imovina Fonda investirana je u dužničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi se maksimizirao očekivani prihod te minimizirao očekivani rizik.

Uprava i nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Nadzorni odbor

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član
Christa Geyer	Član
Peter Žilinek	Član

Uprava

Damir Grbavac	Predsjednik
Eva Horvat	Član
Gordan Šumanović	Član

Odbor za reviziju

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnove za pripremu - Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 40/16) izdanom od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije ("MSFI usvojeni od strane EU"). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, te se u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2017. godine.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 21. ožujka 2018. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povijesnom trošku.

Izveštajna valuta

Financijski izvještaji Fonda iskazani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine, službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
1 EUR	7,557787	7,513648
1 USD	7,168536	6,269733
1 CHF	7,035735	6,431816
1 GBP	8,815802	8,467991

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima.

Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *Bilješci 2A: Računovodstvene procjene i prosudbe*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2017. godine bio je 7,513648 kuna za 1 euro (2016.: 7,557787 kuna) i 6,269733 kuna za 1 američki dolar (2016.: 7,168536 kuna).

Promjene u prezentiranju ili klasifikaciji stavki unutar financijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihodi od ulaganja

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, zajmova i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospelosti te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospelosti, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi te je prikazan u stavci 5 u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoložive za prodaju, kao što su dobiti realizirani kod prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoloživih za prodaju, uključujući derivativne instrumente, prihodi od kamata, pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Mirovinski fond primjenjuje FIFO metodu („First-In-First-Out“) za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka kod prestanka priznavanja.

Prihodi od dividendi

Dividende na raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o financijskom položaju u okviru "ostale imovine", odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada, koju izračunava REGOS u iznosu od 0,8% (2016.: 0,8%) od ukupno prikupljenih doprinosa. Iznos svih doprinosa uplaćenih na određeni dan, umanjениh za ulaznu naknadu, polaže se na račun Fonda, dok se ulazna naknada priznaje kao prihod Društva za upravljanje;
- Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda na osnovi vrijednosti ukupne imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec;
- Naknada za izlaz iz Fonda naplaćuje se prilikom prijelaza iz jednog (bivšeg) fonda u drugi (novi) fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, a izračunava se na temelju ukupnog iznosa koji se nalazi na osobnom računu člana fonda, i to u iznosu od 0,8% u prvoj godini članstva, 0,4% u drugoj, 0,2% u trećoj, a u ostalim godinama se ne naplaćuje izlazna naknada. Ovu naknadu također izračunava i REGOS, odnosno Fond prima ukupne dnevne doprinose prikupljene taj dan, umanjene za izlaznu naknadu, plaćenu Društvu za upravljanje i;
- Naknada depozitaru obračunava se sukladno ugovoru, u iznosu 0,024% godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja u vrijednosne papire Fond dnevno obračunava naknadu, a isplaćuje depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Nerealizirani dobici i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobici umanjениh za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenta po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijske imovine koja je raspoloživa za prodaju prikazani su u poziciji Pozitivne odnosno Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti. Sve ostale tečajne razlike (realizirane i nerealizirane) proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, ulaganja u imovinu koja se drži do dospeljeća, zajmove i potraživanja te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti

Klasifikacija

Fond klasificira svoju financijsku imovinu i financijske obveze u sljedeće kategorije: po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, raspoložive za prodaju, koje se drže do dospijea, zajmove i potraživanja i ostale financijske obveze. Uprava odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina i obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Kategorija financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ima dvije podkategorije: financijski instrumenti namijenjeni trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Fond određuje financijsku imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju dužničke vrijednosne papire i ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti kroz dobit ili gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjeno trgovanju.

Reklasifikacija

Fond je tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica klasificiranih kao ulaganja raspoloživa za prodaju, u vrijednosnice klasificirane kao ulaganja koja se drže do dospijea. Prilikom reklasifikacije financijske imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea, fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju na dan reklasifikacije postaje novi amortizirani trošak. Nakon reklasifikacije financijske imovine s fiksnim dospijecom, svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat kao dio ostale sveobuhvatne dobiti, te razlika između novonastalog troška i iznosa po dospijecu, amortizira se tijekom preostalog trajanja financijske imovine primjenom metode efektivne kamatne stope. Za financijsku imovinu bez utvrđenog dospijea svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificira iz ostale sveobuhvatne dobiti u dobit ili gubitak u trenutku prodaje financijske imovine ili prilikom umanjenja njene vrijednosti. Utjecaj ove reklasifikacije je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

Fond je također tijekom 2016. godine reklasificirao dio vrijednosnica koje je klasificirao kao ulaganja koja se drže do dospijea u vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju. Imovina reklasificirana kao imovina raspoloživa za prodaju i prevrednovana je po fer vrijednosti, nakon čega se nerealizirana dobit ili gubitak priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Sukladno MRS-u 39 "Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje", Fond nije u mogućnosti klasificirati bilo koju financijsku imovinu kao imovinu koja se drži do dospijea u naredne dvije financijske godine. Utjecaj reklasifikacija je prikazan u *Bilješci 10: Prenosivi dužnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku*.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Oni uključuju plasmane kod banaka i ostala potraživanja.

Financijska ulaganja koja se drže do dospjeća

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja kotira na burzi, ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospjeće, za koju Fond ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospjeća. Financijska ulaganja koja se drže do dospjeća uključuju dužničke vrijednosnice.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja je početno određena kao raspoloživa za prodaju ili financijsku imovinu koja nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju se namjerava držati neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću, promjenu u kamatnim stopama, promjenu u tečajevima ili cijenama. Financijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje dužničke vrijednosnice.

Ostale financijske obveze

Financijske obveze koje se ne vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire i financijske obveze proizašle iz imovine članova Fonda te ostale obveze.

Priznavanje

Fond početno priznaje zajmove i potraživanja, te financijska ulaganja koja se drže do dospjeća na dan njihovog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja i prijenosa sredstava iz Fonda. Ostalu financijsku imovinu i financijske obveze (uključujući imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i imovinu raspoloživu za prodaju) kod redovnih kupnji i prodaja Fond početno priznaje na datum trgovanja na koji postaje jedna od ugovornih strana instrumenta. Od tog se datuma priznaju svi dobiti i gubici proizašli iz promjena fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze.

Početno i naknadno mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja financijska imovina raspoloživa za prodaju mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak.

Financijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja te financijska ulaganja koja se drže do dospelosti mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj prosječnoj kotiranoj tržišnoj cijeni na datum izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja, ili u njihovom nedostatku, cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta uzima se u obzir i volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana.

Međutim, postojanje kotirane cijene ne smatra se automatski odgovarajućom mjerom fer vrijednosti. Dodatno se prati razdoblje od zadnjeg dana transakcije, volumen transakcija kao i velike oscilacije u kotiranim cijenama.

Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama. Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja. Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u *Bilješci 15: Fer vrijednost*.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti financijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima. Kod prestanka priznavanja Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za financijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao raspoloživa za prodaju i do dospijeca koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu, samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno. Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima, ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjeње vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente raspoložive za prodaju. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjeња vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina raspoloživa za prodaju individualno se procjenjuje na umanjeње vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjeња vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

Derivativni instrumenti i zaštita od rizika

U okviru svog redovnog poslovanja, Fond koristi derivativne financijske instrumente, kako bi umanjio rizike vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Derivativni financijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi.

Svi se derivativni instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o financijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije Ostale pozitivne tečajne razlike i Ostale negativne tečajne razlike.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Repo ugovori

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u izvještaju o financijskom položaju. Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u imovinu Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14 i br. 93/15). Obveze su iskazane po njihovoj nominalnoj vrijednosti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici od članova Fonda

Novčani primici od članova Fonda obuhvaćaju uplate doprinosa po zakonom utvrđenoj stopi, te uplate osoba koje su promijenile članstvo u prethodno odabranom mirovinskom fondu. U trenutku promjene obveznog mirovinskog fonda sredstva člana se prebacuju s osobnog računa člana u bivšem obveznom mirovinskom fondu na osobni račun člana u novo odabranom fondu. Svi novčani primici od članova Fonda vrše se preko REGOS-a.

Novčani izdaci

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Ostvarivanjem prava na mirovinu, ušteđena sredstva se s osobnog računa člana Fonda prebacuju u mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru člana koje će članu doživotno isplaćivati mirovinu. Povlačenjem sredstva s osobnog računa, članu prestaje članstvo u Fondu.

Izdaci s osnove promjene članstva

Sukladno Zakonu, član Fonda može prijeći u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo ukoliko je od prethodne promjene obveznog mirovinskog fonda prošlo više od 14 dana, bez obzira je li prethodna promjena posljedica promjene obveznog mirovinskog fonda s obzirom na kategoriju, a kojim upravlja isto mirovinsko društvo ili promjene obveznog mirovinskog fonda kojim upravlja drugo mirovinsko društvo. U tom slučaju, REGOS proslijeđuje sredstva osiguranika umanjena za naknadu za izlaz na njegov osobni račun u novo odabranom fondu.

Neto imovina Fonda i vrijednost obračunske jedinice

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Vrijednost obračunske jedinice predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja obračunskih jedinica Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Mirovinskog fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda regulirana je. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći

Određeni broj novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja izdan je od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ali još nisu stupili na snagu za računovodstveno razdoblje koje završava 31. prosinca 2017. godine i/ili nisu usvojeni od strane Europske unije te kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Jedan novi standard koji je potencijalno relevantan za Društvo je MSFI 9 – *Financijski instrumenti* čiji je kratki pregled dan u nastavku.

MSFI 9 zamjenjuje postojeće smjernice MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje. MSFI 9 uključuje izmjene smjernica o klasifikaciji i naknadnom mjerenju financijskih instrumenata, definira novi model očekivanog kreditnog gubitka za potrebe izračuna umanjena vrijednosti financijske imovine te donosi nove zahtjeve vođenja računovodstva zaštite. Smjernice priznavanja i prestanka priznavanja financijskih instrumenata prenesene su iz MRS-39.

Standardi klasifikacije financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije klasifikacije financijske imovine: mjerena po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) i fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG). Klasifikacija se općenito temelji na poslovnom modelu po kojem se vodi financijska imovina te njegovim ugovorenim novčanim tokovima. Novi standard eliminira postojeće kategorije instrumenata definirane putem MRS 39; ulaganja koja se drže do dospeljeća, zajmovi i potraživanja te ulaganja raspoloživa za prodaju.

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 za klasifikaciju financijskih obveza. Međutim, iako se prema MRS 39 sve promjene fer vrijednosti obveza koje se drže po fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka, u skladu s MSFI 9 promjene fer vrijednosti obično se prikazuju kako slijedi:

- iznos promjene fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze prikazuje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i;
- preostali iznos promjene fer vrijednosti iskazuje se u računu dobiti i gubitka.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje model „nastalog gubitka“ iz MRS 39 s modelom „očekivanog kreditnog gubitka“. Novi model umanjena vrijednosti odnosi se i na određene kreditne obveze te ugovore o financijskim jamstvima, ali ne i na ulaganja u vlasničke udjele. Prema MSFI 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego prema MRS 39.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Standardi i tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći (nastavak)

Uz MSFI 9 – *Financijski instrumenti* („MSFI 9“) kao odgovor na prvu primjenu MSFI 9 izdan je izmijenjeni Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17, „Pravilnik“) te su oba na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Izmijenjeni Pravilnik uvodi mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo na financijsku imovinu za koju postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti.

U suštini, navedeno znači kako bi, ukoliko se primijeni spomenuto izuzeće, suprotno od MSFI 9 koji posebno propisuje računovodstvo i izračun očekivanih kreditnih gubitaka, mirovinski fondovi nastavili priznavati umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. odlučilo je primijeniti ovo izuzeće za sve fondove kojim upravlja.

U skladu s navedenim ne očekuju se značajni učinci na financijske izvještaje Fonda za narednu godinu, koji proizlaze iz primjene izmijenjenog Pravilnika i izuzeća koje se odnosi na navedeno odstupanje od MSFI 9 koje primjenjuje Fond.

2A. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *Bilješku 14: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *Bilješku 15: Fer vrijednost*. Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena.

Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *Bilješki 2: Financijski instrumenti*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima, te se stoga, ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *Bilješki 15: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima.

Klasifikacija financijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije financijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovanju kako je navedeno u *Bilješki 2: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak*. U raspoređivanju financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *Bilješki 2*.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINACIJSKIH INSTRUMENATA

	2016.	2017.
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.985.482	18.638.676
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	4.803.923	8.212.080
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata do dospijeća	46.726	0
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	7.836.131	26.850.756
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	-279.364	-292.550
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju	-540.070	0
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-819.434	-292.550
Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	7.016.697	26.558.206

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobiti (gubici) 2017.	Neto realizirani dobiti (gubici) 2016.
Državne obveznice	158.659.522	166.871.602	8.212.080	4.594.718
Korporativne obveznice	0	0	0	-284.139
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	30.000.962	30.004.385	3.423	43.329
Izvedenice	549.227.094	567.569.797	18.342.703	2.662.789
Ukupno	737.887.578	764.445.784	26.558.206	7.016.697

Realizirani efekti za imovinu raspoloživu za prodaju priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti kumulativno prenose u račun dobiti ili gubitka uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

4. NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE (NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI

a) Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata

	2016.	2017.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	962	3.228.571
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-10.515.703	-2.883.301
Neto nerealizirani dobiti (gubici)	-10.514.741	345.270

b) Pozitivne (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti

	2016.	2017.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	64.751.382	112.770.881
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	-52.102.687	-144.427.066
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti	12.648.695	-31.656.185
Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	2.133.954	-31.310.915

Slijedi detaljan pregled neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka od imovine klasificirane po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2017. i 2016. godine:

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2017.	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2016.
<i>Imovina klasificirana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>					
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	0	0	0	0	962
<i>Obveze koje se vrednuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>					
Derivativni instrumenti	0	345.270	0	345.270	-10.515.703
Ukupno	0	345.270	0	345.270	-10.514.741

U dobiti i gubitku za 2017. godinu je priznat gubitak od 31.656.185 kuna neto tečajnih razlika od financijskih instrumenata po fer vrijednosti raspoloživo za prodaju.

4. NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

Nerealizirani dobiti i gubici, kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na realizirane i nerealizirane tečajne razlike od zajmova i potraživanja, te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE/(DISKONTA)

	2016.	2017.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama raspoloživim za prodaju	25.710.649	49.189.497
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama koje se drže do dospjeća	15.487.555	0
Prihodi od kamata po depozitima	491	14
Prihodi od kamata po novčanim računima	13.542	53.164
Prihodi od kamata – kolaterali za valutne forward transakcije	0	857
Amortizacija premije/(diskonta) vrijednosnica raspoloživih za prodaju	-2.578.487	-10.756.318
Amortizacija premije/(diskonta) vrijednosnica koje se drže do dospjeća	-4.148.149	0
Ukupno	34.485.601	38.487.214

6. RASHODI S OSNOVA ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnova odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno Zakonu. Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,39% (2016.: 0,419%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnova ulaganja u vrijednosne papire. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

7. NAKNADA DEPOZITARU

Addiko Bank d.d. je Depozitar imovine Mirovinskog fonda. Naknada Depozitaru obračunava se na vrijednost ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja.

Naknada Depozitaru u 2017. godini iznosila je 0,024% (2016.: 0,03%). Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

---

8. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Novac na računu u kunama	1.987.867	56.206.627
Novac na računu u stranim valutama	1.038.337	11.284.122
Ukupno novčana sredstva	3.026.204	67.490.749

9. PRENOSIVI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>		
Državne obveznice	976.836.954	1.203.453.115
Korporativne obveznice	79.702.721	82.479.024
Ukupno	1.056.539.674	1.285.932.139

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina koja se drži do dospijea</i>		
Državne obveznice	0	0
Ukupno	0	0

Odlukom Uprave Društva za upravljanje, a na temelju paragrafa 54 *Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*, Fond je 23. lipnja 2016. godine reklasificirao jednu obveznicu iz portfelja imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijea. Fond je 20. listopada 2016. godine reklasificirao ulaganja koja se drže do dospijea u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, obzirom da je Društvo za upravljanje promijenilo namjeru valjanu za ta ulaganja i odlučilo prodati određene obveznice iz tog portfelja.

U 2017. godini ne postoje više financijski instrumenti koji se drže do dospijea te Fond nije imao reklasifikacija portfelja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

Datum reklasifikacije / Izdavatelj	Knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije kuna	Efektivna kamatna stopa na dan reklasifikacije %	Ostala sveobuhvatna dobit do dana reklasifikacije kuna
<i>Reklasifikacija imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospijeca</i>			
<i>23. lipnja 2016.</i>			
<i>Republika Hrvatska</i>	155.670.000	3,84	6.993.303
Ukupno	155.670.000		6.993.303
<i>Reklasifikacija ulaganja koje se drži do dospijeca u imovinu raspoloživu za prodaju</i>			
<i>20. listopada 2016.</i>			
<i>Republika Hrvatska</i>	155.524.733	3,84	
<i>Republika Hrvatska</i>	137.471.255	3,70	
<i>Republika Hrvatska</i>	106.144.757	3,19	
<i>Republika Hrvatska</i>	100.771.862	3,11	
Ukupno	499.912.607		

Neto knjigovodstvena vrijednost reklasificirane imovine i njezina fer vrijednost na dan reklasifikacije te na 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2017. je bila sljedeća:

Izdavatelj	Na dan reklasifikacije		31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigo- vodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju reklasificirana u ulaganja koja se drže do dospijeca</i>						
Republika Hrvatska	155.670.000	155.670.000	168.000.000	168.000.000		
Ukupno	155.670.000	155.670.000	168.000.000	168.000.000		
<i>Ulaganja koja se drže do dospijeca reklasificirana u imovinu raspoloživu za prodaju</i>						
Republika Hrvatska	155.524.733	166.275.000	168.000.000	168.000.000	174.310.500	174.310.500
Republika Hrvatska	137.471.255	143.709.116	144.819.224	144.819.224	151.368.473	151.368.473
Republika Hrvatska	106.144.757	108.569.779	108.945.813	108.945.813	111.478.519	111.478.519
Republika Hrvatska	100.771.862	105.081.796	104.539.189	104.539.189	104.896.992	104.896.992
Ukupno	499.912.607	523.635.692	526.304.226	526.304.226	542.054.484	542.054.484

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU (NASTAVAK)

Sljedeća tablica prikazuje iznose priznate u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2017.:

	31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit	Dobit ili gubitak	Ostala sveobuhvatna dobit
Prihod od kamata	6.579.137	0	24.977.498	0
Amortizacija premije	-1.184.444	0	-5.714.465	0
Amortizacija rezerve fer vrijednosti u dobit ili gubitak	0	217.513	0	0
Promjena rezerve fer vrijednosti	0	25.743.892	0	22.563.539
Ukupno	5.394.693	25.961.405	19.263.033	22.563.539

Efekte koji bi bili priznati u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine od trenutka reklasifikacije do 31. prosinca 2017. da nije bilo reklasifikacije, nije bilo praktično prikazivati.

11. UDJELI UCITS FONDOVA

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak – portfelj za trgovanje</i>		
Udjeli UCITS fondova		
Udjeli UCITS fondova - HRK	10.000.963	0
Udjeli UCITS fondova - FX	0	0
Ukupno	10.000.963	0

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

12. OBVEZE S OSNOVE ULAGANJA U FINANCIJSKE INSTRUMENTE

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	10.515.703	2.883.301
Ukupno	10.515.703	2.883.301

13. DERIVATIVNI FINANCIJSKI INSTRUMENTI I TRGOVANJE STRANIM VALUTAMA

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14 i 67/15), obveznim mirovinskim fondovima dozvoljeno je ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima i američkim dolarima u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Fonda. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne terminske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje eure ili američke dolare, s dospijećem do godinu dana.

Na dan 31. prosinca 2017. godine Fond ima otvorena četiri forward ugovora u kojima kupuje kune i prodaje eure ukupne ugovorne vrijednosti 135.535.000 kuna kojima neto vrijednost obveze iznosi 870.560 kuna (31. prosinca 2016.: 697.606 kuna) te četiri forward ugovora u kojima kupuje kune i prodaje američke dolare ukupne ugovorne vrijednosti 138.081.480 kuna kojima neto vrijednost potraživanja iznosi 1.215.829 kuna (31. prosinca 2016.: neto vrijednost obveze u iznosu od 9.818.097 kuna). Ukupna vrijednost ugovorenih forward ugovora na izvještajni datum iznosi 273.616.480 kuna kojima neto vrijednost potraživanja iznosi ukupno 345.269 kuna. Na navedene terminske ugovore Fond nije primijenio računovodstvo zaštite.

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na srednji rok na način da imovina Fonda bude ročno usklađena s obvezama Fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa zakonskim odredbama. Fond ima konzervativni profil rizika koji proizlazi iz zakonski dozvoljenih oblika ulaganja. Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala.

Odjel analiza financijskih tržišta zadužen je za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Direkcija upravljanja rizicima i Direkcija upravljanja imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Direkcije upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klasa imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju. O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave kao i najiskusniji predstavnici iz Direkcije upravljanja imovinom, Direkcije upravljanja rizicima i Odjela analiza financijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Odjela pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva.

Djelatnici Direkcije upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

Direkcija upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici direkcije upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo za postizanje valutne usklađenosti uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od 30% neto imovine Fonda. Uprava preko Direkcije upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u financijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Direkcija upravljanja rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika koji se zasniva na više glavnih faktora rizika prema kojima se rizici drugih vrijednosnih papira projiciraju.

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja rizik promjene cijena financijskih instrumenata i uključuje tečajni rizik, kamatni rizik i cjenovni rizik. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik

Mirovinski fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa.

Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom u ukupnoj vrijednosti od 1.267.919.562 kuna (31. prosinca 2016.: 1.039.698.227 kuna). Kamatnom riziku izložena je imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri u iznosu od 1.267.919.562 kuna (31. prosinca 2016.: 1.039.698.227 kuna). Na datum izvještavanja modificirana duracija obvezničkog dijela portfelja Fonda iznosila je 5,84 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospijeća, očekuje se smanjenje vrijednosti obvezničkog portfelja za 5,84%. Prema vrijednosti obvezničkog portfelja na datum izvještavanja u iznosu od 1.267.919.562 kuna, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja iznosilo bi 74.042.987 kuna (31. prosinca 2016.: 61.091.377 kuna).

Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospijeću, ovisno što je ranije.

31. prosinca 2017.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	67.490.749	67.490.749
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	3.228.570	0	0	0	0	3.228.570
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	278.019.448	989.900.114	18.012.577	1.285.932.139
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospijeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna imovina (1)	0	3.228.570	0	278.019.448	989.900.114	85.503.326	1.356.651.458
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	2.270.635	612.665	0	0	477.556	3.360.856
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	2.623.009	2.623.009
Ukupne obveze (2)	0	2.270.635	612.665	0	0	3.100.565	5.983.865
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	0	957.935	-612.665	278.019.448	989.900.114	82.402.761	1.350.667.593

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

31. prosinca 2016.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	3.026.204	3.026.204
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	10.000.963	10.000.963
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	176.719.295	862.978.932	16.841.447	1.056.539.674
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna imovina (1)	0	0	0	176.719.295	862.978.932	29.868.614	1.069.566.841
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	1.528.833	8.986.870	0	0	402.441	10.918.144
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	1.065.188	1.065.188
Ukupne obveze (2)	0	1.528.833	8.986.870	0	0	1.467.629	11.983.332
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	0	-1.528.833	-8.986.870	176.719.295	862.978.932	28.400.985	1.057.583.509

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Obzirom da Fondu nije dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosne papire, cjenovni rizik može proizaći jedino iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima koji ulažu u dužničke vrijednosne papire te čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima. Na datum izvještavanja nije bilo ulaganja u vrijednosne papire ili investicijske fondove na osnovu kojih bi postojao cjenovni rizik.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Mirovinski fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje financijskih izvedenica u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. U 2017. godini Društvo za upravljanje je koristilo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

31. prosinca 2017.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	56.206.627	9.120.853	2.163.269	0	67.490.749
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	3.228.570	0	0	0	3.228.570
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	756.655.727	280.618.652	248.657.760	0	1.285.932.139
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0
Ukupna imovina (1)	816.090.924	289.739.505	250.821.029	0	1.356.651.458
Obveze					
Financijske i ostale obveze	3.360.856	0	0	0	3.360.856
Obveze za prijenos udjela	2.623.009	0	0	0	2.623.009
Ukupne obveze (2)	5.983.865	0	0	0	5.983.865
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	810.107.059	289.739.505	250.821.029	0	1.350.667.593

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

31. prosinca 2016.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	1.987.868	188.319	850.017	0	3.026.204
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	10.000.963	0	0	0	10.000.963
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	471.595.674	386.222.746	198.721.254	0	1.056.539.674
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospelosti	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0
Ukupna imovina (1)	483.584.505	386.411.065	199.571.271	0	1.069.566.841
Obveze					
Financijske i ostale obveze	10.918.144	0	0	0	10.918.144
Obveze za prijenos udjela	1.065.188	0	0	0	1.065.188
Ukupne obveze (2)	11.983.332	0	0	0	11.983.332
Neto imovina 31.12.2016. (1) – (2)	471.601.173	386.411.065	199.571.271	0	1.057.583.509

Na datum izvještavanja, 21,45% (31. prosinca 2016.: 36,54%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u eurima, dok je istovremeno 10,01% (31. prosinca 2016.: 10,65%) neto imovine Fonda bilo zaštićeno od tečajnog rizika na euro valutu putem forward ugovora, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na euro za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,11% (31. prosinca 2016.: 0,26%), odnosno 1.545.377 kuna (31. prosinca 2016.: 2.737.784 kune).

Na datum izvještavanja, 18,57% (31. prosinca 2016.: 18,87%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, dok je istovremeno 10,07% (31. prosinca 2016.: 12,68%) neto imovine Fonda bilo zaštićeno od tečajnog rizika na američki dolar putem forward ugovora, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,09% (31. prosinca 2016.: 0,06%), odnosno 1.148.088 kuna (31. prosinca 2016.: 654.697 kuna).

Izloženost imovine Fonda prema euru, odnosno američkom dolaru zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
	Nominalna vrijednost (u valuti)	Nominalna vrijednost (u valuti)
EUR	14.900.000	18.000.000
USD	18.700.000	21.700.000

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u termenske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijeca. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja i raspoloživih za prodaju odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na datum izvještavanja, kako je prikazano u izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje s financijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost. Na dan 31. prosinca 2017. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva i ulaganja u dužničke vrijednosnice.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane domaćih korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

	Rejting	31.12.2016. kn	31.12.2016. %	31.12.2017. kn	31.12.2017. %
Novčana sredstva	Bez rejtinga	3.026.204	0,28%	67.490.749	4,97%
Dužnički vrijednosni papiri	BB	1.006.323.967	94,08%	1.232.880.485	90,88%
	BB-	29.803.669	2,79%	32.483.616	2,39%
	B	0	0%	0	0,00%
	Bez rejtinga	20.412.038	1,91%	20.568.038	1,52%
Ostala potraživanja	Bez rejtinga	0	0%	3.228.570	0,24%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		1.059.565.878	99,06%	1.356.651.458	100,00%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		10.000.963	0,94%	0	0,00%
Ukupno imovina		1.069.566.841	100,00%	1.356.651.458	100,00%

Financijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještavanja da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

	31.12.2016. kn	31.12.2016. %	31.12.2017. kn	31.12.2017. %	
Domaći državni rizik					
- Republika Hrvatska	976.836.954	91,32%	1.203.453.116	88,71%	
Domaći korporativni rizik prema industriji					
- Hrana i piće	0	0,00%	0	0,00%	
- Električna energija	29.487.013	2,76%	29.427.369	2,17%	
- Distribucija	20.412.038	1,91%	20.568.038	1,52%	
-Komunalne usluge	29.803.669	2,79%	32.483.616	2,39%	
Novčana sredstva	3.026.204	0,28%	67.490.749	4,97%	
Ostala potraživanja	0	0,00%	3.228.570	0,24%	
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		1.059.565.878	99,06%	1.356.651.458	100,00%
Ostali instrumenti koji nisu izloženi kreditnom riziku					
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		10.000.963	0,94%	0	0,00%
Ukupna imovina		1.069.566.841	100,00%	1.356.651.458	100,00%

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Na dan 31. prosinca 2017. godine od ukupne izloženosti imovine Fonda 88,71% (31. prosinca 2016.: 91,32%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj.

Ukupna fer vrijednost danih kolaterala po repo ugovorima na dan 31. prosinca 2017. iznosi nula kuna (31. prosinca 2016.: 0 kuna).

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da je ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom.

Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu financijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je procijenjen kao nizak.

Financijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira te ulaganja u domaće i strane investicijske fondove. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Sve financijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonske pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora. Na dan 31. prosinca 2017. financijske obveze iznosile su 5.983.865 kune (31. prosinca 2016.: 11.983.332 kune) te se moraju podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
do 1 mjeseca	1.467.629	3.100.565
od 1 do 3 mjeseca	1.528.833	2.270.635
od 3 do 12 mjeseci	8.986.870	612.665
Ukupno	11.983.332	5.983.865

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospjeću za zajmove i potraživanja, financijsku imovinu raspoloživu za prodaju i financijska ulaganja koja se drže do dospjeća te za novčana sredstva i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
Do 1 mjeseca	25.610.104	81.972.567
Od 1 do 3 mjeseca	2.027.340	5.125.953
Od 3 do 12 mjeseci	2.231.169	1.605.468
Preko godine dana	1.039.698.228	1.267.947.470
Ukupno	1.069.566.841	1.356.651.458

Otkupive obračunske jedinice

Sve otkupive obračunske jedinice Fonda u potpunosti su plaćene. U neto imovinu Fonda spadaju navedene otkupive obračunske jedinice bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni zakonski uvjeti, svaka obračunska jedinica može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni obračunske jedinice Fonda na datum otkupa, a u rokovima određenim zakonskim propisima. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Društvo nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup obračunskih jedinica. Ako je potrebno, Društvo može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Vrijednost obračunske jedinice iznosi 129,0006 kuna (2016.: 121,4859 kuna) na dan izvještavanja.

14. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektno štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu sa pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave, interne revizije, Direkcije upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje i revizora Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FER VRIJEDNOST

Većina financijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospijeca ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata su opisane u Bilješci 2.: Pregled temeljnih računovodstvenih politika.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu Fonda koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2017.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak</i>				
Ulaganja u investicijske fondove	0	0	0	0
Izvedeni financijski instrumenti	0	3.228.570	0	3.228.570
<i>Imovina raspoloživa za prodaju</i>				
Dužničke vrijednosnice	722.978.374	562.953.765	0	1.285.932.139
Ukupna imovina	722.978.374	566.182.335	0	1.289.160.709
<hr/>				
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	2.883.301	0	2.883.301
Ukupno obveze	0	2.883.301	0	2.883.301

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

2016.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak				
Ulaganja u investicijske fondove	10.000.963	0	0	10.000.963
Imovina raspoloživa za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	1.023.759.619	32.780.055	0	1.056.539.674
Ukupna imovina	1.033.760.582	32.780.055	0	1.066.540.637
<hr/>				
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	10.515.703	0	10.515.703
Ukupno obveze	0	10.515.703	0	10.515.703

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na datum izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i investicijskih fondova koji su klasificirani kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili vrijednosnice raspoložive za prodaju.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i terminska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospijea same korporativne obveznice i prinosa do dospijea referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Na datum izvještaja nije bilo ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta.

Financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti

Ostali financijski instrumenti koji se mjere po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2017. godine uključuju kratkoročnu financijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

16. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane stranke Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar.

2017.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	449.871	0	4.678.003
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	858.172	0	43.389
ADDIKO BANK D.D.	67.490.749	27.684	0	302.673
Ukupno	67.490.749	1.335.727	0	5.024.065

2016.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	0	375.552	0	3.781.010
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	1.822.291	0	49.229
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	3.026.204	26.889	14.033	281.413
Ukupno	3.026.204	2.224.732	14.033	4.111.652

17. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji su potpisani i njihovo izdavanje odobreno je 21. ožujka 2018. godine.

Financijske izvještaje odobrila je Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 21. ožujka 2018. godine:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59

1